

4.

I det föregående ej upptagna institutioner,

i vilka stadsfullmäktige äga att utse ledamöter eller
revisorer eller som av staden understödjas.

Sf-
valda
led.
och
rev.

Institutioner, för vilka stadsfullmäktige äga att utse styrelseledamöter eller revisorer.

(Av de under denna avdelning upptagna personer äro i regeln endast de, vilka blivt tillsatta av stadsfullmäktige — ävensom, i förekommande fall de, som utsetts av kommunal nämnd — i nedanstående egenskaper upptagna i kalenderns personalavdelning.)

Riksdagens första kammare.

Förteckning m. m. se sid. 258 i samband med de för Stockholms stad utsedda ledamöterna av riksdagens andra kammare.

Taxeringsnämnderna.

Enligt kungl. förordning den 28 okt. 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering verkställes taxering av skattskyldigas inkomst och förmögenhet samt fast egendoms värde av taxerings- och prövningsnämnder. I Stockholm äger överståthållarämbetet att i november månad varje år bestämma antalet av de taxeringsnämnder, som där skola tillsättas och det distrikt, varje nämnd skall omfatta samt förordna ordförande och en ledamot. Övriga ledamöter jämte deras suppleanter skola utses av stadsfullmäktige före den 15 januari varje år.

Stockholm är enligt överståthållarämbetets kungörelse av den 29 nov. 1915 indelat i 25 taxeringsdistrikt. Taxeringsnämnderna bestå för 1—4, 6—9, 11, 13—16 samt 25 taxeringsdistrikten av fyra ledamöter, för 5, 10, 12, 17—22 och 24 distrikten av sex ledamöter samt för 23 taxeringsdistriktet av åtta ledamöter jämte lika många suppleanter; suppleanterna inträda vid förfall för viss ordinarie, av stadsfullmäktige vald, ledamot (vilket här nedan anges genom att varje suppleant har samma ordningsnummer som den ledamot, vilkens ställföreträdare han är). Enligt praxis är överståthållaren berättigad att deltaga i taxeringsnämndernas överläggningar, men ej i besluten.

Valet ägde rum den 10 jan. 1916.

1. distriktet
(omfattande 1. roten).

Ordförande.

Creutz, J. W., assuransdirektör.

Ledamöter.

Wideen, E. O. E., uppborrdskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Hellström, L. G.**, grosshandlare; **Malmgren, O. W.**, grosshandlare; **Ohlsson, J. E.**, specerihandlare; **Sjöberg, G. A.**, maskinist.

Suppleanter.

Petersson, C. Ch. V., apotekare; **Eklund, J. M.**, målarmästare; **Adolfsson, G. R. N.**, kontorist; **Jordman, E.**, övermaskinist.

2. distriktet
(omfattande 2. roten).

Ordförande.

Carlson, G., f. d. kansliråd.

Ledamöter.

Gilljam, A. W. T., uppborrdskommissarie (förordnad av övers tåthållarämbetet); **Falk, H. A.**, handlande, stadsfullm.; **Lilja, S. A. J.**, hovintendent, stadsfullm.; **Nyström, C. A. V.**, major; **Åberg, H.**, grosshandlare.

Suppleanter.

Andersson, K. G., kolarbetarförman; **Lagerberg, S. C. A. P.**son, vice häradshövding; **Cassel, I. O.**, revisor; **Wigh, G. S.**, prakt. läkare.

3. distriktet
(omfattande 3. roten).

Ordförande.

Juhlin-Dannfelt, G. F. H. J., överste.

Ledamöter.

Gilljam, A. W. T., uppborrdskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Blom, A. P. R.**, byggnadsingenjör; **Carlsson, C. A.**, maskinist; **Lennström, C. A.**, viktualiehandlare; **Seijmer, F. E. K.**, fabrikör.

Suppleanter.

Höglund, E. R. Fr., kamrer; **Törnberg, A. O. O.**son, signalunderreparatör; **Thulin, E. L.**, handlande; **Holmberg, C. R. A.**, viktualiehandlare.*

4. distriktet
(omfattande 7. roten).

Ordförande.

Almer, N., bankkamrer.

Ledamöter.

Asplund, F. O., uppborðskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Brusewitz**, P. V., grosshandlare; **Sifvert**, A. V., järnkramhandlare; **Sjunnesson**, N., andre polisintendent; **Skogberg**, E. P., kamrerare.

Suppleanter.

Nilsson, A., flaggunderofficer; **Berghel**, A., prakt. läkare; **von Hofsten**, E. G. N., kamrerare; **Engdahl**, S. J., disponent.

5. distriktet

(omfattande 8. och 21. rotarna).

Ordförande.

Wassberg, A., överlärare.

Ledamöter.

Linck, S. M., uppborðskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Bellström**, N. E. G., banktjänsteman; **Cederlund**, J. A., direktör; **Hjort**, C. A., kontorschef, stadsfullm.; **Josephson**, G. M., handlande; **Lindberg**, A. W., kamrerare; **Åberg**, A. N:son, möbelsnickare.

Suppleanter.

Edén, L. A., f. d. överlärare; **Dahl**, J. A., smed; **Sahlholm**, P. T., kaféidkare; **Lyberg**, H. V., bagare; **Drewes**, B. P. F., fabrikör; **Pettersson**, K. G. A., maskinarbetare.

6. distriktet

(omfattande 5. roten).

Ordförande.

Grape, A. E., sekreterare.

Ledamöter.

Carlsson, C. E., (förordnad av överståthållarämbetet); **Alve**, G. E., amanuens; **Kämpe**, K. A., byggnadssnickare; **Ljungberg**, C. A. H., byggmästare; **Stockman**, G., bankdirektör, stadsfullm.

Suppleanter.

Sjöberg, K. M., apotekare; **Lundin**, A., skräddare; **Thunberg**, C. J., hattmakare; **Juhlin-Dannfelt**, C. G., vice auditör, stadsfullm.

7. distriktet

(omfattande 18. roten).

Ordförande.

Falk, C. Th., fl. d.r., f. d. läroverksadjunkt.

Ledamöter.

Carlsson, C. E., uppborðskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Klint**, J. A., fabriker; **Rudner**, A. E., möbelsnickare; **Sandberg**, J. A., byggmästare; **Törnblom**, C. J., tullkontrollör.

Suppleanter.

Åkerblad, I., målarmästare; **Mattson**, D., möbelsnickare; **Eriksson**, C. F., byggmästare; **Andersson**, J. O. H. E., handlande.

8. distriktet

(omfattande 6. roten).

Ordförande.

von Friesen, Fr. Hj., revisor.

Ledamöter.

Wingårdh, S., uppborðskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Björklund**, S. S:son, snickare; **Edblom**, J. R., byggmästare; **Liljeroth**, A. P., vagnmakare; **Lindberg**, G. E., hamnfogdeinspektör.

Suppleanter.

Andersson, A. A., målarmästare; **Forsberg**, V. V., målarmästare; **Sellberg**, A. Z. L., åkare; **Edström**, E. O., specerihandlare.

9. distriktet

(omfattande 22. roten).

Ordförande.

Törneblad, C. G. H., jur. kand, protokollnotarie.

Ledamöter.

Wingårdh, S., uppborðskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Edling**, H. M., hovrättsråd; **Fegth**, J. P., bruksägare; **Hallström**, K. L. F., snickare; **Olsson**, A. A., byggnadsingenjör.

Suppleanter.

Bergman, G. E. G:son, tf. kanslisekreterare; **Ekman**, J. E., fabriksidkare; **Kullin**, L. J., snickeriarbetare; **Heimbürger**, Hj., ingenjör.

10. distriktet

(omfattande 27. och 30. rotarna).

Ordförande.

Lilliesköld, E. J. K., jur. kand., protokollsekreterare.

Ledamöter.

Hagelin, F. W., uppborðskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Bengtsson**, A., kassör; **Kjellström**, S. O., direktör; **Odin**, S. J., handlande; **Olsson**, O., byggnadsverkmästare; **Seth**, O. M. F., notarie hos domänstyrelsen; **Sjöman**, E. F., grosshandlare.

Suppleanter.

Eriksson, E. G. E., kontorsbiträde; **Lindén**, K. J. V., ingenjör; **Jonson**, O., arkitekt; **Kihlmark**, R. R., fastighetsägare; **Bruce**, V. O. Ch., apotekare; **Nilsson**, C. L., disponent.

**Sf.
valda
led.
och
rev.**

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

11. distriktet
(omfattande 26. roten).

Ordförande.

Stenberg, J. G. L. Ch., revisionskommisarie.

Ledamöter.

Whitlock, A. Hj., tf. uppördskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Lindell, P. A.**, byggmästare; **Lindskog, H. F.**, revisor; **Söder, C. J. J.**, redaktör; **Tingström, C. L.**, xylograf.

Suppleanter.

Lovén, G. L., fil. kand., bageriåldkare; **Carli, E. J.**, fil. kand., överlärare; **Vestin, C. G.**, snickeriarbetare; **Forsström, G. M. V.**, skorstensfejarmästare.

12. distriktet
(omfattande 9. och 28. rotarna).

Ordförande.

Björck, J. E., vice häradshövding.

Ledamöter.

Drakenberg, G. A., uppördskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Branzell, A.**, överlärare; **Grundström, J.**, bankir; **Hafström, G. A. E.**, köpman; **Johansson, N. J. A.**, byggmästare; **Larsson, L. O.**, cementarbetare; **Lundberg, K. W.**, bruksägare.

Suppleanter.

Lågrelius, A., hovintendent; **Borg, O. T.**, kamrerare; **Ringholm, K. E.**, direktör, stadsfullm.; **Dahl, C. F.**, ingenjör; **Andersson, B. E.**, kranmaskinist; **Leuhusen, O. E.**, frih., f. d. ryttmästare.

13. distriktet
(omfattande 10. roten).

Ordförande.

Dickson, Ch. R., jur. kand., sekreterare.

Ledamöter.

Lundström, J. G. M., uppördskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Borge, O. F.**, fil. dr.; **Kroplien, J. L. T.**, kapten; **Rooth, C. H.**, kontorschef; **Österlöf, O.**, byggmästare.

Suppleanter.

Lönnqvist, I. P., byggmästare; **Smedmark, H. G. L.**, sekreterare hos pensionsstyrelsen; **Höglund, G. F.**, urfabrikör; **Andersson, F.**, direktör.

14. distriktet
(omfattande 11. roten).

Ordförande.

Ekman, A., krigsråd.

Ledamöter.

Lundström, J. G. M., uppördskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Andersson, O.**, filare; **Petersson, J. A.**, f. d. vinhandlare; **Storck, C. A.**, f. d. bankdirektör; **Thorelli, S. E.**, direktör.

Suppleanter.

Olofson, K. G., bokbindare; **Ugglä, E. A.**, ryttmästare; **Wallin, J. V.**, kanslisekreterare; en vakant.

15. distriktet
(omfattande 20. roten).

Ordförande.

Poignant, J. A., f. d. major.

Ledamöter.

Lindström, R. V., uppördskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Bengtsson, R.**, byggmästare; **Löfgren, J. H.**, tryckeriföreståndare; **Nordström, C. G.**, agent; **Palmqvist, L.**, byggnadssnickare.

Suppleanter.

Hector, H. A. J., generalkonsul; **Wennerholm, O. Th. H.**, vice häradshövding; **Lovén, S. A.**, direktör, stadsfullm.; **Vängberg, J.**, snickare.

16. distriktet
(omfattande 24. roten).

Ordförande.

Indebetou, C. D. G., direktör.

Ledamöter.

Lindström, R. V., uppördskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Erdmann, F. D.**, kontorsskrivare; **Konradson, A. F.**, arbetsförman; **Morén, S. O. U.**, byggnadsingenjör; **Waldén, P. W.**, grosshandlare.

Suppleanter.

Carlson, C. M., jur. kand., direktör; **Hedman, C. E.**, snickeriarbetare; **Svenzon, C. W.**, vagnfabrikör; **Andersson, C. J.**, grosshandlare.

17. distriktet
(omfattande 15. och 16. rotarna).

Ordförande.

Åkerman, G. A., jur. kand., kanslisekreterare.

Ledamöter.

Giertha, J. K. B., uppördskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Berggren, A. E.**, grosshandlare; **Blomdahl, P. A.**, byggmästare

Eklund, A. R. G., grosshandlare; **Rönnow**, A., direktör, stadsfullm.; **Sjöberg**, G. A., hokbinderiarbetare; **Wassén**, C., disponent, stadsfullm.

Suppleanter.

Björklund, M., grosshandlare; **Jernberg**, B. K. K., byggmästare; **Öhrström**, J. A., fabrikör; **Blom**, K. H. L., uppborädsinspektör; **Larsson**, A. G., hamnarbetare; **Hauffman**, K. O. L., civilingenjör.

18. distriktet

(omfattande 19. och 31. rotarna).

Ordförande.

Tengroth, B. M., auktionsdirektör.

Ledamöter.

Svenson, E., uppborädskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Engström**, C. J., järnsvarvare; **Ericsson**, A. W., kamrerare; **Ericsson**, C. Th., handlande; **Göransson**, Th. W., handlande; **Nordwall**, B. I. S., kamrerare; **Stålfors**, G. B. L:son, f. d. kaptän.

Suppleanter.

Eriksson, E. W., kopparslagarförman; **Beckman**, P. A., verkmästare; **Wickberg**, Th. W., tulltjänsteman, stadsfullm.; **Lindqvist**, O. S., handlande; **Blomdahl**, K. E., byggmästare; **Witzén**, H. J. L., handlande.

19. distriktet

(omfattande 12. och 13. rotarna).

Ordförande.

Petersson, L. J., rådmän, stadsfullm.

Ledamöter.

Svensson, L. R., uppborädskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Backman**, C. A., direktör; **Edkvist**, C. J., arbetsförman; **Larsson**, G., byggmästare; **Söderström**, A. F., skeppstuvare; **Westin**, H. J., intendent; **Wickberg**, O. S., tulltjänsteman.

Suppleanter.

Ekwall, N. J. A., skräddarmästare; **Ljungberg**, P. G. L., handlsarbetare; **Karlström**, K. H. E., grosshandlare; **Andrén**, J. C., specerihandlare, stadsfullm.; **Hallgren**, L. G., järnkramhandlare, stadsfullm.; **Dahlström**, J. F. A., maskinist.

20. distriktet

(omfattande 14. och 25. rotarna).

Ordförande.

Rosenblad, C. J. E., överste.

Ledamöter.

Edgren, C. F., uppborädskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Blomberg**, A. W., gross-

handlare; **Forsberg**, E. V., kamrer, stadsfullm.; **Friberg**, K. A., verkmästare; **Jonsson**, O. P., köpman; **Samuelsson**, G. A., vagnmakare; **Thunell**, J. W., byggmästare.

Suppleanter.

Hanner, K. A., civilingenjör; **Gard**, A. F., advokat; **Gustafson**, K. G., gårdsof förman; **Hedberg**, J. A., gjutare; **Hellström**, J. S., kamrerare; **Piehl**, C. G. F., civilingenjör.

21. distriktet

(omfattande 4. och 17. rotarna).

Ordförande

Hillfors, A. J., sekreterare.

Ledamöter.

Tägtström, C. I. A., uppborädskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Fischer**, J. G. A., expeditiönsföreståndare; **Karlsson**, A. F., järnarbetare; **Olson**, G., specerihandlare; **Olsson**, N. M., skomakeriätkare; **Schreuder**, F., fabriksätkare; **Staf**, O. L., kakelugnsmakarmästare.

Suppleanter.

Sjöholm, G. E., grosshandlare; **Hansson**, E., byggmästare; **Griberg**, K. A. D., bokhandlare; **Olsson**, G. H. J., förtänare; **Zetterlund**, A. V., syssloman; en vakant.

22. distriktet

(omfattande 23. och 29. rotarna).

Ordförande

Hellsten, F. W., syssloman.

Ledamöter.

Lamby, B. A., uppborädskommisarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Andersson**, G., järnarbetare; **Andersson**, M., cigarrhandlare; **Björkman**, Aug., urmakare; **Jonasson**, C. E., fastighetsägare; **Lindahl**, C. J. F., skorstensfejarmästare; **Seedoff**, A. M. A., fabriksförvaltare.

Suppleanter.

Lundin, C. F., maskinist; **Frisk**, K. G. A:son, filare; **Isaksson**, G. A., fabrikör; **Friberg**, G. L., fastighetsägare; **Skjöldebrand**, K. A., intendent; **Thimgren**, B. O. V., banktjänsteman.

23. distriktet

(omfattande 33. och 34. rotarna).

Ordförande.

Edström, F. T., direktör.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Sf-
valda
led.
och
rev.

Ledamöter.

Friberg, A. R., tf. uppborrdskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Hallqvist**, V., tf. uppborrdsmän; **Johansson**, L., inspektor; **Johansson**, O. L., brädgårdsarbetare; **Kling**, F. A., byggmästare; **Lagerbjelke**, J. G., greve, byråchef, stadsfullm.; **Nauckhoff**, S., ingenjör; **Wallin**, J. A., tf. uppborrdsmän; **Öberg**, C. E., verk-mästare.

Suppleanter.

Höokenberg, A. P. W., filarmästare; **Söderberg**, N. E., handelsträdgårdsmästare, stadsfullm.; **Sjöholm**, J., verkstadsarbetare; **Johansson**, K. A., snickare; **Mellin**, A. H., agronom; **Gentele**, E. disponent; **Blomqvist**, S. E. G., mekaniker; **Andersson**, K. A., arbetare.

24. distriktet
(omfattande 32. roten).

Ordförande.

Carlson, A. G., ingenjör.

Ledamöter.

Friberg, A. R., tf. uppborrdskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Eriksson**, C. E., auktionsvaktmästare; **Gustafsson**, A. J., fastighetsägare; **Kjellqvist**, C. J., lantbrukare; **Lindblad**, J. G., arrendator; **Magnusson**, E., förtroendeman; **Rydén**, O. E., tf. uppborrdsmän.

Suppleanter.

Blom, G. N., ingenjör; **Svensson**, J. A., fastighetsägare; **Björkman**, C. O., försäljningsombud; **Andersson**, E. G., kamrerare; **Lantz**, W. G. G:son, tulltjänsteman; **Lundberg**, F. W., åkare.

25. distriktet
(omfattande 35. roten).

Ordförande.

Bergstedt, P. ingenjör.

Ledamöter.

Whitlock, A. Hj., tf. uppborrdskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Gustafson**, K. O., snickare; **Johnson**, C. E., lantbrukare; **Larsson**, L. H., f. d. kommunalkamrerare; **Sandström**, A. T. V., överlärare.

Suppleanter.

Sohlberg, J. P., verk-mästare; **Lindström**, J. A., handlande; **Kihlgren**, N. M., kamrerare; **Johansson**, J. B., handlande.

Prövningsnämnden.

Såsom klagoinstans över taxeringsnämndens uppskattningar, fungerar prövningsnämnden, till vilken överståthållarämbetet utser ledamöter bland därtill av taxeringsnämnderna föreslagna personer. Ordförande är överståthållaren.

Ordförande.

Överståthållaren.

Ledamöter.

Val till ledamöter i prövningsnämnden förtäts ej förrän taxeringsnämnderna avslutat sin verksamhet, d. v. s. i mitten av juni månad.

Pensionsnämnderna.

Tanken att genom försäkring i någon form skapa de mindre bemedlade en sorgfri ålderdom på annan väg än genom fattigvården började redan vid 1800-talets ingång framföras i den svenska riksdagen. Den moderna socialförsäkringens historia i vårt land börjar dock först med Adolf Hedins år 1884 väckta förslag om ålderdomsförsäkring för arbetare. Samma år tillsattes den s. k. »*äldre arbetareförsäkringskommittén*», som år 1889 var färdig med sitt förslag om obligatorisk ålderdomsförsäkring för varje svensk undersåte. Förslaget framlades aldrig för riksdagen. I stället tillsatte kungl. maj:t 1891 den s. k. »*nya arbetareförsäkringskommittén*». Dess förslag, som var uppgjort efter tysk förebild och avsåg endast lönearbetare, blev icke antaget av riksdagen, som emellertid samtidigt beslöt avsättande av en fond till ålderdomspensionering. Dylik avsättning har sedan skett årligen och den s. k. *arbetareförsäkringsfonden* beräknades 1914 uppgå till nära 36 milj. kr. År 1907 tillsattes den s. k. »*ålderdomsförsäkringskommittén*», som år 1912 avgav sitt betänkande. Vid 1913 års riksdag vann frågan slutligen en lösning genom antagandet av lagen om allmän pensionsförsäkring, i det väsentliga byggd på ålderdomsförsäkringskommitténs förslag.

Lagen den 30 juni 1913 ang. allmän pensionsförsäkring, med ändringar av den 11 sept. 1914 och 8 juni 1915, stadgar, att en var svensk man och kvinna skall såsom regel genom erläggande av årliga pensionsavgifter och med bidrag av allmänna medel försäkras till erhållande av pension. Försäkringen, som sålunda avser hela befolkningen, ej endast arbetare, bekostas dels av allmänna medel, dels av avgifter från de försäkrade. De senare utgå årligen dels med en *grundavgift* å tre kronor av varje arbetsför person fr. o. m. det år, under vilket han fyller 16 t. o. m. det, under vilket han fyller 66 år, dels med en *tilläggsavgift*, beroende på vederbörandes inkomst. För inkomst av 500—799 kr. utgår den senare avgiften med två kr., för inkomst av 800—1,199 kr. med fem och för inkomst av 1,200 kr. och däröver med tio kr. Undantagna från avgiftsplikt äro vissa statstjänstemän, varjämte kungl. maj:t kan meddela undantag även för andra, för vilkas pensionering på annat sätt är sört. Grundavgifterna uppbäras i samband med kommunalutskylderna av kommunerna, som äro ansvariga för beloppens inbetalande till pensionsfonden, de övriga som regel i samband med kronoutskylderna. I Stockholm erlägger

dock, jämlikt kungl. brevet den 28 febr. 1914, den, som icke är påförd kommunalskatt, sin grundavgift i samband med kronoskatten.

Pensionen utbetalas vid fyllda 67 år, eller vid därförinnan inträffad varaktig oförmåga till arbete, genom postverket och utgöres dels av en för varje försäkrad utgående *avgiftspension* — för man 30 % och för kvinna 24 % av pensionsavgifternas sammanlagda belopp — dels i vissa fall av *pensionstillägg*, nämligen för pensionstagare, som är till arbete varaktigt oförmögen och vilkens årsinkomst icke uppgår till för man 300 och för kvinna 280 kr.

Pensionstillägget uppgår till högst 150 kr. för man och 140 för kvinna men minskas alltefter vederbörandes inkomst enligt vissa i lagen stadgade grunder. Pensionstillägget, som på grund av ändrade ekonomiska förhållanden, bedrägligt förfarande, försummade avgifter etc. kan ändras till sitt belopp eller indragras, höjes med 0.08 % för varje krona av till fullo erlagda avgifter. Kostnaden för pensionstilläggen bestridas till $\frac{3}{4}$ av staten och till $\frac{1}{4}$ av landsting och kommuner.

Den som vid 15 års ålder redan är varaktigt arbetsoförmögen ävensom den som senare bliver det, men för vilken pensionsavgifter icke erlagts, är berättigad till *understöd* enligt för pensionstillägg gällande grunder.

En del övergångsstadganden i lagen inskränka här ovan angivna pensions- och understödsbelopp för de närmaste åren samt för personer som vid lagens ikraftträdande redan fyllt 67 år eller då försörjdes av enskilda (fullständig eller med bidrag av fattigvården). Helt undantagna från lagens tillämpning äro efter 1915 års lagändring endast personer, som vid lagens ikraftträdande fullständigt omhändertagits av fattigvården eller välgörenhetsinrättningar.

En var äger dessutom rätt att erhålla försäkring genom *frivilliga* avgifter (högst 30 kr. pr år). Pensionen, vartill det allmänna bidrar, beräknas efter försäkringstekniska grunder och utgår oberoende av avgift- och tilläggs-pension vid 67 års ålder eller därförinnan inträffad arbetsoförmögenhet. Pensionens belopp räknas till för man $1\frac{1}{2}$ och för kvinna $1\frac{1}{4}$ % för varje helt år, som förlutit från dagen för avgiftens erläggande till den dag, från vilken pensionen utgår.

Folkpensioneringens förvaltningsorgan utgöras dels av ett statens ämbetsverk, *pensionsstyrelsen*, dels av kommunala *pensionsnämnder*. I varje kommun skall finnas en pensionsnämnd, men kan kommun delas i flera pensionsdistrikt med var sin nämnd. Ordförande och dennes suppleant utses av vederbörande konungens befallningshavande för fyra år, ledamöterna, till antalet högst sex, utses i stad av stadsfullmäktige, likaledes för fyra år (hälften avgår vartannat år). Därförinnan äger pensionsstyrelsen utse ombud hos nämnderna samt vissa instruktionsombud. Valbar till ordförande och ledamot i pensionsnämnd

är en var inom kommunen boende man och kvinna, som uppnått myndig ålder, är i besittning av medborgerligt förtroende och råder över sig och sitt gods (kommunal rösträtt är således ej nödvändig förutsättning). Ledamöterna ävensom ordförandena och dennes suppleant kunna av kommunen tillerkännas arvode med högst 4 kr. per sammanträde; ordföranden kan dessutom tilldelas särskilt arvode. Pensionsnämnd tillkommer att i första hand pröva pensionsansökningarna och besluta, huruvida sökande äger rätt till pension, och bestämma storleken av den årsinkomst, som skall läggas till grund för eventuellt pensionstilläggs belopp. Själva pensionsbeloppet uträknas av pensionsstyrelsen, som utfärdar pensionsbrev. Pensionsnämnds beslut får överklagas inom trettio dagar hos pensionsstyrelsen. Dess beslut åter kan icke överklagas av enskild men väl av justitiekanslern eller efter dennes medgivande kommun och pensionsnämnds ordförande hos regeringsrätten.

Stadsfullmäktige beslöte den 29 sept. 1913, att staden skulle delas i 30 pensionsdistrikt med sex ledamöter och lika många suppleanter i varje distrikt och den 15 sept. s. å., att ordförandena och ledamöterna skulle erhålla ett arvode av 4 kr. pr sammanträde (likt som beslut fattades rörande ordförandens suppleant den 6 dec. 1915); särskilt arvode har med anledning av den tillfälliga ökning i arbetet 1915 års lagändring medfört genom stadsfullmäktiges beslut den 20 mars 1915 tillerkänts ordförandena för tiden 1 juli 1915—31 dec. 1916 med olika belopp för olika distrikt. Den 20 sept. 1913 utsågo stadsfullmäktige ledamöter i nämnderna, hälften t. o. m. 1917 års utgång och hälften till slutet av år 1915. Den 6 dec. 1915 för rättades omval av den senare hälften för perioden 1916—1919. Pensionsstyrelsens instruktionsombud utsågos den 1 nov. 1913. Fr. o. m. 1915 hava instruktionsombuden ersatts av ombud.

I Bromma fanns vid inkorporeringen en pensionsnämnd, bestående av sex ledamöter och lika många suppleanter, vilken fortfarande fungera även efter församlingens införlivande med staden.

Ann. Till följd av lagen den 8 juni 1915 hava fr. o. m. valet den 6 dec. s. å. för varje ledamot utsetts en viss suppleant. För utrymmes vinnande angives emellertid icke — under övergångstiden — för vilken av ledamöterna varje sålunda utsedd suppleant inträder.

1. distriktet
(omfattande 1. roten).

Ordförande.

Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektörsassistent.
Mottagning: St. Nygatan 3 (ing. fr. St. Gråmunkegränd), St., lördagar 3,30—4,30 e. m.

Suppleant för ordförande.

Eklund, J. M., målarmästare (se nedan).

Sf-
valda
led.
och
rev.*Ledamöter*

Adolfsson, G. A., detektivkonstapel; ***Berglund**, J. E., kassör, stadsfullm.; ***Eklund**, J. M., målarmästare; (se ovan); ***Jordman**, E., övermaskinist; **Ohlsson**, J. E., speccerihandlare; **Sjöberg**, G. A., maskinist.

Suppleanter.

***Axelsson**, Lilly, M., fröken; ***Hedström**, P. E., tandläkare; **Petersson** L. K., hamnarbetare; **Ricksell**, Elin A. M., kontorist; **Strandquist**, N., poliskonstapel; ***Tobiason** S. E., underofficer.

2. distriktet

(omfattande 2. och 3. rotarna).

Ordförande.

af **Klintberg**, Gertrud M. K., fröken, föreståndarinna. Mottagning: Klara församlingshus, Brunkebergsgatan 10, C., måndagar 10,30—11 f. m. och onsdagar 6,30—7,30 e. m.

*Suppleant för ordförande***Bokander**, H. G. E., pastorsadjunkt.*Ledamöter.*

***Blom**, A. P. R., byggnadsingenjör; **Bratt**, K. G. A., bokbindare; ***Carlsson**, C. A., maskinist; **Jonsson**, K. V. K., bokbindare; **Laurent**, f. Bergstrand, Lilly J. C., fru; ***Nyholm**, H., direktör.

Suppleanter.

***Andersson**, K. G., kolarbetarfröman; **Behm**, K. S., prakt. läkare; ***Blom**, C. J. son, maskinist; **Ericzén**, G. Hj. A., metallgjutare; ***Hansson**, Ingeborg, församlingssyster; **Jonsson**, A. E. N., bokbindare.

3. distriktet

(omfattande 7. roten).

Ordförande.

Törneblad, C. G. H., jur. kand., protokollnotarie. Mottagning: Jakobs folkskola, Brunnsgratan 11, C., 1. och 3. måndagen i varje månad 4—5 e. m.

*Suppleant för ordförande.***Lundberg**, M. Mathilda, prakt. läkare.*Ledamöter.*

***Carlsson**, J. A. måleriarbetare; ***Hellman**, J. A., hamnfogde; **Liljensköld**, J., poliskonstapel, stadsfullm.; **Lundqvist**, G. R., telefonmontör; **Schumacher**, G. V., direktör; ***Svensson**, Dagmar J., direktör.

Suppleanter.

Jonson, Agnes A., kontorist; ***Petersson**, f. Johansson, Anna L., damskräddare; ***Martin**,

* Angiver att vederbörande skall avgå vid slutet av år 1917.

P. R., advokat; **Sundqvist**, Alma M. K., prakt. läkare; **Söderbaum**, J. H., kapten; ***Vidén**, K. L. A. son, poliskonstapel.

4. distriktet

omfattande 8. roten).

Ordförande.

Lignell, E., komminister. Mottagning: Johannes pastorsexp., Kammakaregatan 12, Va, torsdagar 8,30—9,30 f. m.

*Suppleant för ordförande.***Cederlund**, J. A., direktör (se nedan).*Ledamöter.*

***Bergstrand**, K. H., kontorskrivare; **Cederlund**, J. A., direktör (se ovan); ***Hesselgren**, A. V., stadsrevisor; **Lindgren**, K. J. O. son, snickare; **Lundkvist**, F., järnarbetare; ***Stael von Holstein**, H. H. E. (Nora), fröken.

Suppleanter.

***Gustafsson**, A. E., montör; **Kylberg**, Fr. V., brandlöjtnant; **Sahlholm**, G. L. S. P., snickarmästare; **Thörnberg**, A., montör; ***Wennerholm**, C. B., handlande; ***Vigren**, O. R., mekanisk arbetare.

5. distriktet

(omfattande 21. roten).

Ordförande.

Wassberg, A., överlärare. Mottagning: Johannes folkskola, Roslagsgatan 53, Va., lördagar 1—2 e. m.

*Suppleant för ordförande.***Alfvén**, K. A., prakt. läkare.*Ledamöter.*

***Andersson**, Hedda A., prakt. läkare; **Bergstrand**, C. P., förrådsförvaltare; **Dahl**, J. A., smed; ***Hjort**, C. A., kontorscheff, stadsfullm.; **Ljungström**, A. G., jur. kand., sekreterare; ***Åberg**, A. N. son, möbelsnickare.

Suppleanter.

***Albihn**, K. J. A., ingenjör; **Eklund**, K., försäkringstjänsteman; ***Eriksson**, E. J. G., montör; **Hoffsten**, C. D., bokförläggare; **Johansson**, K., möbelsnickare; ***Söderström**, A. C. J., banktjänsteman.

6. distriktet

(omfattande 5. roten).

Ordförande.

Tengstrand, I. E. O., byrådirektör. Mottagning: uppboordslokalen, Tegnérgatan 29, Va., 1. och

3. onsdagen i varje månad 3,45—4,45 e. m.,
i övrigt efter överenskommelse.

Suppleant för ordförande.

Giertha, J. B. S., frih., roteman (se nedan).

Ledamöter.

***Eneman, O. F. L.**, järnvägstjänsteman; ***Engström, f. Karlson, A. E.** (Elin), fru, kontorsbiträde; **Jacobsson, J.**, handlande; **Kämpe, K. A.**, byggnadssnickare; **Nilsson, J. P.**, sekreterare; ***Sundström, Ingrid**, fröken.

Suppleanter.

***Bergsten, K. P.**, tjänsteman hos järnvägsstyrelsen; ***Giertha, J. B. S.**, frih., roteman (se ovan); **Julin, Kjerstin**, assistent; **Landelius, C. E.**, skoarbetare; ***Lundin, A.**, skräddare; **Sjöberg, K. M.**, apotekare.

7. distriktet

(omfattande 18. roten).

Ordförande.

af **Klintberg, B. Hj. A.**, vice auditör. Mottagning: K. V. Törnbloms advokatbyrå, Brunkebergstorg 11, C. 2. och 4. fredagen i varje månad 9,30—10 f. m.

Suppleant för ordförande.

Hellgren, R. W., arkitekt.

Ledamöter.

***Asproth, J. K.**, aktuarie; **Höglund, J. A.**, polis-konstapel; ***Karlsson, f. Hundertmark, Hulda**, fru; **Lundgren, A.**, lagerarbetare; **Rudner, A. E.**, möbelsnickare; ***Thårén, C. G. A.**son, upp-bördsman.

Suppleanter.

***Andersson, C. A.**, vaktmästare; ***Gustafsson, A. E.**, rörarbetare; **von Matérn, H.**, prakt. läkare; **Mattson, D.** möbelsnickare; ***Rosenberg, Signe S.**, fröken; **Schultz, A. V.**, bank-tjänsteman.

8. distriktet

(omfattande 6. roten).

Ordförande

Lindberg, G. E., hamnfogdeinspektör. Mottagning: Matteus folkskola (lärarorummet), Norrtullsgatan 18, Va., måndagar 7—8 e. m.

Suppleant för ordförande.

Löfgren, A., sekreterare, stadsfullm. (se nedan).

Ledamöter.

Dahnberg, J. T., polisöverkonstapel; ***Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.**, fru; **Liander, M. E.**, grosshandlare; **Löfgren, A.**, sekreterare, stadsfullm. (se ovan); ***Rosenius, P.**, instrumentmakare, stadsfullm.; ***Stael von Holstein, C.** Mathilda, sekreterare hos lantegendoms-nämnden.

Suppleanter.

***Bergenström, Edith M.**, fröken; ***Bergman, A. R.**, arkitekt, stadsfullm.; **Björklund, S. S.**son, kassör; **Hüttner, M. S.**, grosshandlare; ***Persson, B. J.**, byggnadssnickare; **Sundström, f. Nygren, Karin V. G.**, fru.

9. distriktet

(omfattande 22. roten).

Ordförande.

Feght, J. P., bruksägare. Mottagning: Matteus folkskola, (lärarorummet), Norrtullsgatan 18 Va., måndagar 1,30—2,30 e. m.

Suppleant för ordförande.

Carlson, M. N., fil. d:r, läroverksadjunkt.

Ledamöter.

Hallström, K. L. F., snickare; ***Holmgren, Karin H. Fjällbäck,** fru; **Ljung, J. A.**, prakt. läkare; **Weidenhielm, C. A.**, syssloman; ***Ödman, G. M. V. A.**, försäkringstjänsteman; ***Östlund, f. Lundgren, Agda M.**, fru.

Suppleanter.

***Arvidson, C. F.**, målarmästare; **Bergman, G. E. G.**son, tf. kanslissekreterare; ***Falk, C. J.**, järnarbetare; **Kullin, L. J.**, snickeriarbetare; **Lilliehorn, P. F. P.**, amanuens; en vakant.

10. distriktet

(omfattande 27. roten).

Ordförande.

Tengdahl, K. A., tjänsteman, stadsfullm. Mottagning: Kungsholms realskola n. b. t. h., K, torsdagar 7—8 e. m.

Suppleant för ordförande.

Erdmann, N. A., jur. kand., banktjänsteman (se nedan).

Ledamöter.

***Anderberg, Eva E.**, kontorist; **Erdmann, N. A.**, jur. kand., banktjänsteman (se ovan); **Eriks-son, E. G. E.**, kontorsbiträde; **Gustafsson, J. G.**,

Sf-
valda
led.
och
rev.

Sf.
valda
led.
och
rev.

snickare; *Hoffsten, C. Fr., magasinförvaltare;
*Rytterling, A. G., tapetserare.

Suppleanter.

*Erikson, W., verkmästare; Törnqvist, A., folkskol-
lärare; *Hansson, f. Hedström, Anna-Lisa M.,
fru; Nilsson, C. L., disponent; Wallin, C. E.
J:son, ombudsman; *Wallin, H. E., kassör;
en vakant.

11. distriktet

(omfattande 30. roten).

Ordförande

Andersson, J. Th., byråchef. Mottagning: upp-
bördslokalen, Tegnérgatan 29, Va., onsdagar
8,30—9,30 f. m.

Suppleant för ordförande.

Dehlgren, S. F., kapten, direktör.

Ledamöter.

*Askund, S. J., köpman; Bengtsson, A., kassör;
*Hagström, J. F., vinhandlare; *Hallström, f.
Peterson, Anne Marie, rektorska; Kamp, A. F.,
snickare; Pettersson, G. A., skräddare.

Suppleanter.

*Bergholtz, C. O., poliskonstapel; Linders, A.,
byggmästare; Robbert, J. E. V., byggnadsingen-
jör; Sandqvist, O. F., redaktör; *Söderholm,
A. H., vaktmästare; *Tengdahl, f. Erwall,
Alma M., fru.

12. distriktet

(omfattande 26. roten).

Ordförande.

Schmidt, P. L., byråchef, fältveterinär. Mot-
tagning: uppbördslokalen, Observatorieplan 1,
n. b., Va., onsdagar 7—8 e. m.

Suppleant för ordförande.

Weidenhayn, P. A., banktjänsteman.

Ledamöter.

*Bengtsson, S., snickeriförman; *Forsell, J. A.
S:son, expeditionsförare; Lindskog, H. F.,
revisor; Mallmin, K. H., bankkassör; Vestin,
C. G., snickeriförman; *Westrell, N. T., gross-
handlare.

Suppleanter.

*Edberg, N. J. G., expeditör; Enander, Gerda
E. M., fröken; *Nylén, L. E., grovarbetare;
Rietz, Augusta M., folkskollärinna; Sahlin,
C. Y., jur. kand., amanuens; *Widforss, P. L.,
direktör.

13. distriktet

(omfattande 9. och 28. rotarna).

Ordförande.

Björck, J. E., vice häradshövding. Mottagning:
Valhallavägen 53, 3 tr., Ö., 1. och 3. tors-
dagen i varje månad 6—7 e. m.

Suppleant för ordförande.

Ringholm, K. E., direktör, stadsfullm. (se nedan).

Ledamöter.

Jansson, J., magasinförman; *Larsson, L. O.,
cementarbetare; Ringholm, K. E., direktör,
stadsfullm. (se ovan); Wikström, E. E., över-
krigsfiskal; *Virgin, f. Gadd, Ida S., fru;
*Åbergsson, Anna, M. A., fröken, sifferrevisor.

Suppleanter.

*Åjgeldinger, G. H. E. Nordquist-, bankkamrer;
Andersson, B. E., kranmaskinist; *von Koch, G.
H., redaktör, stadsfullm.; Norén, E. D., kolbä-
rare; Rogberg, O. E., regementspastor; *Sand-
berg, C. R., tandläkare.

14. distriktet

(omfattande 10. roten).

Ordförande.

Dickson, Ch. R., jur. kand., sekreterare. Mottag-
ning: Nybrogatan 23, Ö., torsdagar 4.30—
5.30 e. m.

Suppleant för ordförande.

Yngström, P., advokat (se nedan).

Ledamöter.

Grönberg, S. F., bokbindare; *Johansson, C. W.,
verkmästare; Johanson, E., grosshandlare;
*Meyerson, Gerda T., fröken; von Rosen, A.
D. B., prakt. läkare; *Yngström, P., advokat
(se ovan).

Suppleanter.

*Danielius, Ebba L., fröken; Ehrensvärd, G. C. A.,
greve, kapten; *Hertzberg, J. F., bokbinderi-
arbetare; Palmqvist, L., byggnadssnickare;
Sköldberg, H., ingenjör; *Varenius, C. L.,
skräddarmästare.

15. distriktet

(omfattande 11. roten).

Ordförande.

Ekman, A., krigsråd. Mottagning: uppbörds-
lokalen, Nybrogatan 23, n. b. t. h., Ö., fre-
dagar 4—5 e. m.

Suppleant för ordförande.

Thorelli, S. E., direktör.

Ledamöter.

*Andersson, O., filare; Edén, K. E., kassör; Olofson, K. G., bokbindare; *Sidenbladh, K. E., jur. kand., ombudsman; Sundholm, A. Eugenie, fröken; *Wibom, T. H., löjtnant.

Suppleanter.

*Cervin, f. Sandwall, Hulda P., fru; *Holmgren, C. J. A., stadsbud; Johansson, K. J., kontorist; Lundgren, C. F. Th., vaktmästare; *Rosenblad, G. N. O., löjtnant; Walin, Ingeborg M., fröken, föreståndarinna.

16. distriktet

(omfattande 20. och 24. rotarna).

Ordförande.

Didring, F. V., grosshandlare. Mottagning; Fredrikshovsgatan 3 (ingång från kyrkplan) Ö. Dj., den 2. och 15. i varje månad 8,30—9,30 f. m.

Suppleant för ordförande.

Törnell, E. R., kanslisekreterare.

Ledamöter.

Andersson, K. J., renhållningsarbetare; Erdmann, Fr. D., kontorsskrivare; *Hellberg, Augusta K., folkskollärarinna; *Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.; Mårtenson, M., fanjunkare, stadsfullm.; *Stendahl, O. civilingenjör.

Suppleanter.

*Alm, C. S., roteman; *Berggren, C. Hj., bokhållare; Fries, f. Fagerlin, Anna C. S., fru; *Jägerstedt, Ester, fröken, modist; Karlsson, G. H., möbelsnickare; Pramborg, J. J. G., byråchef.

17. distriktet

(omfattande 15. roten).

Ordförande.

Brusén, N. G., biträdande syssloman. Mottagning; Maria folkskola, Volmar Ykullsgatan 16, Sö., expeditjonsrummet 1 tr., måndagar 7—8 e. m.

Suppleant för ordförande.

Gruftman, S., föreståndare för stadens arbetsförmedling.

Ledamöter.

*Asplund, P. J. A., faktor; Harling, Eva L. M., fosterbarnsinspektis; *Hinricsson, G. E., kon-

torschef; *Rissén, Hj. R., tulltjänsteman; Sjöberg, G. A., bokbinderiarbetare; Stenman, W., direktör.

Suppleanter

*Andersson, J. Fr., arbetare; *Fredricsson, Å. G., riksbankstjänsteman; Hultman, G. H., ingenjör, stadsfullm.; Löfgren, V. E., sjökaptten; *Ståhlberg, C. järnarbetare; Örtenblad, f. Byström, Cecilia K. Th., rektorska.

18. distriktet

(omfattande 16. roten).

Ordförande.

Gard, A. F., advokat. Mottagning; Maria folkskola, Volmar Ykullsgatan 16, Sö., expeditjonsrummet 1 tr., onsdagar 7—8 e. m.

Suppleant för ordförande.

Nilsson, J., folkskollärare.

Ledamöter.

*Masreliez, Anna M. E., fröken; Pettersson, E. A., sockerbruksarbetare; *Rosendahl, G. Th., ingenjör, kontorschef; Sahlin, A. Cecilia, folkskollärarinna; Skoglund, P. E., kontorschef; *Skålander, O. A., bryggeriarbetare, stadsfullm.

Suppleanter.

*Borgström, F. W., renhållningsarbetare; Johanson, K. E., kämrer; *Karlmark, A., korskärrare, stadsfullm.; Nilsson, G. E. E., skohandlare; Nyrén, C., föreståndare för stiftelsen Hem för elända; *Olsson, P. A., handelsarbetare.

19. distriktet

(omfattande 19. roten).

Ordförande.

Starck, P. O., aktuarie. Mottagning; Maria norra uppboordslokal, Götgatan 1, Sö., 2. och 4. torsdagen i varje månad 9—10 f. m.

Suppleant för ordförande.

Högner, E. F. R., överkontrollör.

Ledamöter.

*Andersson, A. G., filare; Edmark, J. V., tillsyningsman; *Gillberg, S. B., kontorsbiträde; Olson, T. Maria, folkskollärarinna; Tengborg, J. A. R., grosshandlare; *Åström, E. V., skräddare.

Suppleanter.

Göransson, Th. W., handlande; Jonson, G. A., verkställare; *Jonsson, C. E., direktör; Qvist,

Sf-
valda
led.
och
rev.

Sf-
valda
led.
och
rev.

A. E., renhållningsarbetare; *Thörnkvist, K. E., ombudsman; en vakant.

20. distriktet

(omfattande 31. roten).

Ordförande.

Karlson, G. H., aktuarie. Mottagning: Maria folkskola, Volmar Yskullsgatan 16, 1 tr., Sö., tisdagar 7—8 e. m.; träffas dessutom på telefon st. Söder 39 70 i regel 6—6,30 e. m.

Suppleant för ordförande.

Edrén, F. G., prakt. läkare.

Ledamöter.

*Avén, C. O., polisöverkonstapel; Carlman, f. Medelius, Hanna K. G., fru; *Engström, C. J., järnsvarvare; Ericsson, C. Th., handlande; Larsson, F. V., gjutmästare; *Pettersson, J. O. E., murare.

Suppleanter.

Björklund, C. R., disponent; *Jacobsson, C. N., redaktionssekreterare; *Johanson, K. E., förman; Melander, S. Fr., maskinist; Wärnmark, K. E. R., postexpeditör; *Zetterling, A. T., filare.

21. distriktet

(omfattande 12. roten).

Ordförande.

Sandberg, H. K. A., bankkassör, stadsfullm. Mottagning: folkskoleexpeditionen, Tjörhovsgatan 15, 1/2 tr., Sö., torsdagar 6,30—7,30 e. m.

Suppleant för ordförande.

Hjerner, K. E. A., revisor.

Ledamöter.

Edkvist, C. J., arbetsförman; Engberg, J. A. A., murare; *Hallgren, L. G., järnkramhandlare, stadsfullm.; *Malmgård, G. V. Ason, poliskonstapel; Ohidén, N., handlande; *Westerdahl, N. A. E., disponent.

Suppleanter.

Ahlfeldt, A. T., bleckslagare; *Andersson, A. G., kvarnarbetare; Bohman, A. E., disponent; *Frisk, A. R., vaktmästare; Rathsman, Emy Ch., telegrafist; *Viktorsson, G. H., kvarnarbetare.

22. distriktet.

(omfattande 13. roten).

Ordförande.

Klefbeck, E. A., komminister, stadsfullm. Mottagning: Katarina pastorsexpedition, Högbergs-

gatan 15, n. b., Sö., alla helgfria dagar 9—10 f. m.

Suppleant för ordförande.

Rönnell, E., folkskollärare.

Ledamöter.

*Ahlberg, J. L., direktör; Beckstrand, Stina J., folkskollärarinnan; Johansson, Anna S., fröken, kassörska; *Johansson, Ida J., folkskollärarinnan; Ljungberg, P. G. L., handelsarbetare; *Nilsson, F. O. V., bageriidkare, stadsfullm.

Suppleanter.

*Brunzell, O., möbelhandlare; Dahlström, J. Fr. A., maskinist; *Ekwall, N. J. A., skräddarmästare; *Fröander, S. G., kontorschef; Ringström, H. G. N., glasmästare; Samuelson, P. O., distriktsombudsman.

23. distriktet

(omfattande 14. roten).

Ordförande.

Billberg, A. C. Th., aktuarie. Mottagning: Åsögatan 79, 4 tr., Sö., torsdagar 8—9 f. m.

Suppleant för ordförande.

Bohlin, K. H., fil. d.r., rektor.

Ledamöter.

Friberg, K. A., verkmästare; *Hellström, J. S., kamrer; Johnsson, C. E., försäkringsagent; Ljungberg, f. Östergren, J. (Hanna), fru; *Samuelsson, G. A., vagnmakare; *Svenson, O. V., skorstensfejarmästare.

Suppleanter.

*Blomberg, A. W., grosshandlare; Karlsson, K. Th., värmeledningsskötare; Karlström, K. H. E., grosshandlare; *Klingberg, A. Fr., distriktsläkare; Vester, A., sjukkasstjänsteman; *Öberg, O. A., telegrafarbetare.

24. distriktet

(omfattande 25. roten).

Ordförande.

Fellenius, K. G. G., kammarskrivare. Mottagning: uppboreslokalen, Götgatan 1, Sö., fredagar 6—7 e. m.

Suppleant för ordförande.

Hasselgren, J. S., fabrikör.

Ledamöter.

Dimander, C. A., handlande; **Liljebäck**, E. S., tapetserare; ***Lindley**, f. Jonsson, Elin J., fru; **Ljunggren**, V., ved- och kolhandlare; ***Winroth**, K. A., kamrer; ***Zetterlund**, C. R., kontorschef, stadsfullm.

Suppleanter.

Dalborg, M., barnhemsföreståndare; ***Karlsson**, G., reparatör; ***Lagergren**, A. L., bankkamrer; **Sandén**, H. R., charkuteriarbetare; ***Tilly**, E. G., poliskonstapel; **Wihlander**, A. G., överlärare.

25. distriktet

(omfattande 4. roten).

Ordförande.

Valentin, I., försäkringsdirektör. Mottagning: polishuset, Agnegatan, 1 tr. t. v., K., onsdagar 6—7 e. m.

Suppleant för ordförande.

Örne, A. E., redaktör, stadsfullm.

Ledamöter.

***Bastholm**, J. B., metallarbetare; **Berg**, Märta, fröken, lärarinna; **Lindqvist**, G. W., disponent; **Olsson**, G. Hj., förtennare; ***Stark**, P. H. K., köpman; ***Winberg**, C., redaktör.

Suppleanter.

***Andersson**, Fr. N., nysilverarbetare; ***Arweson**, O. E., bokhandlare; **Eriksson**, K. J. B., kemiograf; **Hökerberg**, Manda E., assistent; **Mörner**, E. K. (Stina), fröken; ***Winkler**, E. S., postkontrollör.

26. distriktet

(omfattande 17. roten).

Ordförande.

Fischer, C. G. H., jur. kand., sekreterare. Mottagning: polishuset, Agnegatan, 1 tr. t. v., K., måndagar 6—7 e. m.

Suppleant för ordförande.

Österdahl, H. M., roteman.

Ledamöter.

***Johnson-Etzler**, C. L., pastor; **Lindgren**, Ch. Vilhelmina, rosettsömmerska; ***Lindstedt**, f. Pettersson, Ebba A., regeringsrådinnas; **Staf**, O. L., kakelugnsmakare; **Söderqvist**, J. L., maskinarbetare; ***Wahlstedt**, A. J. G., regementsläkare.

Suppleanter

***Beijer Olsen**, A. O. G., köpman; **Bengtsson**, O. W., järnarbetare; ***Carlström**, C. P., kamrer; **Cederlund**, K. O. F., maskinarbetare; **Hansson**, E., bygmästare; ***Strandberg**, Hilda A., folkskollärarinna.

Sf. valda led. och rev.

27. distriktet

(omfattande 23. roten).

Ordförande.

Tengdahl, K. A., tjänsteman, stadsfullm. Mottagning: Kungsholms realskola, n. b. t. h., K., torsdagar 7—8 e. m. Ärenden ang. mobiliseringsunderstöd handläggs av nämndens sekreterare, kassör A. Olofsson, å samma tider.

Suppleant för ordförande.

Zetterlund, A. V., sysloman.

Ledamöter.

***Björkman**, A., urnakare; **Hildestrand**, B. S., grosshandlare; ***Ljungberg**, K., kassör; **Ljunggren**, Aug., direktör, stadsfullm.; **Sjöholm**, G. E., grosshandlare; ***Stålander**, Helena A. J., bryggeriarbeterska.

Suppleanter.

***Andersson**, A. W., handlande; **Brandt**, J. A., stenhuggare; ***Hökerberg**, E. I., föreståndare för stadsmissionens arbetshem; ***Rydström**, Anna Ch., förestånderska för lupushemmet; **Ståhl**, A. E., filare; **Svensén**, O. W., polisöverkonstapel.

28. distriktet

(omfattande 29. roten).

Ordförande.

Seedoff, A. M. A., fabriksförvaltare. Mottagning: Kungsholms realskola, n. b. t. h., K., 2. och 4. fredagen i varje månad 7—8 e. m.

Suppleant för ordförande.

Moureau, N. C., registrator hos fattigvårdsnämnden.

Ledamöter.

***Andersson**, E. G., hattmakeriarbetare; ***Forsman**, Anna, I., handelsidkarska; **Frisk**, K. G. A.:son, filare; **Stjärne**, G., polisöverkonstapel; ***Svenson**, S. A., kontorskrivare; **Thimgren**, B. O. V., banktjänsteman.

Suppleanter.

***Bastholm**, J. B., maskinarbetare; ***Björnström**, G., fanjunkare; **Eén**, O. B. L., verkmästare; **Jonasson**, C. E., fastighetsägare; **Peterson**, J. A., modellsnickare; ***Sjöholm**, Svea, fröken, prokurist.

Sf-
valda
led.
och
rev.

29. distriktet

(omfattande 33. och 34. rotarna).

Ordförande.

Söderberg, N. E., handelsträdgårdsmästare, stadsfullm. Mottagning: kommunalhuset, Liljeholmen, tisdagar 6—8 e. m.

Suppleant för ordförande.

Sandberg, C. A. J.son, förman (se nedan).

Ledamöter.

***Ekstam, A.**, arrendator; **Hallqvist, V.**, tf. uppboördsman; **Johansson, B. Fr.**, vaktmästare; ***Johansson, O. L.**, brädgårdarbetare; **Sandberg, C. A. J.**son, förman (se ovan); ***Öhlander, H. A. G.**, klockare.

Suppleanter.

Hultgren, A. W., fastighetsägare; ***Hultman, I. M.**, handlande; ***Kling, F. A.** byggmästare; **Nauckhoff, S.**, ingenjör; **Nilsson H. S.**, typograf; ***Törner, A. K.**son, predikant.

30. distriktet

(omfattande 32. roten).

Ordförande.

Carlson, A. G., ingenjör. Mottagning: Enskede, uppboördslokalen i slakthuset, torsdagar 5—6 e. m.; folkskolehuset, Örby, onsdagar 5—6 e. m.

Suppleant för ordförande.

Andersson, E. G., kamrer.

Ledamöter.

***Beil, L. L. R.**, direktör; **Eriksson, C. E.**, auktionsvaktmästare; ***Löfgren, A. F.**, arbetsförman; **Magnusson, E.**, förtroendeman; **Milander, f. Johansson, Anna Ch.**, fru; ***Sandeborg, M. O.**, slakthusdirektör.

Suppleanter.

***Eriksson, J.**, smedarbetare; **Eriksson, J. V.**, plåtslageriarbetare; ***Göransson, J. E.**, slakteri-idkare; **Holm, D. G. R.**, korrespondent; **Pehrsson, J. P.**, förtroendeman; ***Rydén, O. E.**, tf. uppboördsman.

Bromma pensionsdistrikt

(omfattande Bromma förs.)

Ordförande.

Collin, N., direktör. Träffas å Kungsholms lådfabriks kontor, Ulvsunda, i regel alla dagar 9 f. m.—7 e. m.

Suppleant för ordföranden.

Olsson, S. R., folkskollärare.

Ledamöter.

Larsén, A., byggnadssnickare; **Norström, K.**, syssloman; **Persson, A.**, järnarbetare; **Plahn, J.****H.**, skomakare; **Rämström, f. Palm, E.**, Charlotta, fru; **Schölen, C. J.**, polisman.

Suppleanter.

Eriksson, f. Grubb, Regina A., fru; **Eriksson, J. R.**, järnarbetare; **Gustafsson, K. O.**, byggnadssnickare; **Ingelsson, Hj. F.**, järnarbetare; **Larsson, C. J.**, direktör; **Åkerström, J.**, fabriksarbetare.

Pensionsstyrelsens ombud.

1. området

(omfattande Oscars, Engelbrekts, Hedvig Eleonora, Jakobs, Johannes, Gustav Vasa och Klara förs.).
Westin, Hj., intendent.

2. området

(omfattande Kungsholms, Matteus, Storkyrko och Adolf Fredriks förs.).

Bergström, K. G., sekreterare i riksförsäkringsanstalten.

3. området

(omfattande Katarina och Maria förs.).

Petri, Hj. M., syssloman.

Brännkyrka och Bromma.

Källman, G. V., riksdagsman (ombud även för del av Stockholms län).

Järnvägsrådet.

Järnvägsrådet, vilket inrättats enligt kungl. brev den 1 nov. 1907, har till uppgift att avgiva yttrandet i de av kungl. maj:t till detsamma hänskjutna ärenden angående förhållandet mellan statens järnvägar och trafikanterna å dessa samt äger jämväl rätt att självt framställa förslag i dithörande frågor. Ledamöternas antal är 25, av vilka fem skola företräda de statsfinansiella intressena (dessa tillsätts av kungl. maj:t), fem jordbruket (utes av ombud från hushållningssällskapen) och fem bergs- och skogshanteringen (väljas av fullmäktige i järnkotoret). Tio ledamöter skola företräda industrien, handeln och sjöfarten och tillsätts enligt särskilt bestämda grunder. Stadsfullmäktige i Stockholm välja bl. a. en representant. Järnvägsrådet sammanträder på kallelse av kungl. maj:t, när han finner nödigt. Stadsfullmäktiges senaste val förrättades den 20 sept. 1915 för åren 1916—1917.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Höglund, O. M., fil. d.r, grosshandlare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

von Friesen, S. G., fil. d.r, riksbanksfullm:s ordf.; **Kjellberg, J. H. R.** C:son, bankdirektör; **Andersson, Hans**, direktör, Skivarp; **Persson, D.**, hemmansägare, Tällberg; **Östberg, G. F.**, godsägare.

(Utsedda av kungl. maj:t.) **Hamilton, J. S. F.** J., greve, godsägare; **Hennings, R. T.**, direktör; **Hermelin, C. D. R.**, frih., godsägare; **Liedberg, P. O.**, f. d. ryttmästare; **Hegardt, J. H. B.**, ryttmästare. (Utsedda av hushållningssällskapens ombud.) **Danielsson, C. L.**, bruksdisponent; **Geijer, S. G. A.**, f. d. generalmajor; **Sahlin, C. A.**, bruksdisponent; **Svensson, I. E. G.**, bruksägare, Skyllberg; **Tamm, G.**, förutv. statsråd, hovstallmästare. (Utsedda av järnkontoret.) **Kjellberg, C. A.**, f. d. konsul. (Utsedd av Göteborgs stadsfullmäktige.) **Faxe, C.**, grosshandlare. (Utsedd av Malmö stadsfullmäktige.) **Ehrenborg, H. G.**, grosshandlare. (Utsedd av Norrköpings stadsfullmäktige.) **Knaust, G. O.**, grosshandlare (Utsedd av Sundsvalls stadsfullmäktige.) **Tham, V. H. S. j:or**, direktör; **Blomberg, A. Hj.**, direktör; **Neess, F. E.**, vice konsul; **Tham, A. G. S.**, direktör; **Norman, U.**, disponent. (Utsedda av vissa korporationer och föreningar, representerande industrien, handeln och sjöfarten.)

Inskrivningsnämnder för Stockholms stadsrullföringsområde.

Inskrivningsnämnderna bestå enligt § 18 i värnpliktslagen av den 17 sept. 1914 av en regementsofficer som ordförande, utsedd av arméfördelningschefen (4. arméfördelningen), rullföringsbefälhavare eller i hans ställe förordnad ledamot, en lagfaren ledamot, utsedd av överståthållarämbetet, samt två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, jämte två suppleanter för dem. Valen skola enligt § 3 i kungl. förordningen den 31 dec. 1913 förrättas inom september månads utgång. Till nämndens biträde förordnas en militärläkare.

Kungl. maj:t har den 23 dec. 1915 förordnat, att för Stockholms stadsrullföringsområde, n:r 45, skola finnas tre inskrivningsnämnder, nämligen en för *östra delen*, omfattande de rotar, som tillhöra Storkyrkoförsamlingen, Jakobs, Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora, Oscars och Gustav Vasa församlingar, en för *västra delen*, omfattande de rotar, som tillhöra Klara, Kungsholms, Adolf Fredriks, Mattens och Bromma församlingar samt en för *södra delen*, omfattande de rotar, som tillhöra Katarina, Maria och Brännkyrka församlingar. Senaste valet ägde rum den 20 sept. 1915.

För östra delen.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Bäckström, P. O., fabriksidkare; ***Hellström, E.** E., grosshandlare.

Övriga ledamöter.

Leijonhufvud, C. E. A., frih., överstelöjtnant, ordf. (utsedd av arméfördelningschefen); **Bjuggren, S. A.**, major (i rullföringsbefälhavarens ställe);

Selander, E. O., hovrätts e. o. notarie (lagfaren ledamot).

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

*Borge, O. F., fil. dr.; **Eklund, J. M.**, målarmästare.

För västra delen.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Clausen, C. Ch. ingenjör; ***Staf, O. L.**, kakelugnsmakare.

Övriga ledamöter.

Landegren, C. H. V., major, ordf. (utsedd av arméfördelningschefen); **Henriques, H.**, major (i rullföringsbefälhavarens ställe); **Åkerblad, S. J. L.**, jur. kand. (lagfaren ledamot).

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Rosenius, P., instrumentmakare, stadsfullm.; ***Stark, P. H. H.**, köpman.

För södra delen.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

*Karlström, K. H. E., grosshandlare; **Samuelsson, G. A.**, vagnmakare.

Övriga ledamöter.

Löwenberg, F. W., överstelöjtnant, ordf. (utsedd av arméfördelningschefen); **Kindberg, J. A.**, major (i rullföringsbefälhavarens ställe); **Bergenfelt, W.**, jur. kand. (lagfaren ledamot).

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Simonsson, S. A., hallförman, stadsfullm.; ***Thrysin, S. P.**, f. d. poliskommissarie.

Inskrivningsnämnden för Stockholms sjörullföringsområde.

Denna nämnd består av en ordförande, förordnad av kungl. maj:t i kommandoväg, rullföringsbefälhavare, en lagfaren ledamot, utsedd av överståthållarämbetet, dessutom äga stadsfullmäktige att invälja två ledamöter och två suppleanter. Senaste valet förrättades den 21 sept. 1914.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

*Ramberg, J. C., sjökaptan; en vakant.

Sfvalda led. och rev.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Övriga ledamöter.

Feychting, I. E., kommandörkapten av 2. gr., ordf. (förordnad av kungl. maj:t); **Carlson**, F., kommandörkapten av 2. gr. (sjöfullföringsbefälhavare); **Österberg**, B. A. E., jur. kand. (lagfaren ledamot).

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Hedström, N. W., grosshandlare; **Jansson**, F. G. W., sjökaptän.

Inskrivningsrevisionen.

För inskrivningsområde jämte inom detsamma belägna sjömanshus skall finnas en inskrivningsrevision, bestående enligt § 21 i värnpliktslagen av landshövdingen eller, i händelse denne har förfall eller ämbetet är ledigt, landssekreteraren i det län, till vilket största delen av området hör, såsom ordförande, samt av fyra ledamöter, nämligen inskrivningsbefälhavaren ävensom från varje till området hörande län eller ej under landsting lydande stad tre inom länet eller staden bosatta män, som jämte tre suppleanter utses för tre år av landstinget eller, för stad, som icke deltagit i landsting, av stadsfullmäktige.

De av landsting eller stadsfullmäktige valda ledamöter eller, i händelse de äro förhindrade, deras suppleanter deltaga i nämnda förrättning endast i vad den angår det område, för vilket de blivit valda.

Det senaste valet ägde rum den 20 sept. 1915.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Lundbergh, G. H., grosshandlare; **Norström**, C. I. G., civilingenjör; **Hjortzberg**, E. G., direktör.

Övriga ledamöter.

Ramstedt, J. O., överståthållare, självskr. ordf.; **Nauckhoff**, J. G., överste (inskrivningsbefälhavare); **Fant**, Fr., direktör; **Lind**, Th., arrendator; **Balkenhausen**, R., apotekare (valda av Stockholms läns landsting).

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Ekman, V. R., tryckeriföreståndare; **Malmgren**, O. W., grosshandlare; **Östberg**, G., kaptän.

Övriga suppleanter.

Köhler, S., kansliråd; **Jansson**, P. O., nämndeman; **Pettersson**, J., borgmästare, Södertälje (valda av Stockholms läns landsting).

Kommissionen vid rekvisitioner för krigsmaktens behov.

(Rekvisitionskommissionen.)

Enligt lagen den 24 maj 1895 skall för stad, som ej deltagit i landsting, finnas en kommission med åliggande att upprätta taxa m. m. för rekvisitioner inom krigsskådeplats. Kommissionen skall bestå av tre ledamöter, nämligen en, tillika ordförande, vald av stadsfullmäktige, en intendenturtjänsteman eller officer, utsedd av arméfördelningschefen, samt en civil tjänsteman, tillika sekreterare, vald av överståthållarämbetet. Stadsfullmäktige välja ledamot årligen före utgången av september månad.

Det senaste valet ägde rum den 20 sept. 1915.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Lyberg, H. V., bageriåldare, ordf.

Dessutom två ledamöter.

Hästuttagningsnämnder.

Inom varje kommun eller, om kommun är delad i flera hästutskrivningsområden, i vart och ett av dessa skall jämlikt lagen den 2 juli 1915 ang. anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen) finnas en hästuttagningsnämnd för uttagande redan under fredstid varje år av de hästar och anspannsfordon, som i händelse av krigsmaktens ställande på krigsfot skola inställas till mönstring. Hästuttagningsnämnd tillsättes för fyra kalenderår i sänder och består av tre högst fem ledamöter, av vilka i Stockholm en, som skall vara nämndens ordförande, förordnas av överståthållarämbetet och de övriga jämte suppleanter för dem väljas av stadsfullmäktige. Indelningen i hästutskrivningsområden fastställes av kungl. maj:t i kommandoväg. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 21 december 1915 för perioden 1916—1919.

1. hästutskrivningsområdet

(omfattande 1., 4. och 6. polisdistrikten samt norra delen av 8. polisdistriktet med gräns i mittellinjen av Blekinge-, Östgöta-, Bonde-, Folkunga- och Renstjärnsgatorna till Saltsjön).

Ordförande.

Schumacher, G. V., direktör.

Ledamöter.

Bergman, A. A. A., bageriåldare; **Bohlin**, G. A., åkeriåldare.

Suppleanter.

Kessler, H. O., direktör; **Wallin**, G. F., fabrikör.

2. hästutskrivningsområdet

(omfattande 2. polisdistriktet).

Ordförande.

Göransson, T. W., handlande.

Ledamöter.

Andersson, A. I., åkare; Jansson, A. J., åkare.

Suppleanter.

Andersson, C. E., åkeriiddkare; Nilström, O., grosshandlare.

3. hästutskrivningsområdet

(omfattande 3. polisdistriktet utom Bromma).

Ordförande.

Tamm, C. O. S., domänintendent.

Ledamöter.

Carlström, C. P., kamrer; Gröndahl, F. O., f. d. godsägare.

Suppleanter.

Helenius, J. E., åkeriägare; Kahlmeyer, J. E., tandläkare.

4. hästutskrivningsområdet

(omfattande norra delen av 5. polisdistriktet med gräns i mittellinjen av Karlbergsvägen, Hålsinge-, Frej-, Norrtulls- och Odengatorna).

Ordförande.

Heiss, F. P. G., disponent.

Ledamöter.

Bergström, K. A., direktör; Båge, K. R., handlande.

Suppleanter.

Lundström, J. A., åkare; Eriksson, E. H., disponent.

5. hästutskrivningsområdet

(omfattande södra delen av 5. polisdistriktet med ovan angivna gräns).

Ordförande.

Johansson, H., mejeriiddkare.

Ledamöter.

Andrée, A. L., direktör; Sellberg, A. Z. L., åkeriägare.

Suppleanter.

Krook, E., direktör; Nilsson, N. E., grosshandlare.

6. hästutskrivningsområdet

(omfattande västra delen av 7. polisdistriktet med gräns i mittellinjen av Eriksbergs- och Engelbrektsatorna, Karlavägen, Uggleviksgatan, Valhallavägen och Sturevägen till Tegeludden samt södra delen av 9. polisdistriktet med gräns i mittellinjen av Odengatan).

Ordförande.

Bergstrand, C. P., förvaltare.

Ledamöter.

Hjort, C. A., kontorschef, stadsfullm.; Rylander, A. A., hästhandlare.

Suppleanter.

Hagen, K. A., disponent; Zimmerman, K. S., hyrverksägare.

7. hästutskrivningsområdet

(omfattande östra, på ovan angivna sätt begränsade delen av 7. polisdistriktet).

Ordförande.

Granholm, C. H., direktör.

Ledamöter.

Andersson, C. J., grosshandlare; Reichenberg, H. A., disponent.

Suppleanter.

Johansson, K. F., f. d. åkeriägare; Dahl, C. F., ingenjör.

8. hästutskrivningsområdet

(omfattande södra delen av 8. polisdistriktet med ovan under 1. området angivna gräns).

Ordförande.

Nilsson, F. O. V., bageriiddkare, stadsfullm.

Ledamöter.

Adamsson, J. O., åkeriägare; Henning, C. B., bageriiddkare.

Suppleanter.

Leander, J. A., arbetschef; Öström, H. F., hyrverksägare.

9. hästutskrivningsområdet

(omfattande norra delen av 9. polisdistriktet med ovan under 6. området angivna gräns).

Ordförande.

Rosenqvist, P. I., direktör.

Ledamöter.

Eriksson, F. H., åkeriägare; Zachrisson, J. E., åkeriägare.

Suppleanter.

Svensson, K. Hj. M., cigarrhandlare; en vakant.

Hästutskrivningsområdet Brännkyrka (med Liljeholmen och Örby).

Ordförande.

Ericsson, C. Th., handlande.

Ledamöter.

Fredriksson, C. G., lantbrukare; Kjellqvist, C. J., lantbrukare.

Sf.
valda
led.
och
rev.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Suppleanter.

Lindblad, J. G., lantbrukare; **Zachrisson, A.**, f. d. åkeriägare.

Hästutskrivningsområdet **Bromma.**

Ordförande.

Bergstedt, P., ingenjör.

Ledamöter.

Johnson, C. E., lantbrukare; **Nilsson, N. P.**, lantbrukare.

Suppleanter.

du Rietz, Hj., direktör; **Israelsson, P.**, åkeriägare.

Mönstringskommissionerna.

För varje hästutskrivningsområde skall finnas en mönstringskommission med åliggande att vid krigsmaktens ställande på krigsfot pröva de uttagna hästarna och anspanssfordonen med hänsyn till deras lämplighet för krigsbruk. Mönstringskommission består av tre ledamöter, utsedda i Stockholm en av militär myndighet, en av stadsfullmäktige och en av vederbörande hästuttagningsnämnd bland dess ledamöter för en tid av fyra kalenderår. Stadsfullmäktiges val förrättades den 21 december 1915 för perioden 1916—1919.

Mönstringskommissionen i 1. hästutskrivningsområdet.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Hermansson, C. K., åkeriägare; **Andersson, Fr. A.**, byggmästare (suppl.).

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 2. hästutskrivningsområdet.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Skoglund, P. E., kontorschef; **Birath, E. C.**, stallmästare (suppl.).

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 3. hästutskrivningsområdet.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Wennberg, F. J. A., disponent; **Sjögren, R. W.**, grosshandlare (suppl.).

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 4. hästutskrivningsområdet.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Schröder, C. G. C., bageriidkare; **Meijer, K. A. E.**, trafikchef (suppl.).

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 5. hästutskrivningsområdet.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Lindholm, J. M., fabrikör; **Höök, K. V.**, vinhandlare (suppl.).

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 6. hästutskrivningsområdet.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Liljedahl, F. G., direktör; **Lindeblad, A. A. H. G.**, ridlärare (suppl.).

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 7. hästutskrivningsområdet.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Nauckhoff, H. F. V., f. d. kapten; **Wennberg, N. L.**, grosshandlare (suppl.).

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 8. hästutskrivningsområdet.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Piehl, C. G. F., direktör; en vakant (suppl.).

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 9. hästutskrivningsområdet.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Francke, J. R., grosshandlare; **von Wachenfelt, M. W. F.**, agronom (suppl.).

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet Brännkyrka (med Liljeholmen och Örby).

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Mellin, A. H., lantbrukare; **Nilsson, N. P.**, lantbrukare (suppl.).

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet Bromma.

Någon mönstringskommission i hästutskrivningsområdet Bromma är ännu ej utsedd av stadsfullmäktige, enär vid inkorporeringens ikraftträdande en dylik kommission redan fanns, som fungerar t. v.

Automobilkommissionen.

Enligt § 26 av lagen den 2 juli 1915 angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskriv-

ningslagen) indelas riket genom beslut, som av konungen meddelas, i automobilmönstringsdistrikt och skall för varje sådant distrikt finnas en automobilkommission med åliggande att vid krigsmaktens ställande på krigsfot pröva av konungens befallningshavande var för sitt län årligen jämlikt särskilda bestämmelser i lagen uttagna automobilers lämplighet för krigsbruk.

Automobilkommissionen skall, i enlighet med vad i § 27 av evännämnda lag bestämmes, bestå av tre i automobilers konstruktion och skötsel kunniga ledamöter, av vilka redan i fredstid en utses av militär myndighet och en av konungens befallningshavande samt den tredje jämte en suppleant för denne för en tid av fyra kalenderår i september månad det år valperioden utlöper väljes av vederbörande landsting eller stad, som ej i landsting deltagit. Den militäre ledamoten tjänstgör som ordförande. Stockholm utgör enligt kungl. kungörelsen den 27 aug. 1915 ett automobilmönstringsdistrikt. Stadsfullmäktiges val av ledamot och suppleant ägde rum den 20 sept. 1915 för åren 1916—1919.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Hörberg, N. J. J:son, v. konsul, grosshandlare;
Piehl, C. G. F., civilingenjör (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Handelskunniga ledamöter i rådhusrätten.

Se under rådhusrätten (sid. 28).

Sakkunniga ledamöter i rådhusrätten vid klander av disasche.

Se under rådhusrätten (sid. 28).

Gode män för förmynderskap.

För tillsyn å förmyndares förvaltning av omyndigas egendom i de fall, då de omyndiga för sina angelägenheter icke äro lydande under förmyndarkammaren (frälse myndlingar), väljas enligt lagen den 18 april 1884 av stadsfullmäktige gode män för fyra år.

Senaste valet förrättades den 21 okt. 1912 för åren 1913—1916.

Gode män.

*Boije af Gennäs, S. J. A., rektor; *von Krusenstjerna, W. E., f. d. överste; *Leijonhufvud, C. G. E. A:son, frih., f. d. statskommissarie; *Ridderstolpe, F. A., frih., f. d. major; *Stuart, J. M., f. d. riddarhussekreterare.

Direktionen över sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus. **Sf-valda led. och rev.**

I brev till medicinalstyrelsen av den 12 okt. 1906 har k. maj:t förklarar, att det sjukhus, som förut benämnts Stockholms stads och läns kurhus, hädanefter skall kallas »sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus». Direktionen består av överståthållaren (självskriven ordf.), förste stadsläkaren i Stockholm och förste provinsialläkaren i Stockholms län (självskrivna) samt sex ledamöter, valda för en tid av fyra år. Av dessa väljas stadsfullmäktige fyra ledamöter och erforderligt antal suppleanter, landstinget två ledamöter och erforderliga suppleanter. För revision av sjukhusets räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen två revisorer med lika många suppleanter. Vartannat år avgå två av stadsfullmäktiges och en av landstingets representanter. Sjuka från Stockholms stad åtnjuta kostnadsfri vård. Till sjukhusets utgifter utgår bl. a. den personliga sjukvårdsavgiften. Staden disponerar 100 platser, länet 67, därav 16 för barn.

Senaste valet av ledamöter ägde rum den 7 dec. 1914 och av revisorer den 10 jan. 1916.

Självskriven ordförande.

Ramstedt, J. O., överståthållare.

Självskrivna ledamöter.

Andersson, L. I., förste stadsläkare; Stéenhoff, G. J. V., förste provinsialläkare.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Andersson, B. John F., ingenjör (för åren 1915—1918); *Edberg, K. Th., snickarmästare (för åren 1913—1916); *Magnusson, K. G., ingenjör (för åren 1913—1916); *Staf, O. L., kakelugnsmakare (för åren 1915—1918).

Övriga ledamöter.

(Valda av landstinget.)

Berger, S. T., f. d. kanslisekreterare; Odelberg, O. W., bruksägare.

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

*Ringholm, K. E., direktör, stadsfullm. (för åren 1915—1916); *Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm. (för åren 1915—1916).

Övriga suppleanter.

(Valda av landstinget.)

Borell, Th., revisionssekreterare; Fant, F., direktör.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års förvaltning valda revisorer.

Bratt, I., direktör, stadsfullm.; Wickberg, T. W., tulltjänsteman, stadsfullm.; Zetterlund, A. V.,

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

syssloman (suppl.); **Lagergren, J. E.**, distriktsläkare (suppl.).

Övriga revisorer.

(Utsedda av Stockholms läns landsting).

Balkenhausen, R. J., apotekare, Norrtälje; **Husén, J. O.**, lantbrukare, Åkersberg; **Eenbergh, E.**, skräddarmästare, Rönninge (suppl.); **Upmark, J.**, godsägare, Västerhaninge (suppl.).

Serafimerlasarettets direktion.

Enligt kungl. brevet till serafimerlasarettets direktion den 31 maj 1888 består lasarettets styrelse av sex ledamöter, nämligen en ordförande och en vice ordförande, utsedda av kungl. maj:t, samt lasarettets överläkare och överkirurg såsom självskrivna jämte två valda för en tid av fyra år, den ene av stadsfullmäktige och den andre av Stockholms läns landsting.

Senaste valet ägde rum den 7 okt. 1912 för tiden t. o. m. utgången av september månad 1916.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

***Sundberg, G. E.**, justitieråd, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Åkerman, J. H., professor (överkirurg); **Holmgren, I. F.**son, professor (överläkare); **Linroth, K. M.**, f. d. generaldirektör, vice ordf. (utsedd av kungl. maj:t); **Odelberg, O. W.**, bruksägare (vald av landstinget); **Ramstedt, J. O.**, överståthållare, ordf. (utsedd av kungl. maj:t).

Kamrerare: **Wesman, F. K. A.**, kamrer i Stockholms läns sparbank; sekreterare och ombudsman: **Skogman, K.**, frih., kansliråd; kommissarie: **Ronell, J. F.**

Kungl. direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.

Stortorget 18—20, St.; expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar (under sommarferierna tisdagar och fredagar) 11.30—12.30; rt. 80 11.

Enligt kungl. instruktionen den 2 december 1905 utgör denna direktion eforalstyrelse för de i huvudstaden inrättade allmänna läroverken; förvaltar, därest icke annorlunda är särskilt föreskrivet, donationsmedel, som statens provskola, nya elementarskolan i Stockholm, erhållit till stipendier eller för annat ändamål; handlägger huvudsakligast ekonomiska frågor rörande högre lärarinneseminarier och den därmed förenade normalskolan för flickor; verkställer utbetalning av avlönings- och arvodesmedel till lärare vid de allmänna läroverken i Stockholm och till lärare och lärarinnor vid högre lärarinneseminarier; samt handhaver värden av fonder och stiftelser, som ställts under direktionens förvaltning.

Direktionen utgöres av följande ledamöter, nämligen: överståthållaren såsom ordförande, ärke-

biskopen (i visst fall ordförande), en av Stockholms stads konsistorium utsedd ledamot, en av magistraten utsedd ledamot, två av stadsfullmäktige utsedda ledamöter, den i tjänsten äldste av rektorerna vid högre latinläroverket å Norrmalm och högre allmänna läroverket å Södermalm, den i tjänsten äldste av rektorerna vid högre realläroverket å Norrmalm och högre realläroverket å Östermalm, den i tjänsten äldste av rektorerna vid huvudstadens realskolor, rektor vid nya elementarskolan samt rektor vid högre lärarinneseminarier. Ledamot, som icke är självskrivnen, utses för tre kalenderår.

Det senaste valet av stadsfullmäktiges ledamöter ägde rum den 6 dec. 1915 för åren 1916—1918.

Instruktion. Kungl. instruktion den 2 dec. 1905 för direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Höglund, O. M., fil. d.r., stadsfullm.; **Rabe, P. R.**, bankdirektör.

Övriga ledamöter.

Ramstedt, J. O., överståthållare, självskr. ordf.; **Söderblom, L. O. J.**, ärkebiskop; **Hammarsten, F.**, kyrkoherde (utsedd av konsistorium); **Nyström, N. G.**, f. d. rådman (utsedd av magistraten); **Örtenblad, O. G.**, rektor; **Svedelius, C.**, rektor; **Boije af Gennäs, S. J. A.**, rektor; **Bohlin, K. H.**, rektor; **Fähræus, G. R.**, rektor.

Kamrerare: **Löfgren, T. F.**, f. d. läroverksadjunkt; sekreterare: **Eliäson, G. E.**, läroverksadjunkt.

Stockholms högskolas styrelse.

Styrelsen utgöres av nio ledamöter, nämligen en ordförande, förordnad av kungl. maj:t för den tid, som av kungl. maj:t bestämmes, högskolans rektor, en av svenska akademien, två av vetenskapsakademien, två av stadsfullmäktige samt en av högskolans lärarråd valda ledamöter. Dessa åtta välja den nionde.

De styrelsens ledamöter, om vilka ej annorledes är stadgat, utses för tre år i sänder. Avgår ledamot, innan tiden för hans uppdrag är ute, väljer den myndighet, vilken utsett honom, ny ledamot för den tid, som för den avgångne återstått.

För revision av högskolans räkenskaper och förvaltning äga stadsfullmäktige årligen utse tre revisorer. Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter ägde rum den 6 dec. 1915 och av revisorer den 10 jan. 1916.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Lindhagen, C. A., borgmästare, stadsfullm. (för åren 1916—18); ***Nyström, J. F.**, lektor, stadsfullm. (för åren 1914—16).

Övriga ledamöter.

Wachtmeister, H. H:son, greve, generaldirektör, ordf. (förordnad av kungl. maj:t); **Kinander**, C. E., direktör, stadsfullm., vice ordf. (vald av högskolans styrelse); **Bendixson**, I. O., professor, stadsfullm., rektor; **Montelius**, G. O. A., f. d. riksantikvarie (vald av svenska akademien); **Arrhenius**, S. A., professor, inspektör, **Dahlgren**, E. W., riksbibliotekarie (valda av vetenskapsakademien); **Stjernberg**, N. F., professor (vald av högskolans lärarråd).

Sekreterare: **Lindhagen**, A., assessor i Svea hovrätt; kassaförvaltare: **Regnstrand**, J. O., hovrätts e. o. notarie.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års förvaltning utsedda revisorer.

Lagerheim, C. H. T. A., f. d. generaldirektör, stadsfullm.; **Tigerschiöld**, H. E., kansliråd, stadsfullm.; **Wickman**, C. G. T., partikassör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Kjellberg, K. E. O., professor (utsedd av kungl. maj:t); **Phragmén**, L. E., f. d. professor (vald av vetenskapsakademien).

Tekniska skolans i Stockholm styrelse.

Enligt skolans stadgar den 10 juli 1891 utgöres skolans styrelse av en ordförande, som av k. maj:t förordnas, samt av fem för en tid av tre år valda ledamöter, av vilka en utses av k. maj:t, en av stadsfullmäktige, en av lärarekollegiet vid tekniska högskolan, en av akademien för de fria konsterna och en av svenska slöjdföreningens styrelse, varjämte skolans föreståndare är ledamot av styrelsen.

Senaste valet av stadsfullmäktiges representant ägde rum den 20 sept. 1915 och avser tiden 1 okt. 1915—30 sept. 1918.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Ramström, C. A., direktör.

Övriga ledamöter.

Hjortzberg, G. O., professor (utsedd av akademien för de fria konsterna); **Beijer**, P. G. E., f. d. förste bibliotekarie (utsedd av svenska slöjdföreningen); **Ljungberg**, K. J., överlärare (utsedd av tekniska högskolans lärarekår); **Möller**, C. O., överintendent, ordf., **Thiel**, A. S., grosshandlare (utsedda av kungl. maj:t); **Thorén**, T., arkitekt, rektor.

Sekr.: **Henriques**, E., hovrätts e. o. notarie; bibliotekarie: **Evergren**, C. J., fil. dr.; kassaförvaltare: **Laurentz**, W., grosshandlare.

Stockholms borgarskolans styrelse.

Skolan är stiftad av sällskapet redliga förbundet 1836, kommunalunderstödd sedan 1882. An-

damål och verkningssätt äro folkhögskolans, dock lämpade efter huvudstadens förhållanden och avseende såväl teoretiskt som praktiskt bildningsarbete. Skolans styrelse består fr. o. m. 1914 års ingång av åtta av stadsfullmäktige, en av Stockholms hantverksförening och sju av borgarskolesällskapet valda ledamöter. De av stadsfullmäktige valda ledamöterna utses för fyra år. För granskning av skolans räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen en revisor.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter skedde den 6 dec. 1915 och av revisor den 10 jan. 1916.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Borge, O. F., fil. dr. (för åren 1916—19); **Brodin**, J. E., f. d. rektor (för åren 1914—17); **Lund**, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm. (för åren 1914—17); **Lundberg**, K. L., direktör (för åren 1916—19); **Nilsson**, Fr., bibliotekarie, stadsfullm. (för åren 1916—19); **Nordgren**, R. E., prakt. läkare (för åren 1916—19); **Ramstedt**, R. V., grosshandlare (för åren 1914—17); **Wassberg**, A., överlärare (för åren 1914—17).

Övriga ledamöter.

Carlson, L. Fr., grosshandlare, **Elliot**, M., grosshandlare, **von Essen**, Fr., frih., f. d. riksmarskalk, ordf., **Laurentz**, W., grosshandlare, kassaförvaltare, **von Rosen**, G. P. A., greve, hovrättsråd, **Winborg**, J. Th., fabrikör, **Östberg**, J., f. d. kammarrättsråd, stadsfullm:s ordf., vice ordf. (valda av borgarskolesällskapet); **Lindmark**, C. A., fabrikör, stadsfullm. (vald av Stockholms hantverksförening).

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års förvaltning utsedd revisor.

Lidman, C., överlärare, stadsfullm.

Övriga revisorer

(utsedda av sällskapet för borgarskolans befrämjande).

Wennberg, F. J. A., grosshandlare; **Ringholm**, K. E., direktör, stadsfullm.

Direktionen över navigationsskolan.

Vid varje navigationsskola skall finnas en direktion, bestående av fem eller sju ledamöter, som för en tid av två år utses av vederbörande stadsfullmäktige bland skeppsredare, sjökaptener och andra för uppdraget lämpliga män. Stadsfullmäktige äga bestämma, om direktionen skall bestå av fem eller sju ledamöter. Stadsfullmäktige utsågo den 6 dec. 1915 sju ledamöter för tiden 1916—1917.

Sf-
valda
led.
och
rev.

Sf-
valda
led.
och
rev.

Ledamöter.

Hollsten, E. B., f. d. kommandörkapten, vice ordf.; Holmström, G. Hj., sjökaptän, direktör; Isakson, C. J. A., skeppsbyggerinspektör, stadsfullm.; Linder, D. U. V., generallotsdirektör, ordf.; Ramberg, J. C., sjökaptän; Thelander, C. T. F., ingenjör, stadsfullm.; Wallenberg, J. O., kaptän, stadsfullm.

Styrelsen för första dövstumskoldistriktet.

Första distriktet omfattar Stockholms stad, Stockholms län, Södermanlands län, Västmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gotlands län. Enligt lagen angående dövstumundervisningen den 31 maj 1889 skola ledamöterna i förevarande skolstyrelse utses av vederbörande landsting och stadsfullmäktige i de städer, som ej i landsting deltaga, därvid varje landsting och sådan stad väljer efter folkmängden inom sitt område en ledamot för varje fullt tal av nittio tusen; och väljas på enahanda sätt suppleanter till lika antal som ledamöter. Stockholms stad äger således fr. o. m. 1913 i styrelsen insätta fyra ledamöter med suppleanter. Valen avse en tid av fyra kalenderår. Stadsfullmäktige utse också årligen en revisor med suppleant.

Senaste valet av ledamöter ägde rum den 7 dec. 1914 (kompletteringsval skedde den 15 febr. 1915) och av revisorer den 10 jan. 1916.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Ramstedt, J. O., överståthållare, ordf. (för tiden till 1918 års utgång); *Stockman, G., bankdirektör, stadsfullm. (för tiden till 1916 års utgång); Söderlind, J. G., byråchef, kassadir. (för tiden till 1918 års utgång); *Wassberg, A., överlärare (för tiden till 1916 års utgång).

Övriga ledamöter.

Bager-Sjögren, J. L., folkskoleinspektör (vald av Norrköpings stadsfullmäktige); von Eckermann, C. W. T., kammarherre, Juhlin, J. M., godsägare (valda av Södermanlands läns landsting); Fant, F., direktör, skolans inspektör (vald av Stockholms läns landsting); Westerlund, J. A., kyrkoherde, Klingspor, Ph. O. L., greve, hovmarskalk (valda av Östergötlands läns landsting); Lundborg, J. A., grosshandlare (vald av Västmanlands läns landsting); Odellberg, O. W., bruksägare (vald av Stockholms läns landsting); von Schéele, K. H. G., biskop (vald av Gotlands läns landsting).

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Björling, J., folkskollärare, stadsfullm. (för tiden till 1918 års utgång); *Enell, H. G. O., apotekare (för tiden till 1916 års utgång); Lagerbjelke, J. G., greve, byråchef, stadsfullm. (för tiden

till 1918 års utgång); *Sallberg, E. G. P., överstelöjtnant (för tiden till 1916 års utgång).

Övriga suppleanter.

Berger, S. T., f. d. kanslisekreterare (vald av Stockholms läns landsting); Bärge, A. J., förrädsförmän (vald av Södermanlands läns landsting); Wahlquist, C. F., regementsläkare (vald av Östergötlands läns landsting); Kahlström, K. R., hemmansägare (vald av Gotlands läns landsting); Evers, E., kyrkoherde (vald av Norrköpings stadsfullmäktige); Gripenstedt, C. G., vice häradshövding (vald av Södermanlands läns landsting); Uggle, C. G., häradshövding (vald av Västmanlands läns landsting); Beckman, K., lektor (vald av Östergötlands läns landsting); Åkerlund, E. G. H., godsägare (vald av Stockholms läns landsting).

Sekreterare och kamrerare: Södermark, P. G., statskommissarie.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års förvaltning valda revisorer.

Ljunggren, Aug., direktör, stadsfullm.; Forsell, J. A. S:son, expeditjonsförare (suppl.).

Övriga revisorer.

Balkenhausen, R. J., apotekare, Norrtälje, Bergström, J., nämndeman, Sundbyerg (valda av Stockholms läns landsting); Tigerschiöld, H. E., kansliråd, stadsfullm. (vald av Södermanlands läns landsting); Burén, A., bruksägare, Grytöl (vald av Östergötlands läns landsting); Hacklin, A. V., rektor (vald av Norrköpings stadsfullm.); Lundblad, A., riksdagsman, (vald av Västmanlands läns landsting); Larsson, K. L. J., hemmansägare, Fole (vald av Gotlands läns landsting).

Suppleanter.

Bergstedt, P., ingenjör, Alvik, Stockholm, Enbergh, E., skräddarmästare, Rönninge (valda av Stockholms läns landsting); Kumlin, W., godsägare, Sundby (vald av Södermanlands läns landsting); Hagberg, O., direktör, Linköping (vald av Östergötlands läns landsting); Ljungberg, V., målarmästare, Norrköping (vald av Norrköpings stadsfullm.); Larsson, V., riksdagsman, Västerås (vald av Västmanlands läns landsting); Lingström, A., riksdagsman (vald av Gotlands läns landsting).

Nämnden för dövstumundervisningen i första distriktet.

I lagen angående dövstumundervisningen den 31 maj 1889 är stadgat, att skolstyrelsens beslut, där desamma angå anskaffande av erforderliga lokaler för skola eller skolas årliga utgiftsstat, skola underställas vederbörande landstings och

stadsfullmäktiges prövning. Uppstå därvid olika beslut, skall frågans avgörande hänskjutas till en nämnd, till vilken landsting eller stad, som ej i landsting deltagit, för varje år väljer, efter folkmängden inom sitt område, en ledamot för varje fullt tal av trettio tusen. Går ej folkmängden upp till trettio tusen, väljes dock en ledamot. På enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter. Denna nämnd sammanträder på kallelse av skolstyrelsens ordförande, där skolstyrelsen har sitt säte och bör nästan halva antalet av ledamöterna vara tillstädes, om giltigt beslut skall kunna fattas.

Nämnden för dövstumundervisningen i första distriktet innefattar utom Stockholms stad även Stockholms län, Södermanlands län, Västmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gottlands län.

Senaste valet ägde rum den 6 dec. 1915 för år 1916.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Hammarberg, J. F., rådmän; **Herlitz, K. G.**, direktör; **Larson, A.**, f. d. grosshandlare; **Lundberg, C. A.**, f. d. rektor; **Martin, E. D. W.**, vice häradshövding; **Norström, Cl. G.**, civilingenjör; **Nyström, J. F.**, lektor, stadsfullm.; **Ramstedt, J. O.**, överståthållare; **Schlytern, F. H.**, f. d. byråchef; **Söderlind, J. G.**, byråchef; **Wassberg, A.**, överlärare; **Örtenblad, O. G.**, rektor.

Övriga ledamöter.

Almqvist, K. Fr. G., godsägare; **Andersson, G.**, godsägare; **Bager-Sjögren, J. L.**, folkskoleinspektör; **Berndes, G. F.**, bruksägare; **Bärg, A. J.**, förrådsförmän; **Danckwardt-Lillieström, E. G. A.**, godsägare; **af Ekenstam, C. T.**, häradshövding; **Ekman, A.**, bruksägare; **Ekwall, G.**, lantbrukare; **Ericsson, J. A.**, häradsdomare; **Forsman, P. A.**, disponent; **De la Gardie, R.**, greve, f. d. landshövding; **Hamilton, M. A. H.**, greve, disponent; **Jansson, J.**, lantbrukare; **Johansson, C. E.**, hemmansägare; **Juhlin, J. M.**, godsägare; **Karlsson, J. O.**, borgmästare, Västerås; **Klingspor, Ph. O. L.**, greve, hovmarskalk; **Larsson, O.**, direktör; **Lind, Th.**, arrendator; **Lindblad, E.**, domänintendent; **Lundborg, J. A.**, grosshandlare; **Odelberg, O. W.**, bruksägare; **Pers, A.**, redaktör, Västerås; **von Rosen, Fr. T. C.**, greve, överceremonimästare; **Sterne, A. J.**, riksdagsman; **Sundberg, A. B.**, lantbrukare; **Tamm, G.**, förutv. statsråd, hovstallmästare; **Wahlqvist, C.**, regementsläkare; **Wersäll, C. R.**, landshövding; **Uggla, C. G.**, häradshövding; **Åkerlund, E.**, godsägare; **Östberg, G. F.**, godsägare.

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Björling, J., folkskollärare, stadsfullm.; **Boije af Gennäs, S. J. A.**, rektor; **Cederborg, A.**, råd

man, stadsfullm.; **Edberg, K. Th.**, snickarmästare; **Hollsten, E. B.**, f. d. kommandörkapten; **Larsson, O. E.**, folkskollärare, stadsfullm.; **Lovén, S. A.**, direktör, stadsfullm.; **Malmsten, K. A.**, distriktsläkare; **Nilson, A. G.**, direktör; **Stockman, G.**, bankdirektör, stadsfullm.; **Svensson, J.**, fabrikör; **Wiberg, G. E.**, platsexpeditor.

Övriga suppleanter.

Andersson, A. A., lantbrukare; **Andersson, W.**, lantbrukare; **Beck-Friis, C. J.**, frih., disponent; **Bolin, K.**, regementsläkare; **Brolinsson, P. A.**, godsägare; **af Burén, C.**, bruksägare; **Cronstedt, Fr. W.**, greve, kammarherre; **Ekman, A.**, disponent; **Ekman, C.**, redaktör; **Eriksson, A.**, direktör; **Forslund, A. J.**, järnarbetare; **Fjellander, G. H.**, förste provinsialläkare; **Fröier, I.**, folkskollärare; **Fähræus, F. I.**, domprost; **Gustafsson, C. H.**, disponent; **Hermelin, J.**, frih.; **Högstedt, Hj.**, godsägare; **Johansson, G.**, riksdagsman; **Jonsson, C.**, f. d. riksdagsman; **Kättström, K.**, expeditor; **Lagerbjelke, J. G.**, greve, byråchef, stadsfullm.; **Lundin, J.**, direktör; **Molander, Aug.**, organist; **Möller, O.**, ingenjör; **Nettelblatt, Hj.**, direktör; **Pettersson, D.**, lantbrukare; **Sjögren, Å.**, ingenjör; **Wetterling, F.**, rektor; **Upmark, J. A.**, godsägare.

Delegerade för förvaltning av byggnadskassan vid statens provskola, nya elementarskolan.

Vården av byggnadskassan åligger rektor jämte en av kollegiet och två av stadsfullmäktige utsedda delegerade.

Valet av de senare ägde rum den 7 dec. 1914 på obestämd tid.

Av stadsfullmäktige valda delegerade.

Juhlin-Dannfelt, C. G., vice auditör, stadsfullm.; **Stockman, G.**, bankdirektör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Bohlin, K. H., rektor (självskriven), ordf.; **Rydberg, C. F.**, läroverksadjunkt (vald av läroverkskollegiet).

Terminsavgiftsnämnderna vid allmänna läroverken.

När riksdagen år 1904 beslöt en reform av allmänna läroverken, med införande av realskoleexamen och omreglering av lärarnas löner, bestämdes även ändrade grunder för lärjungeavgifternas utgående. I samband därmed bestämdes, att stadsfullmäktige i resp. städer skulle för varje allmänt läroverk för en tid av två år utse två ledamöter och två suppleanter i en terminsavgiftsnämnd för avgörande av frågor om lärjungeavgif-

Sf-valda led. och rev.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

terna. Nämnden består för övrigt av ett kronoombud, förordnat av överståthållarämbetet, resp. rektor såsom ordförande och ifrågakommande klassföreståndare i varje fall. För Stockholm valde stadsfullmäktige till dessa nämnder första gången provisoriskt den 21 december 1904 för ett år, andra gången den 1 december 1905 för två år (1906, 1907) enligt instruktion för nämnderna den 31 december 1904. En del av terminsavgifterna (till byggnadsfonden) går till stadens kassa och bildar en särskild fond med av stadsfullmäktige särskilt valda revisorer (se ovan sid.).

Det senaste valet ägde rum den 6 dec. 1915 för åren 1916—1917.

Högre latinläroverket å Norrmalm.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Sandberg, H. T., f. d. bokauktionskommisarie;
Weidenhayn, P. A., banktjänsteman.

Suppleanter.

Gullberg, O. Hj., f. d. förste aktuarie; **Nyström, J. M.**, roteman.

Kronoombud.

Wahlgren, C. A., landskamrerare.

Högre allmänna läroverket å Södermalm.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Dahlberg, A. E., rådman, stadsfullm.; **Widtskiöld, J.**, köpman.

Suppleanter.

Norén, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm.;
Ohlsson, J. E., spekerihandlare.

Kronoombud.

Neumüller, O. E., disponent.

Högre realläroverket å Norrmalm.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Alfvén, K. A., läkare; **Wassberg, A.**, överlärare.

Suppleanter.

Borge, O. F., fil. d:r; **Granholm, C. H.**, direktör.

Kronoombud.

Hallberg, H. E., kyrkoherde.

Högre realläroverket å Östermalm.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Brundin, F. A., direktör; **Lovén, E. A.**, grosshandlare.

Suppleanter.

Blomqvist, A., överlärare; **Nordquist, E. A.**, grosshandlare.

Kronoombud.

Tamm, C. O. S., domänintendent.

Nya elementarskolan.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Bäckström, E. G. M., f. d. byråchef; **Lidell, Fr. J.**, handlande.

Suppleanter.

Lindmark, K. A., byggnadsingenjör; **Söderberg, J. G.**, f. d. överlärare.

Kronoombud.

Corin, A. R., f. d. överdirektör.

Jakobs realskola.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Haak, O. K., direktör; **Laurentz, W.**, grosshandlare.

Suppleanter.

Buhre, K. B., generaldirektör; **Ekman, V. R.**, tryckeriföreståndare.

Kronoombud.

Rundquist, C. A., rådman.

Katarina realskola.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Klefbeck, E. A., komminister, stadsfullm.; **Larsson, G.**, byggmästare.

Suppleanter.

Bergh, A., överlärare; **Söderström, A. F.**, skeppsstuvare.

Kronoombud.

Neumüller, O. E., disponent.

Kungsholmens realskola.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Olsson, N. M., skomakeriidkare; **Staf, O. L.**, kakelugnsmakare.

Suppleanter.

Ljunggren, Aug., direktör, stadsfullm.; en vakant.

Kronoombud.

Hellsten, F. W., syssloman.

Vittnen vid den muntliga prövningen i realskoleexamen.

I stadgan för rikets allmänna läroverk den 18 febr. 1905 § 69 bestämmes, att vid den muntliga prövningen i realskoleexamen skola närvara utom oforus eller inspektor minst tre av vederbörande

kommunalstyrelse utsedda, ojäviga examensvittnen. Då valet sker först i senare hälften av april månad, kunna uppgifter om dessa uppdrag ej här inflyta. (Jfr tillägg till kalenderavdelningen.)

Städernas allmänna brandstodsbolags kommitté för Stockholm.

På varje ort, där bolaget utöver försäkringsverksamhet, skall finnas en kommitté, bestående av minst tre, högst fem ledamöter, av vilka styrelsen för bolaget utser en; de övriga, jämte två suppleanter, utses i stad av stadsfullmäktige för ett år.

Det senaste valet ägde rum den 6 dec. 1915.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Edblom, J. R., byggmästare; **Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm.; **Nilsson**, N., byggmästare; **Tengdahl**, K. A., tjänsteman, stadsfullm.

Av styrelsen utsedd ledamot.

Bengtson, N. J., byggmästare.

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Berggren, C. D., kontorschef; **Hansson**, E., byggmästare.

Styrelsen för Stockholms södra spårvägsaktiebolag.

Mellan staden och Stockholms södra spårvägsaktiebolag slöts år 1908 ett avtal, varigenom staden genom tecknande av 10,000 preferensaktier i bolaget, vardera lydande å 100 kr., ingick som delägare i detsamma, bolagets koncession utsträcktes att omfatta nya linjer å Södermalm och områden däromkring samt bolaget fick övertaga Enskedelinjen. Sedan bolaget företagit ny aktieemission, hava stadsfullmäktige den 17 mars 1913 beslutat begagna stadens rätt att övertaga 5,000 nya preferensaktier å 100 kr. Den nya koncessionen har lämpats efter den för norra spårvägarna gällande och avser att bereda möjlighet för samtrafik mellan linjerna efter år 1916. Bolaget är skyldigt att inom ett år efter anmälan från drätselnämndens andra avdelning att respektive gator iståndsatts, hava anlagt och för trafik öppnat vissa i avtalet uppräknade nya linjer.

Bolagets styrelse består av fem ledamöter, varav tvänne utses av preferensaktiernas innehavare, d. v. s. staden genom drätselnämndens första avdelning.

Senaste valet ägde rum den 27 april 1915. Nytt val sker i slutet av april 1916.

Av staden valda ledamöter.

Lagerholm, O. W., fil. lic., fabriksidkare, stadsfullm., ordf.; **Romare**, P. B., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter

(utsedda av stamaktiernas innehavare).

Lundin, E., direktör; **Östberg**, G., kapten; **Hjortzberg**, E. G., verkst. dir.

Av staden utsedd revisor för 1915 års förvaltning.

Lidman, C., överlärare, stadsfullm.

Övrig revisor.

Berghman, I., grosshandlare.

Styrelsen för aktiebolaget Stockholms spårvägar.

Efter förhandlingar mellan drätselnämndens första avdelning och ett bankkonsortium beslöt stadsfullmäktige den 30 juni 1915 lämna stadens medverkan till bildande av ett aktiebolag för övertagande och trafikerande av de norra spårvägarna efter den nuvarande koncessionstidens utgång med 1916 års slut. Bolagsordning är av kungl. maj:t fastställd den 19 nov. 1915. Aktiekapitalet skall utgöra minst 12 och högst 36 milj. kr. i aktier å 50 kr., fördelade å tvänne grupper, serien A och serien B med lika stort antal aktier. Hela serien B, med ett värde av 12 milj. kr., tecknas av Stockholms stad och likvideras genom upplåtande av koncession å driften åt bolaget. Aktierna i denna serie medföra viss företrädesrätt till utdelning.

Bolagets styrelse består av sju ledamöter med lika många suppleanter, valda för tre år i sänder. Tre ledamöter och lika många suppleanter utses av stadsfullmäktige, de övriga av aktieägarna å bolagsstämma (varvid aktie av serien B berättigar endast till $\frac{1}{20}$ röst). För granskning av styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper utses årligen tre revisorer med lika många suppleanter, darav två av stadsfullmäktige. Stadsfullmäktiges första val av ledamöter skedde den 6 dec. 1915.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

d'Ailly, G. A. H., byråchef, stadsfullm.; **Lindmark**, C. A., skomakarmästare, stadsfullm., **Wahl**, G. A., montör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

(Utsedda av bolagsstämman).

Almström, K. W., disponent; **Cederström**, R. S. C. T., kammarherre; **Nyman**, V., ombudsman i Stockholms enskilda bank; **Rydin**, S. L. H., generaldirektör.

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Forsberg, E. V., kamrer, stadsfullm.; **Juhlin-Dannfelt**, C. G., vice auditör, stadsfullm.; **Peterson**, L. J., rådman, stadsfullm.

Sf-valda led. och rev.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Övriga suppleanter.

(Utsedda av bolagsstämman.)

Aminoff, G. C. G., kabinettskammarherre; **Die-**
den, G., byrådirektör; **Nehrman, Hj.**, general-
direktör; **Sjödahl, J.**, grosshandlare.

**Styrelsen för Stockholm—Nynäs
järnvägsaktiebolag.**

På grund av räntegaranti, som Stockholms stad iklätt sig för denna järnväg, äger den i styrelsen insätta en ledamot ävensom en ledamot av revisionen.

Stadsfullmäktiges val av ledamot ägde rum den 20 mars 1916 för tiden till och med nästa års ordinarie bolagsstämma och av revisor den 10 jan. 1916.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Wickman, C. G. T., partikassör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

(Valda av bolaget.)

Bäckström, J. W., grosshandlare; **Norström, E. G.**, f. d. kanslissekreterare; **Lagergren, K. A.**, kap-
ten; **Sjögren, S. A. Hj.**, professor.

*Av stadsfullmäktige för granskning
av 1915 års förvaltning vald revisor.*

Thelander, C. Th. F., ingenjör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

(Utsedda av bolagsstämman.)

Nathorst-Böös, E. J., vice häradshövding; **Up-**
mark, J., godsägare, Hammar, Västerhanninge.

**Styrelsen för Stockholm—Västerås—
Bergslagens nya järnvägsaktiebolag.**

På grund av räntegaranti, som Stockholms stad iklätt sig för denna järnväg, äga stadsfullmäktige tillsätta en styrelseledamot och en revisor.

Det senaste ledamotsvalet ägde rum den 17 april 1916 för tiden t. o. m. 1917 års bolags-
stämma, senaste val av revisor den 10 jan. 1916.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Dahlberg, A. E., rådmän, stadsfullm.

Övriga ledamöter

(Valda av bolaget, en utsedd av kungl. maj:t.)

Bergman, F. A., direktör; **Corin, A. R.**, f. d. över-
direktör, (utsedd av kungl. maj:t); **Falk, M.**, f. d.
landssekreterare; **Karlsson, J. O.**, borgmästare;
Nilsson, R., grosshandlare; **Ossbahr, R. E.**, f.
d. generalpostdirektör, vice ordf.; **Schnell, C.**
J., grosshandlare; **Åkerman, A. R.**, f. d. gene-
raldirektör, ordf.

*Av stadsfullmäktige för granskning
av 1915 års förvaltning vald revisor.*

Welin, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Ekelund, D., landssekreterare (utsedd av kungl.
maj:t); **Egnell, E.**, direktör, **Enhörning, G.**
länsnotarie, **Ugglå, C. G.**, häradshövding (ut-
sedda av bolagsstämman).

**Styrelsen för aktiebolaget Stockholms
tomträttskassa.**

Aktiebolaget Stockholms tomträttskassa har till ändamål att mot säkerhet av inteckning i tomträter utlåna penningar för att befrämja uppförande av byggnader på Stockholms stad tillhörig mark. Staden har iklätt sig garanti för kassans obligationer.

Jämlikt § 7 i den för bolaget den 25 sept. 1908 fastställda bolagsordning äga stadsfullmäktige att, så länge stadens garanti för bolagets obligationer varar, utse en ordinarie ledamot och suppleant i styrelsen samt jämlikt § 8 en revisor och suppleant för denne.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot ägde rum den 20 mars 1916 för tiden till 1917 års ordinarie bolagsstämma samt av revisor den 10 jan. 1916. Bolagsstämmans val för tiden 1916—17 hava ännu (april 1916) ej skett.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Lamm, H. F., grosshandlare, stadsfullm., ordf.

Övriga ledamöter.

(Valda av bolagsstämman.)

Arfwedson, J. E. E., bankdirektör; **Frisk, C.**, vice häradshövding; **Hjorth, J. E.**, direktör, stadsfullm.; **Meurling, C. H. F.**, direktör.

*Av stadsfullmäktige vald
suppleant.*

Hjortzberg, E. G., direktör

Övriga suppleanter.

(Valda av bolagsstämman.)

Friberg, E., f. d. båtsmanskorpral; en vakant.

*Av stadsfullmäktige för granskning
av 1916 års förvaltning utsedda
revisorer.*

Juhtin-Dannfelt, C. G., vice auditör, stadsfullm.;
Löfgren, A., sekreterare, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer.

(Valda av bolagsstämman.)

Påhlman, A. E., stadsingenjör; **Åbergsson, Anna**
M. A., fröken; **Ekström, A. I. Fr.**, fabrikkör
(suppl.).

Styrelsen för aktiebolaget Stockholmssystemet.

Enligt förordningen av den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin § 15, sådan denna lyder enligt kungl. förordning den 18 juli 1913, skall styrelse för bolag, som fått åt sig upplåten rätt till handeln med brännvin, utses i Stockholm sålunda, att två styrelseledamöter utses av bolagets delägare, en av överståthållarämbetet och två av stadsfullmäktige. På enahanda sätt utses jämväl suppleanter. Av revisorerna utses två av stadsfullmäktige, en av överståthållarämbetet. Överståthållarämbetet har den 6 oktober 1913 beslutat antaga det av AB Stockholmssystemet ingivna anbud å övertagande för tiden 1 jan. 1914—31 dec. 1916 av rätten till utskänkning och utminuterig av brännvin i Stockholm.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter för tiden t. o. m. utgången av år 1916 skedde den 20 oktober 1913; kompletteringsval förrättades den 29 juni 1914.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

*Lindqvist, F. L., snickare, stadsfullm.; *Ringholm, K. E., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Bergenholtz, F. E., generalkrigskommissarie, ordf. (utsedd av överståthållarämbetet); Bratt, I., med. lic., stadsfullm., verkst. dir. (valda av bolaget); en vakant.

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

*von Koch, G. H., redaktör, stadsfullm.; *Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.

Övriga suppleanter.

Romare, A. V., direktör (utsedd av överståthållarämbetet); Peyron, A. E., kanslisekreterare, kassadirektör, Wahl, G. A., montör, stadsfullm. (valda av bolaget).

Av stadsfullmäktige för granskning av 1916 års förvaltning utsedda revisorer.

Nordgren, F. L., förtroendeman, stadsfullm.; Schultz, L. H., direktör, stadsfullm.; Petersson, L. J., rådmän, stadsfullm. (suppl.); Ljunggren, Aug., direktör, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer.

Rabenius, L. P. T., byråchef, Wikland, E. M., major (utsedda av bolagsstämman); Fryxell, K. A., generaldirektör (utsedd av överståthållarämbetet).

Direktionen för änke- och pupillkassan vid stadens ämbetsverk.

Rörande denna kassa, se nedan sid. 268.

Styrelsen för stiftelsen Wilhelm Govenii minne.

(Bostadsfond.)

I styrelsen välja överståthållarämbetet, stadsfullmäktige och fattigvårdsnämnden vardera en ledamot; de tre sålunda valda välja två. Dessutom välja stadsfullmäktige för granskning av stiftelsens förvaltning och räkenskaper två revisorer och två revisorssuppleanter. Ordföranden erhåller 500 och varje ledamot 350 kronors arvode.

Av stadsfullmäktige valdes ledamot senast den 6 dec. 1915 för tiden 1916—1920 och revisorer den 10 jan. 1916.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Norström, Cl. G., civilingenjör, vice ordf.

Av fattigvårdsnämnden vald ledamot.

Bohman, H. E. M., justitieråd, ordf.

Övriga ledamöter.

Lindblom, F. G. A., fattigvårdsinspektör, Ehrgren, O. I., byggnadsingenjör (valda av övriga ledamöter); Alrutz, A. O., f. d. byggnadschef (utsedd av överståthållarämbetet).

Sekreterare och redogörare: Hernelund, V., fil. dr.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års räkenskaper utsedda revisorer.

Hansson, E., byggmästare; Österdahl, H. M., roteman; Broomé, f. Lothigius, Emilia A.K., fru, stadsfullm. (suppl.); Sandberg, H., bankkassör, stadsfullm. (suppl.).

Styrelsen för stiftelsen Fredric Eens minne.

Stiftelsen har till ändamål att bereda bostad på billiga villkor åt omedelade ensamstående kvinnor och huld och vård åt deras barn, huvudsakligen till sådana arbetande mödrar, som efter vistelse å barnbördshus, spädbarnshem och dylika inrättningar hava behov av skydd för sig själva och sina barn. Stiftelsens tillgångar skola förvaltas av en styrelse, bestående av tre personer, utsedda en av överståthållarämbetet, en av stadsfullmäktige och en av fattigvårdsnämnden jämte lika många suppleanter och för en tid av tre år. För den årliga revisionen utse stadsfullmäktige två revisorer med lika många suppleanter.

Sf-
valda
led.
och
rev.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Stadsfullmäktiges val av ledamot förrättades den 21 febr. 1916 för åren 1916—1918 och av revisorer den 10 jan. 1916.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Nyström, J. F., lektor, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

von Heideken, G., vice häradshövding (utsedd av överståthållarämbetet); **Lindblom, F. G. A.**, fattigvårdsinspektör (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Av stadsfullmäktige vald suppleant.

Wickman, C. G. T., kassör, stadsfullm.

Övriga suppleanter.

Herrström, O., byggmästare (utsedd av överståthållarämbetet); **Wedberg, Ebba Ch.**, fröken (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års räkenskaper utsedda revisorer.

d'Ailly, G. A. H., byråchef, stadsfullm.; **Lindhagen, Anna J. J.**, barnvårdsinspektör, stadsfullm.; **Schultz, L. H.** direktör, stadsfullm. (suppl.); **Laurent, V. E.**, prakt. läkare (suppl.).

Styrelsen för Oscar och Maria Wiklanders understödsfond.

Ur stiftelsen, som förvaltas av direktionen för statens järnvägars änke- och pupillkassa jämte tvenne av stadsfullmäktige utsedda personer, sker årligen utdelning till i behov av understöd varande, i Stockholms stad boende och mantalsskrivna änkor och oförsörjda döttrar efter avlidna delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa.

Stadsfullmäktiges val ägde rum den 19 maj 1913 för obestämd tid.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Nilsson, F. O. V., bageriidkare, stadsfullm.; **Wahl, G. A.**, montör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Allander, A. P., notarie; **Eriksson, E.**, kontorsbiträde; **Jacobi, G.**, byråchef, kassadir.; **Wikland, S. Hj. S.**, distriktschef, vice ordf.; **Virgin, I.**, överdirektör, ordf.

Kommittén för ett »nationalmonument».

(Kommitté för uppresande i huvudstaden av ett åt fosterlandet ägnat monument.)

Sedan ministre plenipotentiaire F. H. R. Kleen hos kungl. maj:t gjort underdånig framställning om uppresande i huvudstaden av ett

åt fosterlandet ägnat monument och som grundplåt för sagda ändamål överlämnat 100,000 kr., vartill ytterligare donerades 10,000 kr. av f. d. generalkonsul Claes Belinfante-Östberg, anhöll chefen för kungl. civildepartementet i skrivelse av den 18 nov. 1908, att stadsfullmäktige ville utse två personer att vara ledamöter i en enligt nådigt bemyndigande den 17 juni 1908 tillsatt kommitté, som skulle hava i uppdrag att framlägga förslag och vidtagna åtgärder ägnade att möjliggöra monumentets ävägbringande. Valet ägde rum den 7 dec. 1908.

Vid den av kommittén utsatta tiden för inkommande med tävlingsförslag och kostnadsberäkning för monumentet hade 36 förslag ingivits. Bland dessa uttogos av en jury 3 förslag. Av dessa har emellertid kommittén icke ansett något böra komma till utförande.

Frågan om tävling har ansetts böra vila någon tid, men står det dock öppet att inkomma med förslag till sekreteraren eller någon av de övriga ledamöterna, då dylikt förslag upptages till granskning av kommittén.

Ordförande.

H. K. H. Kronprinsen.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

von Friesen, S. G., fil. d.r., riksbanksfullm:s ordf.; **Norström, Cl. G.**, civilingenjör.

Övriga ledamöter.

(Utsedda av chefen för kungl. civildepartementet.)

Cederström, G. O., frih., f. d. professor; **Ekman, J.**, konsul; **Grill, C. E.**, överste (se nedan); **Lundberg, J. T.**, professor; **Lundbohm, Hj.**, disponent; **Möller, C. O.**, överintendent, vice ordf.; **Swartz, P. J. J.**, fabriksidkare.

Sekreterare och kassaförvaltare.

Grill, C. E. (se ovan).

Eva Bonniers donationsnämnd.

Enligt det av stadsfullmäktige den 15 mars 1909 antagna reglementet för Eva Bonniers donationsfond, avsedd för konstnärligt utsmäckande av offentliga byggnader och platser i Stockholm, skola fullmäktige, när fondens avkastning uppgår till 25,000 kr. utöver vad som fordras till vissa i testamentet bestämda legat tillsätta en särskild nämnd, vars ledamöter skola vara sju. Av dessa utse stadsfullmäktige inom sig en; av de övriga skola fem vara konstnärer, dit även arkitekter enligt reglementet hänföras; av dem skola högst tre vara målare, minst en skulptör och minst en arkitekt. Dessa utses genom val, varvid rösträtt tillkommer svensk konstnär, som uppnått 25 års ålder och utställt arbete vid någon av svenska konstnärer anordnad utställning, där jury fungerat. Tid för val kungöres i tidningarna. Sedan dessa två val skett,

välja dessa sex en sjunde person, som icke är konstnär men ådagalagt synnerligt intresse för konst. Valet avser en tid av fem år.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 15 nov. 1915 för tiden 1916—1920, konstnärernas den 11 mars 1916. Valet av den sjunde ledamoten och dennes suppleant förträttades den 6 april 1916.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Bendixson, I. O., professor, stadsfullm., vice ordf.

Övriga ledamöter.

H. K. H. Prins Eugen; **Bergh, R.**, överintendent; **Eriksson, C.**, skulptör; **Hedberg, T. H.**, teaterchef, ordf.; **von Schulzenheim, Ida**, målare; **Tengbom, I.**, arkitekt.

Av stadsfullmäktige utsedd suppleant.

Lilja, S. S. A., hovintendent, stadsfullm.

Övriga suppleanter.

Bergsten, C., arkitekt; **Bonnier, K. O.**, bokförläggare; **Lindberg, E.**, skulptör; **Palm, T.**, målare; **Stubelius, T.**, arkitekt; **Wilhelmsson, K. W.**, målare.

Sekreterare.

Obers, G. E.

Styrelsen för »Liljevalchs konsthall».

Sedan grosshandlaren C. F. Liljevalch i testamente tillerkänt utredningsmännen i sitt bo befohgenhet att bestämma om användningen av överskottsmedlen, sedan av testator gjorda donationer utgått, förklarade sig utredningsmännen villiga att använda intill 500,000 kr. för att i Stockholm få till stånd en byggnad, huvudsakligen avsedd för konstatställningar. Donationen gjordes under förutsättning, att stadsfullmäktige till byggnadstomt upplåte ett område i kv. Fyrkanten (numera kv. Konsthallen) å Djurgården. Den 31 mars 1913 upplåte stadsfullmäktige tomten i fråga samt uppdrogo åt drätselnämndens första avdelning att med utredningsmännen träffa avtal om byggnadens förvaltning. Enligt detta avtal, som avslöts den 26 maj 1914 skall konsthallen förvaltas av en styrelse, bestående av fyra personer (därav en intendent för byggnaden), utsedda av drätselnämndens första avdelning; dock skulle utredningsmännen första gången äga utse intendenten och ytterligare en ledamot. På framställning av utredningsmännen beslöt emellertid drätselnämndens första avdelning den 2 jan. 1915, att styrelsen till en början skulle bestå av fem personer, varav tre skulle utses av avdelningen och två av utredningsmännen, varjämte intendenten finge utses av styrelsen utom dess krets.

Konsthallen har våren 1916 tagits i bruk.

Avdelningen utsåg den 2 jan. 1915 sina representanter för åren 1915—1917.

Av drätselnämndens första avdelning valda ledamöter.

H. K. H. Prins Eugen; **Kinander, C. E.**, direktör, stadsfullm.; **Lamm, H. F.**, grosshandlare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Eriksson, C., skulptör; **Nordström, K.**, målare.

Styrelsen för svenska cancerföreningens Stockholmsavdelning.

Den 17 februari 1913 beslöto stadsfullmäktige att till utdelning disponibla medel ur Forsgränska fonden (500,000 kr.) skulle tilldelas svenska cancerföreningens Stockholmsavdelning mot villkor bl. a., att stadsfullmäktige skulle äga rätt utse en ledamot i styrelsen jämte en revisor och suppleant för denne.

Senaste val av ledamot skedde den 21 febr. 1916 för åren 1916—1918.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Borgström, A. G. S., f. d. justitieråd, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Berg, J. W., f. d. professor, ordf.; **Forsner, J. Hj.**, docent; **Forssell, G.**, prakt. läkare, sek.; **Hultgren, E. O.**, överläkare; **Nachmansson, J.**, bankdirektör, skattmästare; **Printzsköld, O. H. R.**, förste hovmarskalk.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1916 års förvaltning utsedda revisorer.

Magnusson, G. G., bankdirektör, stadsfullm.; **Widerström, Karolina O.**, prakt. läkare (suppl.).

Allmänna läroverkens byggnadsfond.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års räkenskaper utsedda revisorer.

Broomé, S. S. A., vice häradshövding, stadsfullm.; **Jonsson, J. A.**, andre folkskoleinspektör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

(Utsedda av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.)

Nyström, N. G., f. d. rådman; **Boije af Gennäs, S. J. A.**, rektor.

Stiftelsen Konung Oscar I:s minne.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års räkenskaper utsedda revisorer.

Cederborg, A., rådman, stadsfullm.; **Larsson, O. E.**, folkskollärare, stadsfullm.

Sf-valda led. och rev.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Övrig revisor.

Stjernstedt, S. F. A., frih., kammarherre (vald av stiftelsen Konung Oscar I:s minne).

Stiftelsen för gamla tjänarinnor.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års räkenskaper utsedd revisor.

Alexanderson, C. A., vice häradshövding, bruksägare; **Hedin**, Alma I. S., fröken, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer.

(Utsedda av stiftelsen.)

Cervin, C., bankir; **Yngström**, P., advokat; **Öhman**, E., grosshandlare; **Berwald**, Fr. R., civilingenjör.

Poliskammaren.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års räkenskaper utsedda revisorer.

Forsberg, E. V., kamrer, stadsfullm.; **Karlmark**, A., korskärare, stadsfullm.; **Stiernfeldt**, J. E., styckjunkare, stadsfullm.

Övrig revisor.

(Förordnad av kungl. maj:t.)

Smerling, C. O., kammarrättsråd, ordf.

Aktiebolaget Stockholms arbetarehem.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års räkenskaper utsedd revisor.

Sandberg, H. K. A., bankassör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

(Valda av bolagsstämman.)

Cederström, R., frih., överstelöjtnant; **Lettström**, G., bankdirektör; **Almkvist**, Signe, fröken (suppl.).

Bostadsaktiebolaget Vanadislunden.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års räkenskaper utsedd revisor.

Kjerrulf, G., medicinalråd.

Övriga revisorer.

(Valda av bolagsstämman.)

Sterky, C. E. Th., krigsråd; **Sjögren**, J., hovrätts e. o. notarie.

Förmyndarkammaren.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års räkenskaper utsedda revisorer.

Lagerholm, O. W., fil. lic., fabriksidkare, stadsfullm.; **Liija**, S. A. J., hovintendent, stadsfullm.; **Löfgren**, B. G., tryckeriföreståndare; **Magnusson**, G. G., bankdirektör, stadsfullm.

Övrig revisor.

(Vald av allmänna barnhusinrättningen.)

Jacobson, F. A., intendent.

Nya elementarskolans byggnadskassa.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års räkenskaper utsedd revisor.

Gard, A. F., advokat.

Övrig revisor.

(Vald av direktionen över Stockholm: stads undervisningsverk.)

Nyström, N. G., f. d. rådman.

Aktiebolaget Hemtrefnad.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1915 års räkenskaper utsedd revisor.

Löfgren, A., sekreterare, stadsfullm.

Övriga revisorer.

(Valda av bolagsstämman.)

Alexanderson, C. A., vice häradshövding, bruksägare; **Hartzell**, Selma, prokurist.

Grevesmühliska samskolan.

Av stadsfullmäktige för år 1915 utsedda revisorer.

Forsell, J. A. Sson, expeditjonsföreståndare; **Widerström**, Karolina O., prakt. läkare.

Arbetareinstitutet i Stockholm.

Av stadsfullmäktige för löpande räkenskapsår utsedda revisorer.

Forsberg, E. V., kamrer, stadsfullm.; **Malm**, C. G., sekreterare, stadsfullm.; **Larsson**, O. E., folkskollärare, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer.

(Valda av föreningen för arbetareinstitutet.)

Berggren, C. Hj., bokhållare; **Lidmark**, W., kontorsskrivare.

Institutioner, vilka av staden understödjas.

Undervisningsanstalter.

(Skolor, yrkesskolor, föreläsningssanstalter, bibliotek etc.)

Allmänna läroverken.

Stadens bidrag år 1916: 501,450 kr.

Bidrag till lärarnas vid allmänna läroverken avlöning jämlikt kungl. brev den 20 november 1816: 15,000 kr.

Hyresersättning till rektorer: 13,700 kr. Denna hyresersättning utgår för vart och ett av åren 1916—1918 med 2,000 kr. vid de högre allmänna läroverken och 1,900 kr. vid realskolorna; därest vederbörande rektor är mantalsskriven utom Stockholm, utgår ersättningen med respektive 1,700 och 1,600 kr.

Hyreshjälp till rektor vid nya elementarskolan: 1,000 kr. Denna hyreshjälp utgår för vart och ett av åren 1916—1918; därest vederbörande är mantalsskriven utom Stockholm, utgår ersättningen med 700 kr.

Hyreshjälp till lektorer och adjunkter vid allmänna läroverken: 95,000 kr.

Hyreshjälp till ordinarie tekningslärare vid allmänna läroverken: 3,200 kr.

Hyreshjälp till extra lärare och extra ordinarie lektorer vid allmänna läroverken: 6,000 kr.

Hyreshjälpen till lektorer och adjunkter, tekningslärare samt extra lärare och e. o. lektorer utgår allenast till den, som är mantalsskriven i Stockholm eller, som från annan ort dit befordrad, där bosatt sig, men ännu icke hunnit bliva därstädes mantalsskriven.

Beräknad hyra för skollokalerna: 308,550 kr. Läroverkskusens underhåll: årlig kostnad 52,000 kr.

Inventariers inköp och underhåll: årlig kostnad 7,000 kr.

Högre flickskolor.

Stadens bidrag år 1916: högst 102,800 kr. Bidrag till lönetillägg åt lärarinnor vid högre flickskolor: 30,000 kr. Bidrag till pensionering av lärarinnor vid de högre flickskolorna: 15,000 kr.

Bidragen äro beviljade för åren 1916—1918 att tilldelas var och en av Afzelii elementarskola för flickor, Ateneum för flickor, Brummerska skolan, Detthowska skolan (enligt stadsfullmäktiges beslut den 19/i 1914 jämväl för undervisning i huslig ekonomi), Kungsholms elementarskola för flickor, Kungsholms läroverk för flickor (f. d. privata elementarskolan för flickor på Kungsholmen), Lyceum för flickor, Lychouska skolan, Margaretaskolan, Nya elementarskolan

för flickor, Oscarsskolan (f. d. realskolan för flickor), Anna Sandströms skola, Anna Schulheis' skola, Södermalms högre läroanstalt för flickor, Wallinska flickskolan samt Ahlinska skolan med enahanda belopp, som av statsverket tillerkännes dessa skolor för samma tid, samt under villkor att redogörelser för sålunda understödda skolors verksamhet under ifrågasvarande tid, avfattade enligt de föreskrifter, kungl. maj:t kan meddela, avlämnas till drätsel-nämndens första avdelning samt att stadens bidrag skall utbetalas på samma tider som statens.

Anslaget till lönetillägg är beviljat för åren 1916—1918 och skall användas som bidrag till lönetillägg åt lärarinnor vid av kommunen understödda högre flickskolor; sådant bidrag utgår med hälften av det belopp, statsverket för samma ändamål tillerkänner dylik skola under samma tid och utbetalas på samma tider som statens bidrag.

Anslaget till pensionering är beviljat för åren 1916—1918 och skall användas såsom bidrag till pensionering av lärarinnor vid av kommunen understödda högre flickskolor; sådant bidrag utgår enligt de grunder, som innefattas i kungl. kungörelsen den 23 dec. 1910 angående pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter, och utbetalas på samma tider som statens bidrag.

Första dövstumundervisningsdistriktet.

Stadens bidrag år 1916: 28,166: 25 kr.

Lagen den 31 maj 1889 ang. dövstumundervisningen indelar riket för dövstumundervisning i sju distrikt, det första omfattande bl. a. Stockholm (jfr sid. 206). § 34 i nämnda lag stadgar, att utgifterna för undervisning, lärares avlöning, lärjungarnas underhåll, anskaffande av erforderliga lokaler för skolan, skolmöbler, undervisningsmateriel och vad i övrigt för skolan erfordras skall bestridas av skoldistriktet.

Småbarnsskolesällskapet i Stockholm.

Stadens bidrag år 1916: 2,800 kr. (varav 300 kr. hyresbidrag).

Sällskapet underhåller fyra småbarnsskolor, en å Kungsholmen (Hantverkareg. 47), en å Östermalm (Grevtureg. 44), en för Jakobs och Johannes församlingar (Döbelnsg. 42) samt en i Katarina församling (Fjällg. 31). Småbarnsskolorna avse att mottaga fattiga barn under en del av dagen för att sysselsätta dem med de första grunderna i läsning och skrivning m. m. Barn från 4 år till skolåldern mottagas.

Understödda institutioner. Sällskapet åtnjuter vidare understöd av Katarina (1,200 kr.), Kungsholms (950 kr.), Jakobs (550 kr.), Johannes (700 kr.), Hedvig Eleonora (790 kr.) och Oscars (590 kr.) församlingar samt fattigvårdsstyrelsen i Katarina (ersättning för mat med visst belopp pr barn, 1915 uppgående till 1,423: 18 kr.).

Stockholms högskola.

Stadens bidrag till en stats- och rättsvetenskaplig avdelning för år 1915: högst 35,000 kr. (se villkoren nedan).

Stadens bidrag till meteorologiska stationer år 1916: 3,200 kr.

För upprättande i Stockholm av en högskola bildades 1869 högskoleföreningen. Sedan föreningen mottagit en del donationer, anfog den år 1877 stadgar för skolan, varefter föreläsningar började hållas år 1878. Understöd av staten erhöles 1879. Höstterminen 1881 inskrevs de första lärjungarna. Kungl. maj:t fastställde den 20 november 1903 grundstadgar för högskolan samt gav densamma examensrätt den 11 mars 1904 (för filosofiska examina) samt den 28 september 1907 (för juridiska examina).

Stadens bidrag till en stats- och rättsvetenskaplig avdelning vid Stockholms högskola, högst 35,000 kr. Med avseende å förevarande bidrag hava stadsfullmäktige den 10 december 1914 beslutat: att för upprättandet och vidmakthållandet av en stats- och rättsvetenskaplig avdelning vid Stockholms högskola enligt uppgjord plan tillskjuta det belopp, som, efter det för ändamålet i första hand använts avkomsten av högskolans egna, för en sådan avdelning särskilt donerade medel samt inflytande terminsavgifter, däruöver erfordras, dock högst 35,000 kr. årligen, under villkor: att till högskolan kvartalsvis utbetalas en fjärdedel av stadens bidrag, sådant detsamma beräknats i ett av högskolans styrelse för varje år uppgjort och av drätselnämndens första avdelning granskat stafförslag; att med avseende å beräkandet av högskolans egna inkomster för den stats- och rättsvetenskapliga fakulteten skall iakttagas, att, därest högskolan erhåller donationer utan särskilt angivet ändamål, det skall tillkomma stadsfullmäktige att efter förslag av högskolans styrelse för varje fall bestämma, huruvida och i vilken omfattning sådana donationer skola avses för nyssnämnda avdelning; att, därest efter avslutandet av högskolans böcker visat sig, att högskolan i bidrag till den stats- och rättsvetenskapliga avdelningen av staden uppburit för något år mera, än som för årets utgifter behövs utöver det, som kunnat bestridas med högskolans egna, för ändamålet disponibla inkomster av räntor och influtna terminsavgifter för samma år, detta belopp skall i högskolans böcker särskilt redovisas att användas för täckande av möjligen uppkommande brist å avdelningens i vederbörlig ordning

av drätselnämndens första avdelning godkända stat för senare år under 10-årsperioden med skyldighet för högskolan att efter 10-årsperioden slut till staden återbära vad av redovisade överskott sammanlagt återstår, efter berörda bristers täckande, samt att, ehuru anslaget beviljas f. n. för åren 1915—1924, dock den del av anslaget, som tagits i anspråk såsom bidrag till någon under sagda tid av högskolans styrelse utnämnd professors avlöning och pensionering, får, i den mån högskolans egna för ändamålet tillgängliga inkomster icke förslå, av högskolan uppbäras för denne lärare personligen, så länge han på grund av sin berörda anställning är berättigad till lön eller pension från högskolan.

Till meteorologiska stationer med självregistrerande instrument: 3,200 kr. Anslagen hava ställts till Stockholms högskolas förfogande under villkor, att högskolans styrelse drager försorg om inköp av nödiga instrument och dessas uppsättning samt enligt gjort uttalande åtager sig: a) anställande av en vetenskapligt utbildad föreståndare med uppdrag att verkställa detaljanordningarna vid stationernas inrättande, att instruera erforderliga biträden och slutligen att, sedan stationerna äro färdiga, övervaka desamma, så att instrumenten nöjaktigt justeras och därefter korrekt skötas så, att fullgoda och oavbrutna observationsserier erhållas; b) mottagande och förvaring av observationsmaterial; och c) tillhandahållande av detta observationsmaterial åt stadens tjänstemän och f. o. kompetenta personer, som önska taga del därav.

Tekniska skolan.

Stadens bidrag år 1916: 7,500 kr.; tillfälligt anslag för år 1916: 21,991 kr.

Bidraget utgår tillsvidare, dock endast så länge statens årsanslag till skolan utgår med minst det nuvarande beloppet.

Det tillfälliga anslaget, som är avsett att utgå med 4,600 kr. till provisorisk löneroglering och 16,161 kr. till uppehållande av skolans verksamhet, 480 kr. till förhöjning av ersättningen till maskinister och betjäning samt 750 kr. till diverse utgifter för renhållning, uppvärmning, belysning, vattenförbrukning o. d., motsvaras av ett statsanslag till enahanda belopp och ändamål. Jfr vidare sid. 205.

Stockholms borgarskola.

Stadens bidrag år 1916: 64,300 kr.

Bidraget utgår för år 1916, därav 14,000 kr. att användas till fortsättande av skolans verksamhet i huvudsakligen samma omfattning som år 1900, 11,000 kr. för uppehållande av den år 1901 öppnade högre skolavdelningen å Norrmalm (allmänna språklinjer), 1,200 kr. för utvidgning av undervisningen vid den högre skolavdelningen i staden inom broarna, 23,400 kr. till hyra för un-

dervisningslokaler; 3,000 kr. för beredande av fullständig undervisning åt ytterligare 300 lärjungar vid skolans högre allmänna avdelningar, 2,700 kr. till anordnande av undervisning i vissa ämnen vid yrkeslinjen samt 9,000 kr. till bestridande av skolans allmänna omkostnader.

Borgarskolan åtnjuter för sin föreläsningssverksamhet år 1916 ett statsbidrag av 1,300 kr. Jfr vidare sid. 205.

Grevesmühlska samskolan.

Stadens bidrag år 1916: högst 9,000 kr.

Denna skola grundades år 1812 och verkade under större delen av 1800-talet som vanlig folkskola. Då folkskoleväsendet i staden nått en högre utveckling, omorganiserades skolan till en tvåårig, på folkskolans 14:e kurs byggd fortsättningsskola, som 1905 ombildades till 3-klas-sig realskola. Skolans föreståndare erhöll 1908 rätt att anställa realkolexamen med skolans egna lärjungar och dit hänvisade privatister. År 1910 utvidgades skolan med en fjärde klass och kan därigenom mottaga elever från folkskolans 12:e kurs.

Stadens bidrag utgår med stadgad terminsavgift för varje elev från huvudstadens församlingar — utom Jakobs och Johannes — åt vilken beredes friplats vid skolan.

Stockholms norra yrkesskola.

Stadens bidrag år 1916: 5,000 kr.

Denna skola är tillkommen på enskilt initiativ för hopsamlade medel och med understöd av Johannes församling. Undervisning lämnas i skrårderi och snickeri åt 21 å 25 elever samtidigt. Kursen är tvåårig och garanteras de elever, som därav anses förtjänta, efter kursens avslutande platser som avlönade lärningar hos mästare i huvudstaden. Obemedlade elever med goda vitsord erhålla bidrag till kost och beklädnad med intill en krona för varje söndag de deltaga i skolans arbete, som pågår varje vardag från 7,30 f. m. till 1 e. m. samt 2,30—6 e. m. Under de månader, som eleverna åtnjuta teoretisk undervisning i räkning, bokhålleri, linear- och frihandsteckning kl. 6—8 e. m. i tekniska skolan, slutar dock undervisningen i yrkesskolan kl. 5 e. m. och lördagar redan kl. 2 e. m. efter att då hava fortgått i ett sammanhang från kl. 7,30 f. m. Skolans snickeriavdelning är belägen Döbelngatan 38 och dess skrårderiavdelning Frejgatan 25.

Stadens bidrag utgår för år 1916 med avdrag för vad som kan komma skolan till godo från fattigvårdsnämnden samt under villkor, att elevernas antal uppgår till minst 9 å skrårderiavdelningen och minst 12 å snickeriavdelningen. Skolan åtnjuter understöd från Johannes församling (1,500 kr.) samt från skrårderiföreningen (1,000 kr.).

Byggmästareföreningens murar-yrkesskola.

Stadens bidrag år 1916: 750 kr.

Denna skola, som avser att utbilda yrkes-skickliga murare, inrättades år 1901 av Stockholms byggmästareförening och har sedan 1905 understötts av staden, som också nämnda år hyresfritt upplåt tomt till byggnad för skolan. Lärotiden är enligt skolans stadgar treårig.

Stadens bidrag utgår för år 1916 under villkor, att byggmästareföreningen med minst samma belopp bidrager till skolan och att redovisning över skolans medel lämnas drätsel-nämndens första avdelning, som tillsätter inspektör över skolan, vilken skall avlämna en till stadsfullmäktige ställd rapport.

Yrkesskolan för bokhantverk.

Stadens bidrag år 1916: 5,000 kr.

Skolan började sin verksamhet år 1903 med en heldagskurs. Den teoretiska undervisningen var förlagd till tekniska skolan t. o. m. år 1906. År 1907 omorganiserades skolan och har där-efter t. o. m. vårterminen 1913 omfattat två-åriga aftonkurser med i medeltal 45 elever årligen. Fr. o. m. höstterminen 1913 äro även heldagskurser anordnade.

Bidraget utgår under förutsättning att yrkesskolan för bokhantverk anordnas dels i heldagskurser och dels i aftonkurser, de förra omfattande tre år med undervisning en hel dag i veckan, de senare två år, ävensom att den teoretiska undervisningen i heldagskursen anordnas efter huvudsakligen samma plan, som kan bliva fastställd för stadens egna yrkessko-lor, samt i övrigt under villkor att på enskild väg bidrag anskaffas till minst samma belopp som stadens och i annat fall stadens bidrag bortfaller eller minskas till samma belopp som de på enskild väg anskaffade, att skolans styrelse till Stockholms folkskoledirektion avgiver redovisning för skolans medel samt att direk-tionen må äga tillsätta en inspektör över skolan, vilken skall avlämna till stadsfull-mäktige ställd rapport.

Yrkesskolan erhöll 1915 från enskilda un-derstödgivare i bidrag 5,479 kr.

Frisörföreningens yrkesskola.

Stadens bidrag 1916: 1,000 kr.

Denna skola inrättades år 1899 med upp-gift att under fyraåriga kurser utbilda hos frisör-föreningens medlemmar anställda elever i rent fackliga ämnen.

Stadens bidrag utgår under villkor, att under-visningen anordnas i huvudsak efter en av Stockholms folkskoledirektion angiven plan (innebärande bl. a. att undervisningen utsträcker

Under-
stödda
in-
stitu-
tioner.

Understödda institutioner. att omfatta även bokliga kunskaper), att skolan hålles öppen för lärningar även hos mästare, som icke tillhöra frisörföreningen, att antalet elever utgör minst 20, att på enskild väg anskaffas medel till minst samma belopp som stadens bidrag samt att skolan underkastas den kontroll, direktionen anser lämplig varjämte årlig redogörelse för verksamheten skall tillställas direktionen.

De blindas förenings hantverks- hem för blinda kvinnor.

Stadens bidrag år 1916: högst 1,000 kr.

Ändamålet med nämnda hantverksskola, som inrättades år 1902, är att i korgmakeri utbilda kvinnliga blinda och sålunda bereda dem möjlighet till bättre utkomst än den, de vanliga kvinnliga handarbetena kunna erbjuda, ävensom att, i den mån det låter sig göra, bereda åtminstone de sämst lottade fast arbetsplats och ett hem inom skolan.

Bidraget utgår med 75 kr. för varje i skolan intagen elev, tillhörande Stockholms kommun, under villkor att föreningen till drätselnämndens kammarkontor avlämnar redogörelse för skolans verksamhet samt underkastar sig den kontroll, drätselnämndens första avdelning kan anse lämplig.

Skolan åtnjuter årligen från de blindas förening 2,000 kr. och från direktionen över blindinstitutet vid Tomtebodan 700 kr.

Fredrika-Bremer-förbundet.

Stadens bidrag år 1916: 300 kr.

Detta förbund, som stiftades år 1884, har till ändamål »att under kraftig samverkan av erfarna män och kvinnor, inom så vida kretsar av vårt land som möjligt, verka för en sund och lugn utveckling av arbetet för kvinnans höjande i sedligt och intellektuellt så väl som i socialt och ekonomiskt avseende». Detta mål söker förbundet vinna dels genom sin *förbundsbyrå*, som lämnar upplysningar i alla frågor, som röra kvinnorörelsen, såsom utbildnings- och förvärvsmöjligheter för kvinnor m. m., verkställer utredningar ang. arbets- och löneförhållanden etc., dels genom *förmedling av platser* för bildade kvinnor, varjämte förbundet förvaltar stora *donations- och stipendiefonder* samt en *sjuk-kassa* för lärarinnor, kontorister etc. Förbundet har upprättat en *lanthushållningsskola* för utbildande av lärarinnor. Förbundet utgiver »Hertha», tidskrift för den svenska kvinnorörelsen och »Hem-trevnad», praktisk tidning för hemmet.

Bidraget utgår till anordnande av föreläsningar i praktiska ämnen för unga kvinnor, under villkor att plan över föreläsningarna avlämnas till drätselnämndens första avdelning.

För sin lanthushållningsskola åtnjuter förbundet årligt statsbidrag å 8,000 kr., dessutom för samma ändamål smärre anslag från en del hushållningssällskap.

Södra kristliga föreningen av unga kvinnor.

Stadens bidrag år 1916: 6,000 kr.

Föreningen, som sedan 1887 verkat bland ogifta arbeterskor inom Katarina församling och sedan 1891 varit ansluten till Sveriges kristliga föreningar av unga kvinnor, bedriver sin verksamhet dels genom samkväm med industriarbeterskor i lokaler inom fabriken efter arbetets slut, dels genom undervisning i sömnad och matlagning, varjämte föreningen uthyr rum åt arbeterskor och elever i husmoders- och tjänarinneskolan. Vid nämnda möten förekomma bland annat musik och föredrag i allmänbildande ämnen, och plåga mötena vara besökta av mellan 100 och 200 unga kvinnor. Föreningens husmoders- och tjänarinneskola avser att utbilda dugliga husmodrar och tjänarinnor.

Under den till följd av världskriget rådande arbetslösheten har föreningen anordnat dels en med skolkök förenad middagsbespisning för tobaksarbeterskor — med bidrag från staten, dels en för yngre arbeterskor avsedd papp- och pappers-tillverkning, den s. k. »nöd-hjälpspisen», till vilken verksamhet medel erhållits dels från drottningens centralkommitté, dels från staten (därav en del i form av lån).

Av anslaget utgå 4,000 kr. till de av föreningen upprättade husmoders- och tjänarinneskolorna. Vidare äro enligt stadsfullmäktiges beslut den 30 juni 1915 anvisade högst 1,200 kr., att utgå med 120 kr. för varje kurs i matlagning och bakning, som av föreningen anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med den i föreningens skrivelse till fullmäktige den 30 dec. 1913 angiven plan. För båda dessa anslag är föreskrivet det villkor, att folkskole-direktionen äger över skolornas verksamhet utöva den kontroll, direktionen kan finna lämplig. För återstående 800 kr. hava stadsfullmäktige den 26 april 1909 föreskrivit som villkor, att föreningen underkastar sig den kontroll, drätselnämndens första avdelning kan finna lämplig.

»Matlagningskurser för hus-mödrar.»

Stadens bidrag år 1916: 2,000 kr.

Stockholms lokalavdelning av »svenska skolkökslärarinnornas förening» tillsatte år 1908 en kommitté för anordnande av matlagningskurser för husmödrar. Denna kommitté anskaffar på enskild väg erforderliga medel och anordnar olika kurser dels för fullständigt obemedlade en kostnadsfri kurs, dels för mera bemedlade en kurs,

där deltagarna själva få betala ingredienserna, dels slutligen för husmödrar, som ej ha tillfälle genomgå matlagingskurs, demonstrationskurser. Kurserna anordnas i allmänhet i folkskolorna, som kostnadsfritt upplätas, och hållas om kvällarna.

Bidraget utgår under villkor att till drätsel-nämndens första avdelning före varje termins början avlämnas plan över kurserna samt, sedan räkenskaperna avslutats för året, berättelse över kommitténs verksamhet och räkenskaper.

Verksamheten understöddes dessutom av Patriotiska sällskapet.

Stockholms folkskollärarinnors husmoderskola å Färsna.

Stadens bidrag år 1916: 2,000 kr.

Skolans ändamål är att bibringa flickor, som utgått från Stockholms folkskolor, praktiska kunskaper i husliga sysslor och därigenom dana dem till dugliga tjänarinnor och husmödrar. Endast fattiga och värtade flickor, som avgått från Stockholms folkskolor med minst 14 kurser, kunna vinna inträde i skolan, som är belägen strax utanför Norrtälje.

Kurserna vid skolan omfatta i regel ett år, och årsavgiften är bestämd till 150 kr. Flickorna undervisas i matlagning, tvätt, sömnad, vävnad m.m.

Bidraget utgår under villkor, att skolan skall vara pliktig för året mottaga minst fem elever från Stockholms barnavårdsnämnd emot en avgift icke överstigande 150 kronor för varje och ställas under Stockholms folkskoleledirektionens inspektion.

Sällskapet för folkundervisningens befrämjande.

Stadens bidrag år 1916: 6,000 kr.

Sällskapet, som verkat sedan 1800-talets början, inrättade år 1897 en högre folkskola för flickor, vars numera treåriga kurs är avsedd att förbereda och utbilda lärjungarna för kvinnans praktiska livsuppgifter. Eleverna i första klassen erhålla en övervägande teoretisk undervisning, men i klassens kurs ingår även teckning, handarbete, matlagning, samaritkurs, trädgårdsskötsel m. m. Andra och tredje klasserna utgöra en kvinnlig yrkesskola. Andra klassens kurs avser en mera mångsidig praktisk utbildning i hemsysslor (huslig ekonomi, barnavård, linne- och klädsömnad, tvätt och strykning, tapetserararbeten och bokföring). Tredje klassen är uppdelad i specialkurser för meddelande av en fullständig yrkesutbildning i något av de ovannämnda ämnena, dock att samtliga elever i denna klass erhålla gemensam undervisning i samhällslära, yrkes- och samhällshygien, sjukvård, litteraturläsning och sång. Skolan kan mottaga 60 å 65 elever, därav 5 frielever i varje klass.

Av stadens bidrag utgå 4,000 kr. till vidmakthållande och förbättring av den kvinnliga praktiska utbildningen vid sällskapets högre folkskola för flickor samt 2,000 kr. till anordnande av aftonkurser i hemsysslor i huvudsaklig överensstämmelse med den plan, som angives i sällskapets skrivelse till stadsfullmäktige den 26 nov. 1913, allt med villkor, att skolan underkastas den kontroll, Stockholms folkskoleledirektion kan finna lämplig.

Föreningen för husmoderskolor med barnavård.

Stadens bidrag år 1916: 6,000 kr.

Föreningens ändamål är att upprätta och underhålla husmoderskolor, avsedda att under ettårig kurs bibringa eleverna grunderna i matlagning och bakning, tvätt och renhållning, sömnad och lagning ävensom vård och tillsyn av mindre barn. Skolorna, som äro avsedda för flickor, som genomgått fullständig folkskolekurs, anordnas så, att det arbete, som inom dem uträttas, kommer till socialt nyttigt användning, företrädesvis till förmån för fattiga barn. Föreningen äger f. n. tvenne skolor: *Sofia husmoderskola*, Skånegatan 118, inom eget å stadens tomt uppfört hus, innehållande husmoderskola för 30 elever samt barnkrubba för cirka 60 barn, samt *Maria husmoderskola*, Långholmsgatan 16, med barnkrubba för cirka 45 barn.

Bidraget utgår under villkor, att föreningen till Stockholms folkskoleledirektion avlämnar plan för undervisningen, att de av föreningen anordnade skolorna äro underkastade den kontroll, direktionen kan finna lämplig samt att föreningen till drätsel-nämndens första avdelning och direktionen sedan räkenskaperna för året avslutats, avlämnar redovisning för användningen av föreningens medel och en berättelse över föreningens verksamhet.

Föreningen åtnjuter dessutom anslag från Katarina (3,000 kr.) och Maria (2,000 kr.) församlingar. Dessutom mottagas barn från fattigvårdsstyrelserna i nämnda församlingar (högst 25 från vardera) till ett pris av 22 öre per barn och dag.

Arbetareinstitutet i Stockholm.

Stadens bidrag år 1916: 6,000 kr.

Arbetarinstitutet i Stockholm, som stiftades år 1880 av med. d:r Anton Nyström och erhållit kommunalt understöd sedan 1883, avser »att åt alla, såväl kvinnor som män, vilka icke under uppväxtåren fått ägna sig åt högre studier, meddela en populärt vetenskaplig bildning samt bereda tillfälle till förädlade nöjen». Institutet, som står utanför alla politiska och sociala strider och agitationer, söker nå sitt syfte genom föreläsningkurser, fördelade på varje veckodag september—april, och anordnande av folkkonserter. Ett folkbibliotek på 3,600

Understödda institutioner. band med läsrum finnes i institutets lokaler Klara norra kyrkogata 8. Institutet åtnjuter år 1916 ett statsbidrag av 1,700 kr., varav 300 kr. till filial vid Värtan.

Södermalms arbetareinstitut.

Stadens bidrag år 1916: 2,000 kr.

Södermalms arbetarinstitut, beläget Nytorgs-gatan 28, stiftades år 1895 och har ungefär samma syfte som arbetarinstitutet i Stockholm. Statsbidrag utgår år 1916 med 750 kr.

Arbetsföreningen i Stockholm.

Stadens bidrag år 1916: 3,000 kr.

Denna förening, som bildades år 1866, består huvudsakligen av hantverks-, industri- och grovarbetare och har till syfte »att åstadkomma samverkan för en sådan lagbunden samhällsutveckling, som kan genom praktiska åtgärder främja arbetarklassens bästa i socialt, ekonomiskt och intellektuellt hänseende». Den anordnar föreläsningkurser och samkväm, håller lärum och bibliotek, förvaltar en sjuk- och begravningsfond samt en pensionsfond för sina medlemmar, understöder en avdelning för beklädning av fattiga barn och utdelar premier för hemslojd. Stadens bidrag utgår till fortsättande och utvidgande av föreningens föreläsningar.

Föreningen åtnjuter för år 1915 ett statsbidrag av 1,200 kr.

Pedagogiska lärokursen.

Stadens bidrag år 1916: 500 kr.

Denna kurs, som inrättades år 1890, förestås av en styrelse, som varje lästermin anordnar föreläsningar och kurser i olika ämnen, avsedda huvudsakligen för lärare och lärarinnor vid alla slag av skolor i Stockholm.

Sånga-Stenhamra föreläsning-förening.

Stadens bidrag år 1916: 250 kr.

Bidraget är beviljat för år 1916 under villkor, att om föreningen ej erhåller statsanslag för nämnda år eller detta sättes under 500 kr., stadens bidrag bortfaller eller minskas till hälften av statsanslaget, att föreläsningarna huvudsakligen hållas i nya skolhuset vid Stenhamra samt att föreningen vid utövan- det av sin verksamhet skall vara underkastad den kontroll, drätselnämndens andra avdelning kan finna lämplig.

Statsanslag för år 1916 utgår med 250 kr.

Brännkyrka föreläsningförening.

Stadens bidrag år 1916: 500 kr.

Bidraget utgår för år 1916 under villkor, att, om föreningen ej erhåller statsanslag för nämnda

år eller detta nedsättes under 400 kr., stadens bidrag bortfaller eller minskas i förhållandet 5 till 4 samt att föreningen vid utövande av sin verksamhet skall vara underkastad den kontroll, drätselnämndens första avdelning kan finna lämplig.

Statsanslag åtnjutes för år 1916 med 325 kr.

Botkyrka föreläsningförening.

Stadens bidrag år 1916: 200 kr.

Bidraget är avsett till utvidgning av föreningens verksamhet vid Norsborg och utgår under villkor, att där under året anordnas minst två kurser i svenska språket och räkning, varje kurs om sammanlagt minst 48 undervisningstimmar samt att föreningen i avseende på dessa kurser och sin verksamhet i övrigt vid Norsborg skall vara underkastad den kontroll, drätselnämndens andra avdelning kan finna lämplig. Om föreningen ej erhåller statsanslag eller detta sättes under 400 kr. bortfaller stadens bidrag eller minskas till hälften av statsanslaget.

Statsanslag åtnjutes för år 1916 med 300 kr.

Folkbildningsförbundet.

Stadens bidrag år 1916: 19,000 kr.; dessutom tillfälligt anslag till inköp av ny litteratur och bindning av böcker 2,000 kr.

Folkbildningsförbundet, som bildades år 1903, arbetar på trenne byråer under gemensam överstyrelse, nämligen: 1) *bokförmedlingsbyrån*, som tillhandagår folkbibliotek med förmedling vid bokinköp samt råd och upplysningar i alla till folkbiblioteksrörelsen hörande frågor och uthyr vandringsbibliotek, 2) *föreläsningsbyrån*, som förmedlar föreläsningar, uthyr ljusbilder etc. samt 3) *avdelningen för folkbiblioteket* i Stockholm. Förbundet har självt upprättat tre bibliotek i Stockholm (Johannes, Katarina, Maria) samt övertagit förvaltningen av två andra (arbetarinstitutets och biblioteket i Lindhagensgatan 9). Antalet boklån uppgick 1915 till 126,942. Förbundets expedition är belägen Norrlandsgatan 17.

I statsbidrag åtnjuter folkbildningsförbundet för år 1916 12,800 kr., varav 4,000 kr. till föreläsningsbyrån, 6,000 kr. till bokförmedlingsbyrån och 2,800 kr. till vandringsbibliotek.

Stockholms arbetarbiblioteks-förbund.

Stadens bidrag år 1916: 12,000 kr.

Förbundet bildades år 1891 med syfte »att upprätta och ytterligare utvidga för huvudstadens arbetare avsett arbetarbibliotek med läsrum», och 1892 öppnades biblioteket med 400 band vid Svartmangatan, därifrån biblioteket 1897 flyttades till Norrmalm, samtidigt med att en avdelning öppnades på Söder. Biblioteket har bildats genom sammanslagning av

föreningars bokförråd samt genom gåvor och inköp. De till förbundet anslutna föreningarna (vid 1915 års slut 120) äga biblioteket, som förvaltas av en styrelse på sju personer. Förbundets bokförråd uppgår nu till 27,100 band, fördelade på centralbiblioteket, Barnhusgatan 14, södra biblioteket, Bangårdsgatan 4 samt ett mindre filialbibliotek vid Liljeholmen. Centralbiblioteket är öppet oktober—maj vardagar 10 f. m.—2 e. m. samt 5—9 e. m., söndagar 11 f. m.—2 e. m.; södra biblioteket oktober—maj vardagar 4—9 e. m., söndagar 11 f. m.—2 e. m. Under juni—september hållas biblioteken öppna endast söckendagar 6—9 e. m. Antalet hemlån uppgick under år 1915 till 81,215.

Stadens bidrag utgår under villkor, att utlåningsstationerna inrättas inom staden.

Vasastadens folkhem.

(F. d. Adolf Fredriks.)

Stadens bidrag år 1916: 3,000 kr.

År 1898 bildades föreningen för Adolf Fredriks folkhem, som öppnades samma år. Folkhemmet, som efter församlingsdelningen 1906 kallas Vasastadens folkhem, är beläget Norrtullsgatan 37 och utgöres av läs- och skrivrum, bibliotek med 3,700 band, tidningar och tidskrifter etc.

De besökandes antal uppgick år 1915 till 30,638 personer.

Stockholms läsesalong.

Stadens bidrag år 1916: 2,500 kr.

År 1866 grundades genom bidrag av enskilda personer »Läsesalong för damer», som några år senare blev tillgänglig även för män. År 1884 inflyttade läsesalongen i Beridarebangatan 25. F. n. är den inrymd i Arsenalsgatan 1, där den hålles tillgänglig vardagar 10 f. m.—9 e. m. samt sön- och helgdagar 2—9,30 e. m. Där erbjudes tillfälle till läsning på stället av en rikhaltig samling in- och utländska tidningar och tidskrifter ävensom hemlån ur en boksamling av cirka 40,500 band. De besökandes antal uppgår till omkring 20,000 personer årligen, oberäknat besök för hemlån. Bidraget utgår till hyra och anskaffande av in- och utländska tidningar och tidskrifter under förbehåll av den kontroll, drätselnämndens första avdelning kan finna skäligt bestämma.

Pedagogiska biblioteket i Stockholm.

Stadens bidrag år 1916: 1,200 kr.

Detta bibliotek upprättades år 1885 av Stockholms lärarsällskap, som fortfarande utser bibliotekets styrelse. Biblioteket omfattar nu om-

kring 38,500 band, arbeten rörande uppfostran och undervisning, skolstatistik, skolböcker, vetenskaplig litteratur, avsedd för lärares studier m. m., och antalet boklån år 1915 uppgick till 6,412. Biblioteket, som är avsett såväl för utlåning som för begagnande på stället, är beläget Eriksbergsgatan 8 (Whitlockska samskolan) och hålles öppet 1 september—15 juni helgfria dagar 12—1 samt 6,30—8,30 e. m.

Biblioteket har för år 1916 tilldelats ett statsanslag å 6,500 kr. Dessutom plägar biblioteket erhålla anslag från Stockholms lärarsällskap (1915 med 100 kr.).

Stockholms barn- och ungdomsbibliotek.

Stadens bidrag år 1916: 4,000 kr.

Biblioteket, som tillkom hösten 1911 på initiativ av fil. d:r Valfrid Palmgren Munch-Petersen och enbart genom frivilliga bidrag, är beläget Drottninggatan 65, 1 tr., och tillgängligt: vardagar 3—8 e. m., sön- och helgdagar 1—4 e. m. När Stockholms kommunala biblioteksväsen ordnats, skall enligt stadgarna biblioteket som gåva överlämnas till staden.

Bidraget utgår för år 1916 med 2,000 kr. till inköp av lämplig litteratur och med 2,000 kr. till bidrag till kostnaderna för avlönningar och för lokalhyra allt under villkor, att biblioteket till drätselnämndens kammarkontor avlämnar redogörelse över sin verksamhet samt underkastar sig den kontroll, drätselnämndens första avdelning finner skäligt bestämma, ävensom att biblioteket, därest dess verksamhet skulle upphöra innan ett stadsbibliotek kommit till stånd, även då skall till staden överlämnas.

Dövstumföreningen i Stockholm.

Stadens bidrag år 1916: 500 kr.

Föreningen utgör en sammanslutning av inom Stockholm och dess närmaste grannskap boende dövstamma över 16 år, och dess syfte är dels ekonomiskt — att bispringa medlem med ekonomiskt understöd vid förefallande behov — dels uppfostrande — att stödja honom i sedligt och allmänbildande syfte genom anskaffande av passande bibliotek, föredrag och bildande umgänge.

Bidraget utgår till utvidgande av föreningens bibliotek och läsestuga.

För anordnande av lärokurser och föreläsningar har föreningen år 1915 från staten och från första dövstumdistriktets skolstyrelse erhållit inalles 200 kr.

Värme- och läsestugor.

Stadens bidrag år 1916: 3,500 kr.

Detta anslag disponeras av styrelsen för asylerna och utgår till goodtemplarnas värmestuga

Understödda vid Olovsgatan. I värmestugan finnas böcker och tidningar samt verkstad för skolgäning.

institutions. **Folkkonsertförbundet.**

Stadens bidrag år 1916: högst 4,500 kr.

Förbundet, vilket har sitt upphov i en blandad kör, som plägade biträda vid Stockholms borgarskolas populära litteratur- och musikaftnar, bildades år 1905 och har till syfte »att genom anordnande av prisbilliga folkkonserter med även i litterärt avseende värdefulla program söka i sin mån väcka och underhålla estetiskt intresse hos huvudstadens kroppsarbetande befolkning».

Bidraget utgår för anordnande under arbetsåret 1915—1916 av dels minst två folkkonserter med blandad kör och flygelackompanjemang i Immanuelskyrkan eller annan därmed jämförlig lokal dels minst 18 musikaftnar under villkor: att biljettpriset till både konserter och musikaftnar icke sättes högre än 25 öre och att beträffande biljettförsäljningen vidtagna sådana åtgärder, som innebära största möjliga garanti för att dessa konserter och musikaftnar få den publik, för vilken de äro avsedda.

Konsertföreningen.

Stadens bidrag år 1916: 15,000 kr.

Konsertföreningen har enligt sina 1902 antagna, 1913 kompletterade stadgar till ändamål att giva konserter, huvudsakligen ägnade att höja intresset för orkestermusik samt att i och för verksamhetens utövande om möjligt upprätta och underhålla en fast orkester i Stockholm. I regel givas av föreningen under arbetsåret 1 okt.—1 maj två konserter i veckan, därav en på söndag.

Bidraget utbetalas med 7,500 kr. vid kalenderårets början och med 7,500 kr. efter vårterminens slut och sedan räkenskaperna för det gångna arbetsåret avslutats, under i övrigt följande villkor:

a) att föreningens verksamhet bedrivs efter i huvudsak samma plan och till minst samma omfattning som under vårterminen 1914;

b) att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, drätselnämndens första avdelning kan finna lämplig;

c) att föreningen till drätselnämndens första avdelning avlämnar revisionsberättelse samt redogörelse för verksamheten under tillämplig arbetsår;

d) att biljettpriset icke må sättas högre än: vid söndagskonsert: 968 platser à 50 öre, 315 platser à 75 öre, 415 platser à 1 kr. och vid vardagskonsert: 968 platser à 1 kr., 315 platser à 1.50 kr., 415 platser à 2 kr.; samt

e) att förutnämnda biljettpris nedsätts med femtio procent, då för elever och lärare vid högskola och skola i Stockholm, underofficerare

och manskap vid Stockholms garnison samt medlemmar av arbetarorganisation i Stockholm rekriveras samtidigt minst femtio biljetter för varje högskola, skola, regemente eller organisation.

Skansen.

Stadens bidrag år 1916: 15,000 kr.

Bidraget utgår för år 1916 under villkor: 1) att såväl berättelse över anslaget användande som revisionsberättelsen över nordiska museets förvaltning insändes till drätselnämndens första avdelning; 2) att lärjungar vid såväl Stockholms allmänna läroverk och folkskolor som de med bidrag från Stockholms stad understödda högre flickskolor i samlad klass under lärares uppsikt och på tider, varom överenskomelse kan träffas med Skansens styrelse, äga kostnadsfritt tillträde till Skansen; 3) att Skansen tillhandahåller Stockholms folkskoledirektion årligen 1,500 frikort, gällande för besök å Skansen under tiden 16 juni—20 augusti, att mot de särskilda villkor och ordningsregler, varom överenskomelse kan träffas mellan direktionen och Skansens styrelse, utdelas till välartade barn inom folkskolans högre klasser; 4) att Skansen på rekvisition av rektorer vid såväl huvudstadens allmänna läroverk som de högre flickskolor, vilka erhålla bidrag från Stockholms stad, tillhandahåller frikort intill ett antal av högst 500, gällande under läroverkens sommarferier, att, mot sådana villkor och ordningsregler, som i föregående moment omnämnas, utdelas bland välartade lärjungar vid läroverken; 5) att Skansen under året, helst å lördagar, anordnar tio gottköpsdagar med en inträdesavgift av 10 öre och att av dessa åtta falla under månaderna maj—september; samt 6) att å Skansens s. k. folksöndagar — av vilka under sistnämnda månader minst sex böra anordnas — föräldrar jämte högst tre barn under 12 års ålder äga tillträde mot en sammanlagd avgift av 50 öre.

Anstalter för socialt arbete.

Centralförbundet för socialt arbete.

Stadens bidrag år 1916: 2,000 kr.

I syfte »att inom olika samhällslager söka väcka intresse för och sprida kunskap om sociala spörsmål för att därigenom medverka till lösningen av viktiga samhällsfrågor» sammanslöt sig år 1903 en del föreningar med socialt syfte till »*centralförbundet för socialt arbete*». Sitt mål söker förbundet vinna dels genom den år 1904 inrättade *sociala upplysningsbyrån*, som meddelar upplysningar om sociala förhållanden och företag i in- och utlandet samt lämnar råd och litteraturanvisningar för studiet av sociala frågor, dels genom sitt kostnadsfritt tillgängliga bibliotek, som numera omfattar omkring 3,500 band, in- och utländsk uppslags- och

speciallitteratur i sociala och kommunala frågor samt ett 100-tal tidskrifter, behandlande dessa ämnen på olika språk, dels slutligen genom föreläsningssverksamhet, utgivande av publikationer och av Social tidskrift, verkstäl- lande av utredningar och undersökningar, utbildningskurser för praktiskt socialt arbete, anordnande av kongresser rörande aktuella sociala spörsmål etc. Till förbundets upplys- ningsverksamhet hör också *sociala utställ- ningen*, som öppnades i april 1906 och er- bjuder rikhaltiga uppgifter om åtgärder på det sociala arbetsområdet, åskådliggjorda med grafiska tabeller, fotografier, ritningar m. m.

Upplysningsbyrån och biblioteket, Lästma- karegatan 6, äro öppna alla vardagar 12—4, den sociala utställningen vardagar 12—4 samt efter anmälan tisdagar och fredagar 6—8,30 e. m.

Stadens anslag utgår med 500 kr. till det av förbundet upprättade biblioteket, 500 kr. till föreläsningar och 1,000 kr. till den sociala utställningen.

Nationalföreningen mot emigra- tionen.

Stadens bidrag år 1916: 500 kr.

Denna förening, som bildades år 1907, avser en hela landet omfattande sammanslutning för ett organiserat arbete till utvandringens före- byggande, ett syfte som föreningen söker vinna genom upplysning och praktiskt ekonomiska åtgärder. Genom föredrag, småskrifter och broschyr- serier samt en kvartalspublikation »Hem i Sverige» söker föreningen sprida såväl verklig insikt om amerikanska förhållanden som kännedom om för- värvsmöjligheter i hemlandet. I de av emigra- tionen värst hemsökta länen har upprättats »upp- lysnings- och förmedlingsbyråer» (f. n. 13 till antalet) och i Stockholm en centralbyrå. Byrå- erna hava till uppgift att följa läget på arbets- marknaden, anvisa arbetstillfällen och till salu varande jordbruk, biträda med formaliteterna vid jordförvärfv och anskaffande av egnahems-lån samt hemvändande emigranternas medborgarrätts- och värnpliktsförhållanden. Byråerna äro tillika organ för den på föreningens initiativ tillkomna sta- tens jordförmedling. För underlättande av jord- förvärfv hava bildats egnahemsbolag. Material till belysning ur olika synpunkter av modern, svensk småbyggnadskonst har sammanförts till en permanent egnahemsutställning i Stockholm.

Stadens bidrag utgår under villkor, att högsta klassen vid huvudstadens samtliga folkskolor en gång om året må äga utan avgift besöka ega- nemsutställningen samt att föreningen till av- delningen avlämnar revisionsberättelse och års- redogörelse för sin verksamhet.

Föreningen åtnjuter dessutom anslag av sta- ten, landsting, hushållningssällskap och enskilda stiftelser.

Föreningen för arbetarskydd. Under- stödda in- stitu- tioner.

Stadens bidrag år 1916: 1,000 kr.

Föreningen har sedan maj månad 1906 haft anordnad en för allmänheten tillgänglig utställ- ning av en mängfald olikartade skyddsanord- ningar mot såväl olycksfall som ohälsa i arbete. I samband med utställningen anordnar för- eningen föredrag för arbetare och förmän, var- jämta föreningen utger en publikation »*Arbe- tareskyddet*». Utställningen, som är inrymd i huset Birgerjarlsgatan 32, är fritt tillgänglig för allmänheten alla söckendagar 12—1 samt lördagar kl. 5—8 och söndagar kl. 1—3 e. m.

Föreningen åtnjuter i statsbidrag 4,000 kr.

Centralförbundets för nykterhets- undervisning permanenta nykter- hetsutställning i Stockholm.

Stadens bidrag år 1916: 1,000 kr.

Centralförbundet för nykterhetsundervisning som stiftades år 1901, är en för samtliga större nykterhetssällskap gemensam institution, vilken ledes av en utav de anslutna sällskapen vald representantförsamling, bestående av ett ombud för varje påbörjat 25,000-tal medlemmar. Förbun- dets ändamål är att bedriva en hela folket och främst de unga omfattande upplysningsverksamhet i alkoholförägan. Detta sker bl. a. genom an- ordnande av dels mera populära, för alla till- gängliga kurser (intill år 1916 76), dels pe- dagogiska kurser i alkohollära med samhälls- kunskap för lärare vid seminarier, läroverk och folkskolor etc. Vidare utgives en tidskrift (*Tirfing*), undervisningsmateriel och litteratur m. m., anordnas utställningar vid kurser, lärar- möten o. s. v. I april 1906 öppnade förbundet i förening med en del andra korporationer (cen- tralförbundet för socialt arbete — jfr ovan — föreningarna för arbetarskydd och för tuberku- losens bekämpande etc.) en social utställning med en nykterhetsavdelning. Den senare av- skildes sedermera såsom en självständig nykter- hetsutställning, och gjordes permanent. Den avser att klargöra nykterhetsrörelsens uppkomst och utveckling ävensom att demonstrera till- gänglig undervisningsmateriel och litteratur. Med utställningen är förenat ett centralbibliotek i alkoholförägan, omfattande f. n. cirka 7,000 band och innehållande den viktigaste in- och ut- ländska litteraturen. Såväl utställningen som biblioteket stå gratis till allmänhetens förfogande. Från staten åtnjuter centralförbundet följande bidrag: för förbundets allmänna verksamhet 10,000 kr., för de pedagogiska lärokurserna sammanlagt 56,000 kr., för tidskriften 1,500 kr. samt tillfälliga anslag för utgivande av under- visningsmateriel, representation vid internatio- nella utställningar etc.

Från landsting och kommuner erhålles anslag till deltagare i de pedagogiska lärokurserna (cirka

Understödda in-stitutioner. 8,000 kr.), till de populärvetenskapliga vecko-kurserna m. m. Bibliotek och utställning äro inrymda i Tunnelgatan 19 A, 1 tr., och öppna kl. 10—5 alla dagar samt 7—9 e. m. tisdagar och torsdagar; utställningen dessutom även andra tider efter särskild överenskommelse.

Nycterhetsföreningar.

Stadens hyresbidrag år 1916: högst 7,500 kr.

Bidraget utgår för år 1916 under samma villkor, som stadsfullmäktige den 21 december 1904 beslutat för år 1905, eller: 1) bidrag från detta anslag kan sökas av sådan nycterhetsorganisation eller självständig förening, som a) uteslutande arbetar för nycterhetens främjande, b) verkat i Stockholm minst tre år och c) har ett sammanlagt medlemsantal av minst 100; 2) bidrag utgår med högst tredjedelen av det hyresbelopp, sökanden genom kontrakt styrker sig erlagga för sammanträdeslokaler efter avdrag av sökanden tillkommande hyresinkomster av samma lokaler; 3) drätselnämndens första avdelning fördelar anslaget mellan de till bidrag berättigade organisationerna eller föreningarna. Där loger eller avdelningar av större organisation hava gemensam styrelse för Stockholm, tillkommer det denna styrelse att hos avdelningen begära och utbekomma det på organisationen belöpande bidrag och i enlighet med i mom. 2) angivna grunder detsamma mellan underlydande loger eller avdelningar fördela.

Restauranger, där rusdrycker ej serveras.

Stadens hyresbidrag år 1916: 4,500 kr.

Bidraget utgår för år 1916 under följande villkor: 1) bidrag får tilldelas endast aktiebolag eller annan rättsligen erkänd organisation, som genom sina regler, stadgar och räkenskaper visar sig arbeta endast i nycterhetens intresse och icke avser att bereda sina delägare eller medlemmar vinning utöver årlig ränta med högst fem procent å av dem tillskjutna kontanta medel och vilket bolag eller organisation anordnar sådan för allmänheten avsedd restaurang, som anslaget avser; 2) bidrag tilldelas endast för i gång varande restaurang; 3) bidrag utgår med högst hälften av den för varje restaurang erlagda hyran.

Föreningen Hem för arbeterskor.

Stadens hyresbidrag år 1916: 2,000 kr.

För att i någon mån motverka inneboende-systemet och bereda billig och hemtrevlig bostad åt ensamstående arbeterskor från stadens fabriker, syateljéer o. s. v. bildades 1898 föreningen hem för arbeterskor, som samma år öppnade sitt

första hem, Kungsholmsgatan 26, vilket tvenne gånger utvidgats och nu rymmer 36 hyresgäster. År 1901 inrättades ett andra hem i Åsögatan 79, som hösten 1910 flyttades till Katarina bangata 33 B, och ett tredje upprättades 1909 Vikingagatan 7 B. Föreningen bereder nu bostad åt 110 personer. Arbeterskorna betala i dessa hem en hyra av 7—10.50 kr. i månaden för delat möblerat och uppvärmt rum med linne och sängkläder, läkär-vård och medicin samt få mot billig avgift tillaga sin mat i köken. I varje hem finnas samlingsrum, bibliotek, tidningar och symaskin till fritt begagnande. Föreningen anordnar kurser och samkväm för hyresgästerna och andra arbeterskor samt bereder såväl dem som utom hemmen boende arbeterskor tillfälle till billig inackordering, 6 kr. i veckan, i ett sommarhem (fr. o. m. 1911 beläget vid Lövberga å Värmdön).

Bidraget utgår under förutsättning, att föreningen upprätthåller det med hjälp av detta anslag nyinrättade hemmet med minst 30 platser och att drätselnämndens första avdelning äger över föreningens verksamhet utöva den kontroll, avdelningen kan finna lämplig.

Arbetsstugorna i huvudstaden.

Stadens bidrag år 1916: 51,200 kr.

År 1887 upprättades på initiativ av fru A. Retzius, f. Hierta, den första arbetsstugan i huvudstaden (i Adolf Fredriks församling); sedan dess hava upprättats i allt 25 sådana stugor (den sista i Brännkyrka församling, vid Liljeholmen), nästan alla med understöd av stiftelsen »Lars Hiertas minne». I dessa arbetsstugor lämnas åt fattiga barn i skolåldern (särskilt ur sådana hem, där båda föräldrarna äro ute i arbete) vård under deras fritid samt undervisning i slöjd och handarbeten och få barnen en måltid som lön för utförda arbeten, vilka försäljas. Antalet barn i Stockholms arbetsstugor utgör nu omkring 3,000 årligen. Varje arbetsstuga har sin styrelse, som representeras i en för staden i sin helhet bildad centralkommitté. Stiftelsen »Lars Hiertas minne» utser årligen två revisorer för granskning av räkenskaperna.

Av anslaget har fattigvårdsnämnden genom centralkommittén tilldelat: Katarina arbetsstugor 8,900 kr., Adolf Fredriks arbetsstuga 2,900 kr., Johannes norra 3,600 kr., Matteus 3,600 kr., Östermalms 2,500 kr., Engelbrekts 2,000 kr., Kungsholms östra 3,000 kr., Kungsholms västra 2,300 kr., Jakobs och Johannes 2,900 kr., Maria östra 2,700 kr., Maria västra 2,800 kr., Klara 1,200 kr., Nikolai 1,500 kr., Johannes nya 2,400 kr., Stockholms arbetshems arbetsstuga 1,100 kr., Värtans 2,200 kr., Gustaf Vasa 2,300 kr., Djurgårdens 700 och Liljeholmens 2,600 kr.

Arbetsstugorna erhålla dessutom understöd av en del av Stockholms församlingar samt — för utsändande av ferieborn — från »barnens dag».

Fröken Alma Hedins lek- och arbetskola i stiftelsen Wilhelm Govenii minne Prästgårdsgatan 48.

Stadens bidrag år 1916: 1,000 kr.

Skolan, som började sin verksamhet hösten 1908 i stiftelsens Wilhelm Govenii minne året förut färdiga första bostadshus, mottager endast barn från i huset bosatta familjer. Av dessa barn, inalles ca 200, sysselsätts ungefär 125, vardera omkring 6 timmar pr vecka, de mindre barnen om förmiddagarna i kindergarten, de äldre om eftermiddagarna, gossarna med slöjd, flickorna med sömnad.

Fru A. M. Hallströms arbetsstuga i stiftelsen Wilhelm Govenii minne Hälsingegatan 14 & 16.

Stadens bidrag år 1916: 800 kr.

Arbetsstugan, som började sin verksamhet i oktober 1912, är avsedd endast för barnen i det ifrågakvarande bostadshuset och verkar efter ungefär samma program som Alma Hedins lek- och arbetskola (se ovan).

Arbetsföreningarna inom huvudstaden.

Stadens bidrag år 1916: 4,800 kr.

Dessa välgörenhetsföreningar, som stå i samband med Stockholms allmänna skyddsförening, avse att bereda arbetsförtjänst åt fattiga kvinnor. Varje territoriell församling har sin arbetsförening. Föreningarna förfoga över betydliga tillgångar.

Skyddsvärnet.

Stadens bidrag år 1916: 4,000 kr.

Föreningen skyddsvärnet bildades år 1910 och ställdes i förbindelse med svenska fattigvårdsförbundet. Föreningens ändamål är »att verka för främjandet av det allmänna och enskilda räddningsarbetet bland frigivna fångar, villkorligt dömda, lösdrivare, alkoholister, prostituerade och i liknande avseende hjälpbehövande». Detta sitt mål söker föreningen vinna genom anordnande av platsförmedling, anställande av förundersökningar i fråga om sådana häktade, som anses kunna ifrågakomma till villkorlig straffdom, samt räddningsarbete bland alkoholister, därvid samarbetar äger rum med fångvårdsstyrelsen, centralföreningen till stöd för frigivna m. fl. institutioner, varjämte föreningen upprättat en skrivbyrå för bildade arbetslösa. Ledare av förbundets verksamhet är slottsastor A. Wirén.

Stadens bidrag utgår under villkor, att i föreningens räkenskaper noga skiljes på kostnaderna för de olika verksamhetsgrenarna samt att till drätselnämndens första avdelning avläm-

nas styrelse- och revisionsberättelser över föreningens verksamhet.

För år 1916 har föreningen av staden beviljats ett understöd av 12,000 kr.

Understödda institutioner.

Stockholms stadsmissions arbetshem.

Stadens bidrag år 1916: 1,500 kr.

I detta hem, som inrättades år 1888, mottagas hem- och arbetslösa personer och sysselsätts med vedhuggning och dylikt. Företräde gives frigivna fångar. Jämte viss kontant avlöning erhålles å hemmet kost, logi och underkläder. Hemmet mottager, i mån av arbetstillgång, även arbetslösa, som bo utom hemmet, som då, om de så önska, erhålla kost å hemmet. Högst 33 män kunna samtidigt vara boende å hemmet.

Stadens bidrag utgår under villkor, att å hemmet endast mottagas personer, som äro i staden mantals- och skattskrivna, att förärbetning av ved vid hemmet drives endast med handkraft och att anstaltens verksamhet övervakas på det sätt, fattigvårdsnämnden bestämmer.

Hemmet åtnjuter understöd av fångvårdsstyrelsen (för år 1914 ett belopp av 200 kr.).

Centralstyrelsen för Stockholms skollovskolonier.

Stadens bidrag år 1916: 10,000 kr. jämte 2,000 kr. till inspektion av kolonierna.

Denna styrelse, som bildades år 1885, har till uppgift att organisera verksamheten för Stockholms skollovskolonier och består av representanter för de tio olika lokalföreningarnas och den år 1899 bildade fjällkoloniföreningens styrelser.

Kolonierna erhålla dessutom bidrag från samtliga territoriella församlingar med varierande belopp, anslag från föreningen »barnens dag», räntemedel från donationsfonden »Elin Hirschs minne» (en fond å 500,000 kr.) och gåvor.

Hjälpklassernas skyddsförening.

Stadens bidrag år 1916: 2,800 kr.

Hjälpklassernas skyddsförening, som bildats i ändamål att vårda sig om lärjungarna i Stockholms folkskolors hjälpklasser, arrangerar av latentegendomsnämnden fräselägenheten Lillsjönäs i Bromma socken och har där inrättat en arbetskoloni för vissa av hjälpklassernas lärjungar. Understödet utgår till hyra för detta skyddshem — 2,800 kr. — under villkor, att föreningens verksamhet ställes under av Stockholms folkskoledirektion anordnad inspektion samt att föreningen vid det avsedda hemmet till kostnadsfri undervisning och vård under den tid, stadens styrelse avser, mottager minst sju barn, som av direktionen utses.

Understödda institutioner.

Föreningen åtnjuter dessutom anslag av vissa församlingar (av 10 församlingar inalles 2,000 kr.) Detta anslag utgår emellertid endast till av föreningen anordnade skollovskolonier.

Tidningen De blindas veckoblad.

Stadens bidrag år 1916: 300 kr.

Denna tidning, som utgivits från år 1894, tryckes med upphöjd stil, den s. k. Brailleska punktskriften. Tidningen åtnjuter understöd av staten och samtliga landsting, och städer, som icke deltaga i landsting, samt lämnas gratis till alla läskunniga blinda inom de anslagsbeviljande områdena, som önska erhålla den.

Röda korsets kvinnokommitté.

Stadens bidrag år 1916: 600 kr.

Anslaget utgår till frivilligt arbete för röda korset vid stadens friskolor. De förfärdigade sjukvårdsploggen få användas bl. a. för skollovskolonier. Rödakorsarbete är nu infört i Engelbreds, Johannes, Kungsholmens, Katarina norra samt Maria folkskolor.

Sjukvårdsanstalter.

Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Stadens bidrag år 1916: högst 26,400 kr.

Stadens bidrag till kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn samt till medicinsk och kirurgisk poliklinik därstädes utgår jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 7 december 1900 under villkor: att minst 78 sängar, därav minst 8 för barn under 2 år, upplåtas för medelösa sjuka barn från Stockholms kommun; att minst 20 sängar upplåtas för betalande sjuka från staden mot en avgift icke överstigande den, som för vård i allmänt rum erlägges å kommunens egna sjukhus; att hälsovårdsnämnden må insätta en ledamot i styrelsen och utse en revisor; samt att läkaren dagligen lämnar nämnden meddelande om beläggningen.

Barnsjukhuset Samariten.

Stadens bidrag år 1916: högst 20,000 kr.

Anslaget utgår under villkor, att hälsovårdsnämnden får insätta en ledamot i sjukhusets styrelse och utse en revisor.

Polikliniker.

Stadens bidrag år 1916: 37,275 kr.

Stadens bidrag till serafimerlasarettets poliklinik: 20,800 kr.

Stadens bidrag till diakonissjukhusets poliklinik: 3,000 kr.

Stadens bidrag till polikliniken vid Riddaregatan (polikliniken å Östermalm): 4,800 kr.

Stadens bidrag till polikliniken vid Kungsgatan (karolinska institutets poliklinik): 4,175 kr.

Stadens bidrag till polikliniken vid Sveavägen (polikliniken å Normalm): 1,500 kr.

Stadens bidrag till vanförestalten i Stockholm: 1,500 kr. (se vidare sid. 83).

Stadens bidrag till tandläkarinstitutets poliklinik: 1,500 kr.

Dessutom underhåller staden fullständig polikliniken å Södermalm (vid Folkungagatan) samt polikliniker vid en del sjukhus; (se under hälsovårdsnämnden sid. 83).

Vård av fattiga sjuka i hemmen.

Stadens bidrag år 1916: 12,500 kr.

Bidraget utgår från fattigvårdsnämnden för vård i hemmen av fattiga sjuka genom skolede, under läkares överinseende stående sköterskor och fördelas mellan »föreningen för sjukvård hos fattiga i Kungsholms församling» (3,000 kr.), »föreningen för sjukvård hos fattiga på Östermalm» (2,500 kr.), »föreningen för sjukvård hos fattiga sjuka inom Maria församling» (3,500 kr.) samt »Katarina sjukvårdsförening» (3,500 kr.).

Bidrag lämnas dessutom dessa föreningar från vederbörande församlingar dels med kontanta belopp, dels genom avlöande av föreningarnas sjuksköterskor. Föreningen »sjukvård i fattiga hem», med verksamhetsområde i Johannes, Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus församlingar åtnjuter understöd av Johannes församling med 700 kr. årligen.

Anstalter för fattigvård och barnavård, skyddshem etc.

Föreningen för välgörenhetens ordnande.

Registerbyrån för understöd och pensioner: Stora Nygatan 41, St.; rt. 1546, st. 340, 27 15.

Stadens bidrag år 1916: till uppehållande av registerbyrån 4,000 kr.

Registerbyrån, som öppnades den 1 juli 1911 i av F. V. O. upplåten lokal, har till ändamål att underlätta ett ordnat samarbete mellan den kommunala fattigvården, välgörenhet utövande institutioner, pensionskassor och fonder m. fl. samt enskilda personer. I detta syfte har enligt amerikanskt kortsystem upplagts ett för kommunala fattigvården och till föreningen anslutna understödsföreningar gemensamt register över pensionärer och understödstagare.

Med anledning av stadsfullmäktiges beslut den 21 december 1910 överlämnade fattigvårdsnämnden till byrån den 1 juli 1911 det hos nämnden förda pensionsregistret, den s. k. liggaren, samt åtog sig, att på framställning från byrån tillhandagå med upplysningar, som äro erforderliga för byråns verksamhet, på villkor, att registret hålles för fattigvårdsnämnden tillgängligt och att nämnden finge tillsätta en revisor för granskning av byråns verksamhet.

Anslutna föreningar m. fl. lämna registerbyrån regelbundna uppgifter om beviljade understöd och få i utbyte från byrån upplysningar om pensionärer och understödstagare, som där finnas antecknade.

Sökande av pensioner och understöd erhålla på begäran utdrag eller bevis enligt registret, såvitt dem angår.

Efter allmänna pensionsförsäkringens ikraftträdande införas i registret uppgifter över pensions- och understödstagare samt förmedlas upplysningar till Stockholms pensionsnämnder. Särskilt register har upplagts över genom stat och kommun lämnade understöd åt mobiliserades familjer.

Förteckning över och redogörelse för kommunala och enskilda anstalter, föreningar, fonder och stiftelser finnas i den av F. V. O. 1914 utgivna andra upplagan av »F. V. O:s handbok för fattigvårdsintresserade».

Svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsbyrå.

Stadens bidrag år 1916: 4,000 kr.

Byrån har till uppgift att beivra vanvård av barn, dels genom att själv ingripa, dels genom att föranstalta om, att de fall, som rätteligen höra under viss, redan existerande myndighet, verkligen komma under denna myndighets behandling, att söka förekomma vanvård, särskilt av späda barn, genom att på olika sätt söka uppmåna och tillhålla deras föräldrar att göra sin plikt, att främja barnavård och modersskydd samt slutligen att söka åstadkomma samarbete mellan enskilda och offentliga barnavårdsföretag. Byråns expedition är belägen Triewaldsgränd 3.

Stadens bidrag utgår under villkor, att medlen användas till understöd åt skyddslingar med hemortsrätt i Stockholm i enlighet med de för barnavårdsbyrån gällande grunder för understöds beviljande och att uppgifter om tilldelande av sådana understöd lämnas till fattigvårdsnämnden enligt av denna utfärdade bestämmelser.

Prins Carls uppfostringsinrättning för fattiga barn.

Stadens bidrag år 1916: 4,750 kr.

Av bidraget utgå 750 kr. på grund av upplåtelse till dåvarande stadsnämnden (1851) av egendomen n:r 5 i kv. Hästen.

Denna inrättning tillkom år 1832 för medel, Under- insamlade år 1830 vid en jubelfest till minne av stödda kristendomens införande i Sverige. År 1851 in- övertog staden en av anstaltens bägge avdel- institu- ningar, nämligen »förbättringsavdelningen». Den andra avdelningen, den egentliga uppfostrings- tioner. anstalten, som till en början varit inrymd i det hus, där Maria sjukhus nu är inrymt, flyttades år 1861 till Gälön i Österhanninge socken.

Vid inrättningen vårdas cirka 90 barn, vilka i regeln emottagas i åldern 4—8 år och få kvarstanna tills de konfirmerats; för de flesta erlägges en årsavgift av 75 kr. Inrättningens angelägenheter handhavas av en överstyrelse med 40 principaler och en styrelse av 4 självskrivna och 14 valda ledamöter. Överståthållaren är självskrivnen ordförande i båda korporationerna.

Sällskapet »De gamlas vänner».

Stadens bidrag år 1916: 1,485 kr.

Sällskapet har till ändamål att mot billig avgift bereda ett ålderdomshem för obemedlade eller mindre bemedlade fruntimmer, tillhörande den s. k. bildade klassen. I det av sällskapet uppförda »Hemmet för gamla» vid Enskede finnes plats för 80 pensionärer, dels hyresgäster, dels betalande helpensionärer och dels fripen- sionärer.

Stadens bidrag utgår såsom årlig avgäld för upplåtelse av marken vid Enskede.

Diakonissanstaltens skyddshem och barnhem.

Stadens bidrag år 1916: 3,810 kr.

Diakonissanstalten, som öppnades sommaren 1851 och 1862 flyttades till Ersta vid Saltsjön, är anlagd efter mönster av Europas första diakonissanstalt, grundad 1836 i Kaiserwerth, och har till första uppgift att utbilda diakonissor, dugliga för sjukvårds- och främst fattigvårdsarbete i församlingarna. Vid Ersta har anstalten under åren grundat sjukhus, sjukhem, ålderdomshem för uttjänta diakonissor, en hushållsskola för utbildning av tjänarinnor samt ett barnhem, till vilket staden bidrager med 1,310 kr. Anstaltens skyddshem (stadens bidrag: 2,500 kr.) har flyttats ut till landet (till egendomen Sjötorp i Huddinge socken); vid skyddshemmet intagas unga flickor, vilkas hem och omständigheter ingiva farhågor eller som redan börjat på lastens bana.

Hemmet »Fristad»

Stadens bidrag år 1916: högst 3,500 kr.

Vid detta hem, som står under diakonissanstaltens överinseende, mottagas unga »fallna» kvinnor (i allmänhet ej över 25 år) för att fostras till dugliga samhällsmedlemmar. Hemmet, som är beläget i Bromsten, har plats för 42 kvinnor.

Understödda in-stitutioner. Stadens bidrag utgår med 350 kr. för varje Stockholms kommun tillhörande där intagen kvinna, dock ej över 3,500 kr. Hemmet åtnjuter dessutom anslag från fångvårdsstyrelsen.

Elsa Borgs skyddshem och barnhem.

Stadens bidrag år 1916: 5,500 kr.

För att söka avhjälpa den skriande nöden i trakterna av Vita bergen beslöto några kristligt sinnade personer där anläggas efter mönster från London ett s. k. bibelkvinnohem, som, inköpt för ändamålet, hösten 1876 övertogs av Elsa Borg. Utom bibelkvinnohemmet har denna anstalt med dess filial, det s. k. missionshemmet, ett *skyddshem* samt fyra *barnhem*. Skyddshemmet, Värmdögatan 53, som har plats för 20 personer, mottager utan avgift yngre kvinnor (prostituerade och därmed likställda), som behöva hjälp och vård. Barnhemmet nr 1 är beläget i Stockholm, Bondegatan 66 (f. d. 36), barnhemmen nr 2 och 4 vid Edesta, adr. Mölnbo, och barnhemmet »Alphyddan» invid Mölnbo station, alla i Vårdinge socken, Mölnbo. Hemmen ha 16 platser vardera. Barnen skola vid intagning vara 2—10 år och få stanna till 17 å 18 år, merendels utan avgift.

Hemmet för ensamställda mödrar.

Stadens bidrag år 1916: 800 kr.

Hemmet, som öppnades år 1912 och är beläget Scheelegatan 8, har till uppgift att för mödrar, som genom sitt arbete måste försörja sig och sitt barn, göra det möjligt att behålla barnet hos sig under goda hygieniska och etiska villkor. Plats finnes för 9 mödrar. Avgiften utgör 10,50 kr. i veckan.

Frälsningsarméns räddningshem, Grevturegatan 60.

Stadens bidrag år 1916: 1,000 kr.

Hemmet, som har plats för 26 personer, mottager prostituerade och andra sedligt förkomna kvinnor, som självmant anmäla sig. Genomsnittstiden för vistelsen vid hemmet kan sättas till ett år. Kvinnorna sysselsätts med sömnad, vävnad, trikåstickning m. m.

Vita bandets upptagningshem, Karlbergsvägen 42.

Stadens bidrag år 1916: 2,000 kr.

Hemmet, som har plats för 8 personer, upprättades år 1908 och mottager tillfälligt kvinnor, som behöva skydd och hjälp. De stanna i regel ej mer än några veckor, under vilken tid de söka arbete eller inkomma å räddningshem. Hemmet står i förbindelse med straffanstalten i Norr-

köping och de olika räddningshemmen samt åtnjuter understöd av fångvårdsstyrelsen.

Nattasylen för kvinnor.

Stadens bidrag år 1916: 750 kr.

Asylen, som har 16—20 platser, är belägen Artillerigatan 11 och mottager hemlösa kvinnor mot en avgift av 25 öre per natt. Asylen hålles öppen under tiden 1 sept.—1 juni. Verksamheten upprätthålles genom en förening.

Föreningen Barnavärn.

Stadens bidrag år 1916: 900 kr.

Anstalten, som är belägen i eget hus, å av staden upplåten tomt vid Ingemarsgatan nr 12, mottager på eftermiddagarna 30 gossar, som få middag och aftonmåltid samt slöjd-undervisning avgiftsfritt. Under sommarens förskaffas gossarna ett par månaders lantvistelse och efter slutad skolgång anvisas dem så vitt möjligt platser. Föreningen åtnjuter dessutom anslag från ett flertal församlingar.

S:t Stefans barnavärn.

Stadens bidrag år 1916: 400 kr.

Anstalten, med plats för 20 barn, är belägen Frejgatan 31 och omhändertager tillfälligt (i främsta rummet inom norra delen av Johannes församling kring S:t Stefans kapell) ur fattiga familjer barn, som sakna vård och tillsyn i sina hem — då föräldrarna äro ute på arbete — för att låta dem komma under kristligt inflytande och bibringa dem häg för nyttigt arbete. Föreningen åtnjuter dessutom anslag ur Dane-lii fond, å 5,000 kr., samt den av Johannes församlings kyrkoråd förvaltade fonden »Hovpredikant Wissnells minne», 4,010 kr.

Föreningen för bistånd åt lytta och vanföra.

Stadens bidrag år 1916: 1,200 kr.

Föreningen, stiftad år 1891, har till ändamål »att bistå obemedlade, lytta och vanföra, men andligt normala personer, företrädesvis barn och yngre individer, på sätt som bäst är ägnat att lindra vanförheten och dess följder». Föreningen utövar sin verksamhet i arbetsskolan och hemmet för lytta och vanföra, sedan år 1901 belägna i eget hus, Grevturegatan 59, samt från den 1 oktober 1910 även i en ortopedisk poliklinik för obemedlade, i främsta rummet barn, i huset Sturegatan 62. I skolan är högsta antalet elever 50; i hemmet finnas platser för 9 kvinnliga och 15 manliga elever.

Föreningen Margaretahemmet.

Stadens bidrag år 1916: 2,000 kr.

Föreningen bildades år 1892 för vård av fallandesjuka, sinnesslöa barn. Vårdanstalten, som är belägen vid Åkeshov i Bromma, kan mottaga ca: 12 skolelever och 22 utbildbara barn.

Kronprinsessan Margaretas vårdanstalt för tuberkulösa barn.

Stadens bidrag år 1916: 1,000 kr.

Vårdanstalten, som tillkommit huvudsakligen genom inkomsterna av ett större industri-lotteri och försäljning av »1 maj-blomman», är belägen i Tjárnans by, Hedemora socken, 3 km. från Kullsvedens station å Södra Dalarnes järnväg och lämnar plats för 78 barn. Ansökan om plats å anstalten ingives å »Upplysnings- och understödsbyråerna för tuberkulosjuk» (se sid. 85). Anstalten erhö11 1913 av en okänd givare en donation å 100,000 kr.

Föreningen S. de C.

Stadens bidrag år 1916: 2,000 kr.

Anslaget utgår till föreningens *barnsjukhem*, som är beläget i Stadshagen och har plats för 24 fattiga barn.

Frälsningsarméns hem för ogifta mödrar med späda barn vid Skogsbo.

Stadens bidrag år 1916: 2,500 kr.

Hemmet, beläget invid Sundbyberg, har plats för 25 mödrar med barn samt för 15 blivande mödrar. Mödrarna få stanna i hemmet med sina barn, så länge dessa ammas, men kunna, om de så önska, lämna detsamma förr. De intagna, som icke erlagga någon avgift, utföra inom hemmet förekommande göromål samt deltaga i förfärdigande av arbeten, avsedda till försäljning.

Tomta barnhem.

Stadens bidrag år 1916: 500 kr.

Detta hem, som är upprättat av svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsavdelning, har till ändamål att tillfälligt omhändertaga sådana barn, som visa sig vara i behov av vård. Hemmet, som sedan 1916 är beläget i kv. Alfhem i Djursholm, kan mottaga högst 15 barn.

Stiftelsen Småbarnshem, förenad med svenska fattigvårdsförbundet.

Stadens bidrag år 1916: 4,000 kr.

Denna stiftelse har upprättat tvenne småbarnshem, ett i Djursholm och ett i Stockholm, Brännkyrkagatan 114. Hemmet vid Aura-vägen i Djursholm mottager kvinnor med späda barn, som de själva amma (helst förstföderskor). Sedan modern efter amningstidens slut lämnat hemmet, får barnet stanna, tills det uppnått två års ålder mot en mindre månatlig fosterlön, som erlagges av modern. Plats finnes för 14 mödrar och 28 barn. Vid hemmet lämnas

undervisning i matlagning av utbildad skolköks-lärlarinna. Mödrarna utföra inom hemmet förekommande arbete, amma och sköta sitt eget samt vårda dessutom ett annat barn. Fattigvårdsnämnden disponerar 5 av hemmets platser och erlagger härför 1,75 kr. pr mor och barn och 1,25 kr. för ensamt barn, allt för dag.

Hemmet vid Brännkyrkagatan, som uppförts å staden tillhörig tomt och öppnades år 1911, har plats för 6 mödrar och 12 barn.

Stadens bidrag utgår med 3,000 kr. till hemmet i Djursholm och med 1,000 kr. till hemmet i Stockholm.

Mjölkdroppen.

Stadens bidrag år 1916: 15,000 kr.

År 1901 började i Stockholm den första »mjölkdroppen» sin verksamhet, som till en början uppehölls av några intresserade personer men sedermera övertogs av en förening. Föreningen, som bildades år 1903, har till uppgift »att åt späda barn i Stockholm, vilka härutav äro i behov, bereda tillfälle till erhållande av lämplig näring». Detta sitt syfte vill föreningen nå genom tillhandahållande av för späda barn passande mjölkblandningar under uppmärksammande av digivningens bibehållande så vitt möjligt. Föreningen har sex olika lokalavdelningar: en för Katarina församling (fr. 1901), en för Adolf Fredriks församling och övre Norrmalm (fr. 1904), en för Östermalm (fr. 1905), en för Kungsholmen (fr. 1906), en för Jakobs och Johannes församling (fr. 1910) samt en för Brännkyrka församling (fr. 1914).

Stadens bidrag är avsett till understödjande av digivande mödrar i syfte att mer än hittills söka bereda fattiga mödrar möjlighet att själva kunna amma sina barn. Understödet får beviljas endast i Stockholm mantalsskrivna mödrar, efter föregången undersökning av behovet, med högst ett belopp av en krona pr dag och under högst fyra månader. Varje månad skall rapport över verksamheten överlämnas till förste stadsläkaren.

Mjölkdropparna erhålla understöd av församlingarna med varierande belopp samt av de olika församlingarnas fattigvårdsstyrelser.

Föreningen Maria mjölkdropp.

Stadens bidrag år 1916: 1,000 kr.

Mjölkdroppen, belägen St Paulsgatan 37, har till ändamål dels att genom stöd och råd åt mödrarna bevara digivningen i största möjliga utsträckning, dels, där digivning ej kan förekomma, tillhandahålla lämpliga mjölkblandningar; denna verksamhet understödes av församlingens fattigvårdsstyrelse. Här omnämnda bidrag utgår till en med anstalten förenad »*moders- och spädbarnsklinik*». Dessutom har föreningen anslag från Maria fattigvårdsstyrelse.

Understödda in-stitutioner.

Maria spädbarnskrubba¹⁾.

Stadens bidrag år 1916: 1,200 kr.

Maria spädbarnskrubba, Brännkyrkagatan 102, mottager mot en dagavgift av 25 öre barn under två år till lämplig vård under dagen, då deras mödrar äro tvungna att arbeta utom hemmet. Krubban har plats för 8 barn.

Till den i samband med spädbarnskrubban stående Maria västra barnkrubba utgår dessutom anslag från församlingens fattigvårdsstyrelse.

Frälsningsarméns barnhärberge, »Lillstugan», vid Sundbyberg.

Stadens bidrag år 1916: 900 kr.

Barnhärbergets ändamål är att tillfälligt hysa barn i åldern 1—7 år, tills förhållandena för dessa kunna på ett tillfredsställande sätt ordnas. Plats finnes för 25 barn. Avgiften utgör 10 kr. för månad; för särskilt nödställda kan nedsättning beviljas.

Föreningen Barnavårdsskolan.

Stadens bidrag år 1916: 900 kr.

Föreningen har upprättat en barnavårdsskola i egendomen Grevtoregatan 44, som samtidigt mottager 5 å 6 elever från folkskolan till 9 veckors undervisning i barnavård.

Frimurarbarnhuset.

Stadens bidrag år 1916: 90 kr.

Genom beslut av den 23 juli 1777 bestämde Stockholms magistrat att, så länge frimurarbarnhusinrättningen ägde bestånd, alla år av de under magistratens enskilda disposition stående medel giva 60 rdr specie till nämnda barnhus. Detta anslag utbetalades sedermera årligen av stadens drätsel förvaltning till och med år 1865, efter vilken tid det av drätselnämnden indrogs. På framställning av barnhusets direktion beslöto stadsfullmäktige den 1 februari 1871, att detta anslag skulle för år 1866 och följande år tills vidare utgå från fattigvårdsnämnden till frimurarbarnhuset med 90 rdr om året.

¹⁾ Utom denna barnkrubba, som erhåller anslag direkt från fattigvårdsnämnden, understödjas även en del andra barnkrubbor genom anslag från resp. församlingars fattigvårdsstyrelser, så är förhållandet med *Engelbrekts barnkrubba*, Valhallavägen 102, *Katarina västra barnkrubba*, Blekingegatan 22 samt *Adolf Fredriks barnkrubba*, Norrtullsgatan 7 (understödd av Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus församlingars fattigvårdsstyrelser).

Idrottsföreningar m. m.

Sveriges centralförening för idrottens befrämjande.

Stadens bidrag för år 1916: 10,000 kr.

Anslaget är beviljat till arrende och skötsel av Östermalms idrottsplats och utgår under förutsättning, att skolungdomen från såväl allmänna läroverk som folkskolor efter anmälan av vederbörande rektor eller överlärare äger dels disponera en av idrottsplanerna alla vardagar hela dagen samt ytterligare en under tvenne vardagar i veckan hela dagen d. v. s. även efter kl. 5 e. m., dels ock under övriga fyra vardagar i veckan företräde att begagna ytterligare en idrottsplan intill kl. 5 e. m. samt, att om så skulle erfordras, styrelsen skall, i den mån det låter sig göra med hänsyn till idrottsplatsens begagnande även av andra än skoiungdomen, åt densamma upplåta även en tredje idrottsplan vardagar intill kl. 5 e. m., varjämte styrelsen är skyldig att under vintern 1915—1916 inom idrottsplatsen anordna och underhålla skridskobana för uteslutande begagnande av skolbarnen vid Jakobs, Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts församlingars samt Djurgårdens och Värtans folkskolor.

Upprätthållande av skridskobanor.

Stadens bidrag år 1916: högst 6,500 kr.

Anslaget fördelas av drätselnämndens första avdelning enligt vissa av densamma i stafförslaget för år 1912 uppgjorda grunder.

Skytteföreningar.

Stadens bidrag år 1916: 12,300 kr.

Till underhåll av skjutbanor m. m. utgår bidrag dels till Stockholms skarpskytteförening-Kungsholms skyttegille, Östermalms skytteförening, Stockholms amatörförenings skytteavdelning, akademiska idrottsföreningen, Katarina, Södermalms—Liljeholmens skytteföreningar, skolungdomens i Stockholm skytteförening och centralskytteföreningen i Stockholm samt till Stockholms skytteförbund som bidrag till anordnande av övning och tävlan i figur- och faltskjutning, dels till Långbrodals, Skrubba—Tyresö och Södertörns villastads skytteföreningar samt till Stockholms läns skytteförbund som bidrag till anordnande av övning och tävlan i figur- och faltskjutning.

Bidrag utgår till de särskilda föreningar, för vilka anslag i stat upptages, med 1,25 kr. för varje sådan förening tillhörande skytt, som under övningar lossat 50 protokollsförda skott och sålunda gjort sig berättigad till statsunderstöd, samt till Stockholms och Stockholms läns skytteförbund med 35 öre för varje så kvalificerad skytt. För bidragen, som utbetalas till de respektive skytteförbunden och av dessa till-

ställas respektive skytteföreningar, gäller för övrigt såsom villkor, att redogörelse för deras användning skall årligen avlämnas till stadsfullmäktige.

Stockholms allmänna (förut »Kulturella ungdomsrörelsens») gymnastikavdelningar.

Stadens bidrag år 1916: 10,500 kr.

Denna organisation strävar att göra den Lingska gymnastiken tillgänglig särskilt för de mindre bemedlade invånarna och anordnas kurser även för barn, som nyss slutat folkskolan. Bidraget utgår under villkor, att styrelsen under vår- och höstterminerna 1916 anordnar minst följande antal gymnastikkurser: 18 avdelningar för vuxna, var och en med två övningar i veckan; 8 avdelningar för vuxna, var och en med sex övningar i veckan och 17 avdelningar för barn med var och en två övningar i veckan; ävensom att styrelsen vid vardera terminens slut till drätselnämndens första avdelning avlämnar redogörelse över verksamheten och kostnaderna därför under den gånnga terminen.

Sjukkassor.

Stadens bidrag (till förvaltningskostnader) år 1916: 95,000 kr.

Bidrag av detta anslag utgår för i Stockholm mantalsskrivna medlemmar av registrerade sjukkassor, vilka erhållit statsbidrag för det år, för vilket kommunalt bidrag begäres, enligt följande grunder:

A) För sjukkassa, med 15 öre för varje sjukdag, söndagar oräknade, för vilken under år 1915 kassan utbetalt kontant sjukhjälp med minst 90 öre pr dag eller vård å sjukhus av kassan bekostats, dock med iakttagande, att bidrag för året för sjukkassa icke understiger 30 öre eller överstiger 1,20 kr., beräknat för varje i Stockholm i januari 1915 mantalsskriven medlem.

B) För fortsättningskassa dels i förhållande till det antal avgiftspliktiga i Stockholm mantalsskrivna medlemmar, kassan under år 1915 städse haft, med 25 öre för varje medlem, dels ock med 35 öre för varje sjukdag, söndagar oräknade, för vilken kassan under år 1915 till i Stockholm under januari månad samma år mantalsskrivna medlemmar utbetalt sjukhjälp med minst 90 öre för dag eller vård å sjukhus av kassan bekostats, dock att kassans sammanlagda bidrag av staden må uppgå till högst en

krona för varje i Stockholm år 1915 mantalsskriven medlem av kassan;

beträffande såväl sjuk-kassa som fortsättningskassa med iakttagande i övrigt i tillämpliga delar av de föreskrifter och villkor, som upptagas under A) i kungl. kungörelse av den 4 juli 1910 angående statsbidrag till sjukkassor.

Understödda institutioner.

Änke- och pupillkassan vid stadens ämbetsverk.

Stadens bidrag år 1916: 38,795 kr.

Därav bidrag till kassan för femårsperioden 1913—1917 37,295 kr.

Tillägg, angående ersättningar för underhåll och vård m. m. vid diverse anstalter.

Hälsa- och sjukvård.

Kungl. serafimerlasarettet . . .	kr. 115,000: —
Diakonissanstalten	> 38,600: —
Sjukvård åt späda barn	> 6,000: —
Medellösa vård å lungots- och skrofulossanatorier (utöver jubileumsfondens avkastning, för år 1916 beräknad till 16,000 kr.)	> 91,000: —
Medellösa sjukas vistelse vid brunns- och badorter	> 7,500: —
Sjukvårdsersättningar till främmande kommuner	> 300: —
Till barnmorskor för fattigförlösningar i hemmen	> 9,000: —
Hospitalsavgifter	> 60,000: —
Sjukvårdsersättningar (för sinnessjuka) till främmande kommuner	> 4,000: —
	Kr. 331,400: —

Fattigvård.

Inlösen av fattiga barn å allmänna barnhuset	kr. 38,000: —
Ersättning till fattigvårdssamhälLEN utom Stockholm för lämnad vård åt fattiga tillhörande Stockholms kommun >	35,000: —
Fattigas försändande till deras hemorter	> 1,500: —
	Kr. 74,500: —
Inalles	kr. 405,900: —

